

Liber

Leuitici Capitulum primum Incipit

Vocauit autem moyses tecum. Sicut dictum fuit in principio Exo. Lex diuina quod danda est populo adiuncto sub cultu unius dei: duplicitas datur. Non modo generaliter et succincte et hoc modo eius datio describitur in Exodo.

a. xx. c. et circa. et hoc
capitu ad precepta moralia. iudiciale. et ceremonialia ut ibidem
fuit declaratum. Illio
modo datur magis praece-
lariter et explicite. et
hunc modo datur in hoc li-
bro et sequenti quod sic
ad innunc distingui-
tur quod oia precepta le-
gis diuine ordinantur
ad dilectionem dei et
proximi. Namque dicit
apostolus. j. ad Thymo. j.
Xinis preceptum est cari-
tas et salvator. Mathei. xxiiij. ca. dicitur quod
in duobus preceptis ca-
ritatis. s. dei et proximi

tota lex pedet et prophete. et in hunc libro ponuntur in scriptis precep-
ta ordinaria ad deum. In libro vero numero ponuntur illa quod ordinatur ad proximum. ista tamen diuissio non est ita percisa: quoniam in hunc libro ponuntur aliquam etiam ordinaria ad proximum et in illo aliqua ordinaria ad deum. Nec mirum quod dilectio dei mouet ad dilectionem proximi et dilectio proximi ad dilectionem dei finaliter ordinatur. et sic illa quod ordinatur ad deum et proximum. super semini-
cem reflectetur. quod vero spectat ad priorem librum consideran-
dum quod hoc ordinatur ad deum per debitum locum cultum qui cultus pa-
cipaliter consistit in actu interiori metis. Namque dicit Augustinus in Enchiridione. Fide. spe. et caritate colitur deus. secundario vero consistit in quibusdam actibus exterioribus quod sunt quodam prestatio-
nes interioris cultus. et de talibus tractat in hunc libro vicis de sacrificiis et oblationibus quod debet fieri in recognoscendis
fidelium et dilectionibus ad ipsum Christum quod vocatur iste liber. Leuiticus quod talia offerre ad sacerdotes leuitici generis pertinebat. Hinc vero sacrificia in veritate fuerunt multa. et in triplici ratione. Prima est per fuerunt instituta ad renocandum indeos ab idolatria. ad quam prius erant. et secunda ratiocinabilius fuerunt multitudine sacrificiorum onerata ut eis non vacaret idolis imolare. Et propter eandem rationem. s. vt ab idolatria elongarentur fluxerunt
eis ipso sacrificia alia a sacrificiis idolorum et frequenter
hunc et prebit in sequentibus. Secunda est quod fuerunt instituta ut
iudei in cultu unius dei exercerentur. et per tale frequentius exercitium
bitus in eis generaretur quod ad dei cultum delectabiliter adducerentur. Tercia ratio est quod sacrificia veritate fuerunt figura unius
veri sacrificij nostrorum. Iesus Christus in arca crucis imolatus. illud autem
quod est perfectum per unum vel pauca imperfecta non potest sufficienter representari. et ideo sicut perfectio diuina unica ex Christo imperfectisibus
creaturam varie et multipliciter repertatur. sic decessus fuit ut sa-
crificium nostrum perfectissimum per multa et varia sacrificia in veritate
figuraretur. quod illa erat imperfecta. Namque dicit apostolus ad Hebreos. viiij. Nihil ad perfectum adduxit lex. igitur liber iste quod est de oblationibus et sacrificiis dividitur in quinque partes principales. in
primo agitur de sacrificiis et oblationibus. in secunda de ipsis offe-
rentibus scilicet capitulo viij. in tercio de offerenda tribus vicis. xxiiij. ca.
in quartu de votis solutiis et redemptoriis. quod sunt quodam
oblationes scriptae. ca. xxvij. Circa primum agitur per de sacrificiis
orum et oblationum actu. secundo de eorum usum. ca. vij. ibi. Hec est
lex sacrificij tecum. Circa primum sciendum quod aliqui offerebant inter-
polate. de quibus per agitur. Alioquin vero continetur. i. omni die. cu-
i insimiliter erat iuge sacrificium. de quod agitur in principio. vij. capitulo.
Circa primum sciendum quod aliqui offerebant ex mera devotione
de quibus agitur. j. ca. et iiij. Alioquin autem per beatitudinem impetracione
de quibus agitur. iiiij. ca. Alioquin autem siebat oblatione per pecti-

remissionem. de qua agitur. sij. capitulo. Circa primum sciendum quod aliqui siebat oblatione de vincentibus. et talis oblatione vocatur pro pte sacrificiis. de quod primo agitur. Alioquin autem siebat de non ei-
uentibus. ut de pane farina et psilis. et talis oblatione re-
tinebat sibi nomine commune oblationis. de quod agitur. iiij. capitulo.

Circa primum adhuc notandum quod vincentia hic accipiunt aitiam gressibilia. de quod oblatione agitur prior et volatilia de quibus agitur secundum ibi. Si autem de aliis. adhuc circa gressibilia primo agitur de oblatione maior. secundo minor ibi. Quod si de pecoribus. Circa primum dicitur. a. Vocavit autem moyses tecum. ad ostendendum quod leges iste non fuerunt a moysi inventae. sed a deo date. b. Hoc qui obruit ex mera devotione.

c. Si holocaustum fuerit eius oblatione. dicit holocaustum sacrificium totaliter incensum ad honorem dominum. et dicit ab holone quod est totum. et cauma quod est incendiu. et per hoc designabatur quod anima offerentis debebat totaliter resoluta referri ad honorem dominum. Namque dicit Deus. vi. Dilectus es domini ex toto corde tuo et ex tota anima tua. d. Nec de armamento. item est congregatio bonorum. sicut greci est congregatio ouium. et sic per hoc loquitur de oblatione bonorum: quod sunt maiora animalia immolatoria. e. Masculinum. quod femina est mas occasionatus et quid imperfectum respectu masculi. et ideo offerri non poterat in holocaustum quod est sacrificium perfectissimum. poterat tamen offerri in holocaustis pacificis. ve habetur. j. ca. iiiij. f. Immaculatum. id est absque defectu membrorum. et etiam carens alijs que reddebant aitiam maculatum et ineptum ad sacrificium domini. sicut est animal languidum et debile. et contaminatum ex coecubum cum animali alterius speciei vel ex contacitu rei immundus postquam venerat ad unam exedram templi ubi reponebantur animalia mundata quousque esset tempus et hora offerendi. g. Offeret ad ostium tabernaculi. Dicunt expositores nos non coiter quod per hoc intelligitur ostium atrij sacerdotum ubi perabantur animalia. utrum essent apta ad offerendum anteque intruderentur in atrium. Hebrewi autem dicunt quod non perabantur ibi. sed extra atrium totaliter in una exedra ad hunc preparata. et ideo quod dicitur hic. Ad ostium tabernaculi. expoununt de loco quod erat extra atrium. et ille locus erat ante ostium tabernaculi in quo erat arche et psephitorum tecum. et hoc magis concordat littera in qua additur. h. Testimoniis quod archa testamenti in qua continebantur tabule vocatur testimoniun. i. Ponetque manus super caput hostie. ad denotandum quod offerens animal renunciabat iuri quod habebat in eo. k. Immolabitque vitulum. Ostensio quid debebat facere laicus offerens animal in holocaustu. Hic autem ostendit quid pertinebat circa hoc ad sacerdotis officium. l. immolare sanguinem offerre. excoriare et incendere. et hoc notandum dicitur. l. Filii aaron sacerdotis tecum. ipsi enim erant ministri sacerdotes sub patre ministrantes. unde in hebreo habetur. Filii aaron sacerdotes. m. Fundentes per altaris circuitum. Dicitur r. sa. quod ponebant de sanguine in duabus angulis altaris contradictione oppositis. quilibet autem angulus respicit duo latera in eo coniuncta. et sic talis positio sanguinis respiciebat rotum circuitum altaris. n. Et subiacebant in altari ignem. non est intelligendum quod apporarent ignem aliunde. quia nadab et abiit offerentes ignem alterum statim interfici finerunt a domino. et his

Leviticus

Intra. x. ca. 7 iō qd dī b. Et subiūscēt ignē. intelligit dī lignis quā ponēbat ad nutritiōz et p̄tinutiōz ignis de celo dati ut h̄r̄ infra. ix. ca. o Intestinis et pedib⁹ lotis aq. qz in testina p̄tinēt sordes et pedes calcāt lūm. p Adolebit⁹ ea sacerdos. i. obutet i holocaustū. q Et sua uē odo rē dī. non ē intelli gendū qz odor inde p̄grediens esset sua uis seu accept⁹ dī ex re oblata: sed ex obediēta et fide offe rentiū: inq̄tū illa sa crificia figurabant xp̄m p̄ salte hūnū generis immolādū. r Qz si de pe cozib⁹. Hic p̄fir agit ur de oblatōe holocaustū i aialibus mī norib⁹. qd nota cū subseq̄nt dī. De ouib⁹ sine de capris et c. sequit. s Alegnū anniculū. ista l̄fa vi cito scriptor: v̄l alio mō v̄l falsificata. tū qz hec l̄fa refert ad sp̄z ouis v̄l capre fe r̄at capre nō p̄ dici agn⁹. tum qz i holocaustū offerebat ali qn̄ arletes mīgn̄ et n̄ solū vnī abī: vtz i plurib⁹ locis. vñ i heb̄. hf. Masculū et absq̄ macula offeret. t Immolabit⁹ ad latus altaris sc̄z holocausti qd erat i atrio sub diuō ut dictū fuit Exo. xxvii. ca. cetera patēt ex pdictis. v Si aut̄ de auib⁹. Dic p̄fir agit de oblatōe holocausti facta ex deuotioe in volatilb⁹. voluit em̄ lex immo dīs in lege p̄uidere deno tioni paupex: ut qn̄ nō h̄cēt aialia maiora possent offerri mīora. et qn̄ nō h̄bāt mīora possent offerre aniculas. et b̄ est qd dī. p De turturib⁹ et pullis colubē. et dicit de turturib⁹. qz maiores turtures sūt meliores et pīgulores Ecō uero aut̄ est de colubis. qn̄ mīores plus valēt. y Dic ruptio vulneri loco. Dic ra. Sal. qz tal ruptio debebat fieri cū vngue: nō cū ferro. 3 Olumus pīciet. dicit ra. Sal. qz b̄ erat qz volauerat ad capiēdū cibū de alieno. et p̄ b̄ delignabat qz sacrificiū de rapina nō placē deo. cetera patēt ex dictis Circa b̄ ca. q̄rit. quare siebat deo sacrificiū de trib⁹ sp̄eb⁹ aialū tm̄. s. bonis. et ouis. capre. et de duab⁹ sp̄eb⁹ aialū. s. turturib⁹ et colubē. Itē qz nō siebat deo sacrificiū de alijs viuētib⁹. Id solutiōez aut̄ istoꝝ et p̄similiū p̄siderandū qz sicut pdictū ē: sacrificia veteri leḡ fuerit instituta ad tria sc̄z ad renocandū in deos ab ydolatria: et ad inducendū eos ad colendū deū et ad figurādū xp̄i vēp̄ sacrificiū. et ex hac triplici rōne quenātē fuit sacrificiū fieri de trib⁹ sp̄eb⁹ aialū pdict̄. xp̄i p̄mā. qz ydolatrie egyptij inter qd iudei fuerat p̄uersati pdicta aialia colebat ut deos: agnū v̄l arietem. qz talis forma qz ad aliqd ip̄ī tōuis fingebat. H̄n et cū capite arietino pingebat. Houez qz ap̄i quod maxime apud egyptios reputabat in sp̄e thauri apparebat H̄rcū: qz demō aliquātē apparebat eis in sp̄e h̄rci. et iō ne phas reputabat dicta aialia imolare. xp̄i qd moyses dixit Exo. vii. Si mactauerim⁹ ea qz colūt egyptij corā eis lapidib⁹ nos obruēt. et ideo p̄ opp̄litū dīs p̄cep̄t ista aialia sibi immolari. Similē ppter sc̄dam rōem: tūc em̄ hō debite deū colit: qn̄ bona qz habz ab eo se h̄re cognoscit: et de eis oblatōz ei facit fm illud qd dīc David. j. pali. xxix Tua sūt oia et que manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi et iō cōuenient ordinavit dīs sibi sacrificiū fieri de illis aialib⁹ qz cōm̄ veniūt in esuz hois qz sūt tres sp̄es pdictē ce-

tera aut̄ aialia v̄l sunt silvestria qbz hoies cōster nō v̄p̄ tur: vel si sunt domestica sunt immūda: ut porcus et silia: qn̄ debēt deo offerri. S̄kter. p̄pt terciā rōem. qz bos si gnificat xp̄i fortitudinē. quis eius innocentia. capra vel bircus similitudinē carnis p̄ci. De turturibus v̄o et pul lis colubē siebat sa crificiū. tūqz sūt in magna abundantia in terra p̄missionis et cadūt frequēter in esuz hois. sunt etiā mūdi nutrimēti. Ce tere vero aues. v̄l se maḡ silvestres v̄l sūt domestice vesci tur immūdo nutrimento: ut galline et anetas et pīles. Itē qz turtur significabat xp̄i castitatez. columba que felle carer eins dulcedinez seu mititatē. de p̄serib⁹ v̄o siebat ob latō tantū i emūda tione leprosi. de qd cēt infra. xiiij. ca. de pīcibus aut̄ nō sie bat sacrificiū. qz nō habitat inter hoies sed latent in aquis.

Item qz extracti de

aq̄ cito mortūt et iō nō possent vñi deferri ad tēplū. oblatō aut̄ nō siebat de mortuis. Item qz aliqui ydolatre vīban̄ pīcibus in suis sacrificijs.

Sequit ap̄ditio p̄ma Pauli burḡ. in p̄mū capitulōz. **L**acet verū sit qz sacrificia vete. le. p̄ncipaliter figu rabat sacrificiū xp̄i p̄fectissimū. et iō fuerūt multa ut in postil. dī. sc̄dario tñ tāta sacrificiōz multitudi do: et sub tot modis significādī p̄t intelligi fuisse figura tūa multitudinis sacrificiorū martyru qz amore xp̄i et insue fidel testimoniu multipliciter sanguinē suū fuderunt ita tamē qz sacrificia illa que p̄ totū multitudinē offerebā tur: ut agnus pāschalis et iung sacrificiū: vel hmōi: ad ipsū sacrificiū xp̄i solū referant. cuius meritū ad totū genū hūanū redimendū fuit sufficiēs. sacrificia v̄o pīcularia que p̄ qbusdā singūlarib⁹ psonis offerebant: nō se extendētes ad totius populi expiationē: referant ad ficta randa sacrificia martyru: quoū merita nō attingūt sufficiētā vñiuerſalis expiatiōis. vnde in rōne figurālī multitudinis sacrificiorū vete. le. sicut xp̄s caput p̄ncipaliter figurat: sic etiā membra sicut status perfectoz figurat in holocaustis: et star⁹ p̄fīcientiū in hostiū pacificis. et in p̄ma sc̄de. q. cij. ar. iij. in rōnione ad. viij. arg.

In eodē. j. ca. vbi dicit in postilla. Ponetq̄ manus sup̄ caput hostie. **A**dditio. ij.

PEr hāc manū positionē poti⁹ v̄f̄ denotari. qz hō offerens illud aial esset dign⁹ occisiōe. p̄ suis p̄catis. et qz loco illi⁹ illud aial oblatū vel immolatū occidere: ut in p̄ma secūde. q. cij. ar. iij. in responſione ad. v. arg. vii supra Gen. xiiij. ca. dicit de Alb̄ rāam qz obtr̄lit arietē loco filij: quē de⁹ p̄ceperat imolari et c.

In eodē ca. j. vbi dicit in postil. Circa hoc ca. q̄rit qua re siebat deo sacrificiū de trib⁹ sp̄eb⁹ aialū. **A**dditio. iiij.

Onus qz h̄c ca. et i seq̄ntib⁹ a postillato re ponūt de le. cū multis alijs ad rōnez hmōi sacrificio nū rām l̄alem qz mysticā p̄tinētib⁹ tradūnt ad plenū in p̄ma sc̄de. q. cij. vii qui de his plene vult instrui videat ibi.

Replica correctorij contra Burgen. ad saluandum postillatorem in capitulo p̄mo.

Liber

An pmo ca. Ieni. cū postill. exponeret impositiō manū offerent̄ sup caput hostie q spontaneā sui iuris resignatōz. burg. allegādo. s. tho. dīc illā impositiōz poti⁹ debere itelligi q hō offerēs se p̄stest̄ p pecatis suis dignū morte: r q p occisiōz aitalis p ipm oblari vita ei⁹ redimeſ: sed ista expō ē falsa et 3 glo. ordinariā dicen̄t̄: q man⁹ imposītio significat q spōte fiebat oblatō. hec em̄ oblatio de q hic q̄ erat ex mera dno uotioē nō p pctō. iō nō ē necessariūt sic offerēs p̄stest̄ morte dignū. q̄ denotid sic indicari nō d̄z. h transgressio sic iudiſ q̄ sit oblatō pro p̄ctis. de q̄. j. ca. viij. dicetur. nec exēpluz quod burg. adducit de ysaac est ad p̄poſituz. q̄ ysaac et si fuit imolād⁹ p̄p̄t obedientiā nō tñ p̄pter p̄ctm. neq; fuerit di‐gnus morte.

Capitulum. iij.

Anuma cum obtulerit oblatōz sacrificij dñō simila erit ei⁹ oblatio. Fūderq; sup eā oleū: et ponet thus ac deferet ad filios aaron sacerdotis. Quorū vñus tollet pugillū plenū simile r olei ac totū th⁹. r ponet memoriale sup altare in odore suauissimum dñō. Qd̄ aut̄ reliquum fuet de sacrificio: erit aaron r filioz eius sc̄m̄scōz de oblationib⁹ dñō. Cū aut̄ obtuleris sacrificiū coctuz in clibano de simila panes sc̄z absq; fermento cōsp̄sos oleo: r lagana azima oleolita: si oblatio tua fuerit de sartagine simile p̄sp̄se oleo r absq; fermento diuides eā minutatim et fūdes sup eā oleū. Si aut̄ de craticula fuerit sacrificiuz eque simila oleo cūperget. quam offeres dñō trades mani⁹ sacerdoti. Qui cū obtuſe farine crude. sc̄do de oblatōe farie cocte. ibi. Cū at obtuleri tercio int̄ponūt ali q̄ in oī sacrificio offerēda: ibi. Dis oblatio. quarto d̄ oblatōe spicaz: ibi. Si aut̄ obtuleris r̄c. In prima parte dicit̄ a. Dia cū obtulerit r̄c. Dicit̄ b. ra. Sal. q̄ h̄ agit d̄ oblatōe paup̄ez pueniēter d̄. Dia cū obtulerit r̄c. q̄ oblatō paup̄is apud deū reputat̄ ac si obtulisset aiam suā. i. vitā. et simile sententiā dicit̄ salvator. Marci. xij. cap. de vidua paupere que obtulit duo minuta. b. **O**blationē sacrificij. sicut dictū fuit ca. p̄cedenti. sacrificiū p̄p̄te ē de vinētib⁹. h̄ accipiē large p̄ oblatōe qualibet. c. Simila erit ei⁹ oblatio. Simila ē farina tritici purgata et delicata: quia de meliorib⁹ deb̄z fieri oblatio deo. d. **M**emoriale. s. q̄ totū qd̄ h̄ offerens habet a deo. r illud cedebat in partē dñi. e. Erit aaron r̄c. q̄ cedebat in v̄lus eoru. f. Cum aut̄ obtuleris. Hic agit de oblatione farine cocte quod poterat fieri q̄drupliciter. Non modo in clibano r sic erat oblatio panū. Alio mō i aqua calida. r talis oblatio notaſ cū dicit̄. Et lagana azima. r hoc mō ytalici vocat lagana cibos factos de pasta in aqua coctos. Tercio modo coquebat i patella. r q̄stum ad hoc d̄. Si oblatio tua fuerit de sartagine. Quarto modo sup craticulaz, qd̄ notatur cū dicit̄. Si aut̄ de craticula r̄c. g. Que simila p̄sp̄geſ oleo. i. simila sic cocta p̄sp̄geſ oleo: eodē mō sicut r alie simile p̄cedētes. h. **D**is oblatio. Hic int̄ponunt̄ aliq̄ q̄ in oī sacrificio r oblatōe sūt obseruāda exclusiue sive inclusiue itelligendū. iñ vt dī p̄mittunt̄ duo q̄ ab oī oblatōe excludunt̄. l. fermentū r mel q̄ istis ydolatre in suis sacrificijs vrebant̄. Itē q̄ fermentū corruptiōz significat: fm̄ illud apli. Coz. v. ca. Nodi-

cū fermentū totā massam corrūpit. Dulcedo vero mellis significat lasciuia carnis: q̄ nō debent esse in sacrificijs diuinis. Dicit aut̄ ea. Sal. q̄ noīe mellis hic intelligit oī fructus dulcis. i. Primitias tñ eoz offeretis. vnde. j. xxiiij. ca. Duo panes simile fermentate p̄cipiunt̄ offerri p̄ primijs in festo p̄ thecostes. Itē infra viij. ca. dī. Panes q̄z fermentatos cū hostia gratiarū q̄ immolat̄r p̄ pacificis: ex q̄bus vñus p̄ p̄mitiūs offerunt̄ domio. k. Sup̄ altare vñus imponit̄. i. odo. sua. vñ. s. aliqd̄ d̄ ip̄is ibi cremet̄. vñ. infra. vij. ca. dī de simila cui⁹ vñus p̄s erat crementa in altari: q̄ totū res diuū cedes i vñus sacerdotis nō poterat fermentari. Cui⁹ rō ibidē assignat̄ sic. iō aut̄ nō fermentab̄. q̄ p̄s el⁹ incensum dñi. offerit̄. ex dicens p̄t̄ q̄ illud q̄ dī hic Dis oblatio q̄ offre. do. absq; fer. fiet. intelligit tantuz de oblatiōe q̄ fm̄ se totam vel fm̄ partem super altare cremat̄. Cōsequēt̄ poit̄ terciū qd̄ in omni sacrificio icludebat cū dī. l. Quicqd̄ obtuleris sacrificij sale condies. cui⁹ rō ē. q̄ sal a corruptiōe preservat̄: que dī eēlōge a dei sacrificijs. Item

q̄ sal discretiōz signat̄. fm̄ illud apli. Coll. viij. ca. Sermo vester in grā sp̄ sit sale cōditus. r iō ponebat in omni sacrificio ad designādū q̄ nullū sacrificiuz deo placet nisi fuerit cū discretiōe factū. m. Si aut̄ r̄c. Hic agit de oblatiōe q̄ siebat de spicis nō dū ad maturitatē deduct̄ q̄ debebat igne torrii r grana excuti r frāgi. r tūc sacrificiū fieri per modū q̄ i l̄ra exp̄mit̄. r p̄ intellect̄ ex p̄dictis. n. Nu nus p̄mitiaz. Sc̄iendū q̄ p̄mitie ter i anno reddebat. p̄mo i paschate de spicis virentib⁹. sc̄do i p̄theoste de no uis panib⁹. r de his siebat oblatio. tercio in festo tabernaculorū collectis frugib⁹. r ille cedebat in v̄sum sacerdotū. sicut decie in h̄suz leuitaz. Ex dictis aut̄ in isto ca. r dicendis in seq̄ntib⁹ p̄t̄. q̄ q̄nḡ offerebanſ i sacrificiū de terrenaſcentib⁹ sc̄z panis sub q̄ p̄t̄neſ oblatio farine r spicarū. q̄sūt̄ materia panis. vñū de q̄ siebat libatio i sacrificijs: vt patebit infra. oleū sal r thus: cui⁹ rō p̄t̄ accipi ex p̄cedenti⁹. q̄ supra dictū ē q̄ oblatō debebat fieri deo d̄ bis q̄ cōſter veniūt in vñus hois ad sustentatiōz vite de terrenaſcentib⁹. vñ aliq̄ cōius veniūt in sustentatiōz hois p̄ modū nutrimenti. r ista sunt panis r vñū. Aliqua p̄ modū cōdimeti cuiusmodi sūt. sal r oleū. Aliq̄ per modū medicamenti. r q̄stū ad h̄ ponebat thus qd̄ ē aromaticū et solidatiū. Rō etiā sp̄alis ad h̄ est. q̄ thus significat de uotio: fm̄ illud. p̄s. cxix. Dirigat̄ orō mea sic incēsum in p̄spectu tuo. r iō ponebat in oblatiōib⁹: ad significādū q̄ n̄ erat accepte dō fm̄ se: h̄ tñ ex fide r dnoīe offerēt̄. p̄p̄t qd̄ i sacrificio zelotipie n̄ ponebat. th⁹: vt h̄f. Nu. v. ca. q̄ nō p̄cedebat ex denotidē: h̄ ex suspicioē cōtra v̄p̄tē.

¶ additio capituli secundi.

Leviticus

Le quæstissime i sacra scriptura accipit aia p persona
huana: in q aia e pncipalior: siue sit paup siue
dives. siue offerat sial siue oves: siue silia. ut patet
bit. j.ca. v.aia si peccauerit et audierit vocem intratis et aia
q terigerit et aia q surauerit et sic de multis alijs. vñ ex-
positio ra. Gal. in B

loco no vñ hie fuda-
mentu. additio. iij.

A Hod si bo-

q stia Hic agit
de sacrificio
qd siebat p bñficii
imperatōe. et si illō
bñficii lā erat obte-
tū: tale sacrificiū ha-
bebat rōez graxacti
onis: si aut obtinen-
dū hēbat rōez postu-
latiōis. et iō vocabat
hostia pacifica quia
qñ de exhibet bñficii
bomi vñ ei paci-
ficar. Hic hō reci-
piens bñficii postu-
latiō pacificas in afo
q cōplex suū deside-
riū. Dicit aut hic ra.

Gal. q vocabat ho-
stia pacifica: eo q fa-
cit pacem reddēdo
cuilibet qd suu ē. s.
deo et hoc cui ē ob-
latio. et sacerdoti of-
ferēti. q: hui sacrifici
cū vna ps incēdeba-
tur ad honorez diui-
nū. vñ h̄. j. Alii aut
cedebat in vsum sa-
cerdoti. s. arm̄ dexter
et pecusencluim et
etia ligua cū genis
et vñ dīc ra. Gal. cere-
re carnes erat offerē-
tiū. Et h ei p. q ta-
le sacrificiū nō poter-
at fieri de ouib: sic
sacrificiū holocau-
sti fieri poterat. vt fuit dictū. j.ca. q: b sacrificiū diuidebat
in tres ptes. aues vo i sacrificiū nō diuidebant: vt habet
Gen. xv.ca. et iō hostia pacifica siebat de bobus vñ ouib:
vñ capris. et fin b istud ca. diuidit i tres ptes. scđa ibi. Si
vo d ouib. tercia ibi. Si capra fuerit. et q̄to ponit corre-
lariū rōne dicto p in b cap. ibi. Dis adeps. Vña ps patz
ex dictis i b ca. et supra q i diuersis sacrificiūs eadē frequē-
ter repetunt. vñ in lfa. Aliq tñ vocabula sūt exponenda.

b Parē siue seminā. istud sacrificiū nō erat ita pfectus
sic sacrificiū holocausti. iō in isto poterat nō solū masculi-
bus. s. etiā feminā offerri. f Adipē q opit vitalia. adeps
est pinguedo ex̄is in interiorib: prib: aialis. Truina vo
ē pinguedo q ē exteri⁹ in carne: q in porco vocat
lard. vñ tñ vocabulū frēqñ ponit p alio. d Duos
renes. i. renūculos. et sic ē i hebreo. et ideo lfa vñ b corrup-
ta vicio scriptorū. et in seqntib: vbi ponit renes. p renūcu-
los. q renes nō cremabat cū adipē: s. renūculi. dicit tñ
alid q b p renes fin literā n̄am intelligit quedā pingue-
do existens circa renes. e Quo tegunt ilia. quedā mē-
bra sunt adiuentia renib: dicta ab ilion quod est intesti-
nū. et inde dicit iliaca passio. f Et renūculi. quia quidē
adeps ē facius ad modū rhetis. g Iecoris. in hebreo
habet epatis. et sic cōmuniter exponunt doctores.
h Cū renūculis. repetitis est eius dē p̄dictū est. In

selectus igit hñ lre est: q pinguedo debebat auferri de
ptibus interioribus p̄dictis et in cendi sup altare cū renū-
culis. l Hic de ouib: Hic agit de hostia pacifica de
ouib: k Si agnū obtulerit. licer aut hostia pacifica
ficeret de mare et femina. et nō solūmodo de inuenib: h
etia de artib: et ouib:
bus magnis. tñ po-
nit hic exempluz de
agnō. qz talis hostia
pacifica frequētis
siebat. et ideo quod
dicit h de modo ob-
lationis et immola-
tiōis agni intelligen-
dū est etiā de alijs.
l Im. nolab: i ve-
stibulo tabernaculi
. i atrio qd erat an
tabernaculū. m
Et ping. q ope. ven-
non a parte exteriori
sed interiori. cere-
ra patet et p̄dictis.
n Hic capra. Hic
par poit oblatio pa-
cifica q fit de capra.
o Hic immolabit
cā in introitu taberna-
culi. i atrio qd erat
an introitu taberna-
culi. cerea patet et di-
ctis p. Dis adeps
Hic iferit cor relatiū
qz in pcedētib: dixit
adipē ēē incēdendū
ad honore diuinuz.
iō excludit generalit
p. Dis adeps dñl
erit iure ppetuo. s. in-
cendeat ad honorem
dñi. h tñ intelligendū
est de sacrificijs.
q Nec sanguinez
nec adipēz oino co-
medetis. occasione
hui dicti sūt varie
opiniones de come-

stione adipis. Dicit enim aliquis q b tñ intelligendū ē de qialis
bus imolaticijs. s. adipē bouis. outis et caprie. Adeps enim
aialis morticini et capti a bestia cedebat in varios vlos in
deorū vpote ad lucernas vel vñctiones et hmōi. vt h̄ in
fra. vii.ca. Adeps vo aialis liciti ad comedēdū. nō tñ ad
offerēdū poterat comedē. fin q b̄ infra. xvij.ca. vbi dī q
si aliquis venatiōe vel aucupio ferā vel auē accepit: duz tñ
esset fera licita ad comedēdū vt cernus poterat comedē:
ita tamē q prius sanguis effudere. et sic de tali bestia vel
ane videt esus sanguinis tñ ec phibitus: et p pñs adeps
poterat comedē. et eodē mō sentiendū videt de aialis nō
imolaticijs tñ licitis ad esum. Confirmat etiā hoc dictū
qz moderni iudei sic vñct. illij vo dicit q esus adipis
erat generaliter in deis phibitus p illud q dī b. Nec san-
guine nec adipē oino comedetis ita q vñiformit prohibeatur
hic esus sanguinis et adipis. esus aut sanguis ge-
neraliter erat phibitus de oibus animalibus: etiā fin inde
os: et ideo idē vñ dicendū de adipē. Qui aut vult tenere
hāc viā q est psona textui in b loco pōt dicere ad id quod
objicit de adipē aialis venatiōe capti: q b nō arguit ppo-
situ. s. magis opposituz: qz Denk. xii.ca. dī q in locis lon-
ginquis a hierlm̄ poterat occidi et comedē etiā aialis im-
molaricia. de qbns dicit ibidē. Sicut comeditur capra et
cernus ita vesceris eis: absq; esu dumtaxat sanguinis. ex-

Liber

quo p̄cludit q̄ si argumētū inductū p̄ eis valet: q̄ etiā ad ipē aialis imolatiū in casu isto poterat comedī: qd̄ ip̄ negāt, et pari rōne de adipē alio p̄ debēt negare. Qd̄ autē obyct̄ de esu iudeo p̄ moderni ipsi nō valet: q̄ a tpe xp̄i doc. iudeo p̄ m̄lta illicita i lege relaxauerūt et m̄lta licet a re strinxerūt male interprates sc̄pturā: vt h̄r a saluatore Marci vii.ca. Si autē velit aliq̄s tenere p̄mā viam: h̄z p̄n dicere q̄ illud qd̄ hic dī. Nec adipē oīno comedētis. nō ē intelligēdū sic generat̄ sicut de sanguine h̄ ē referendū ad adipē aialinū imolatiōz. de q̄ru immolatiōe l̄ra p̄ce dens loq̄. et huic dī cito p̄sonat illud qd̄ b̄f infra. vii.ca. Et p̄ez ouis et bouis et capre nō comedetis et sic adipēs aliorū aialinū vident̄ p̄cessit ad esuz. H̄ciedūz tñ q̄ fīm virāq̄ opīmō nē esus sanguinis et adipēs prohibet duplīcī rōe. vna ē p̄ vītarde ydolatrie: in q̄ adipēs suar̄ hostiātū comedebant: fīm q̄ dī Deut. xxxv.ca. de q̄ru victimis comedebat adipēs r̄c. de sanguine bibebat silt. Illia ē. q̄ sic dīcū ē. s̄: de illis potissime dēbat fieri deo oblato: qb̄ vita humana marie sustētata. sanguis autē est

bm̄t in q̄ p̄sistit vita aialinū. adeps etiā causat ex abūdan̄ia nutrimēti q̄ vita sustentat. et s̄o ut hoīes recognoscerēt se h̄rē a deo vitā et sustētatiōz. adeps ad honore dhi cremabat. et sanguis ad crepidinē altari effūdebat. Itē phibebat claus sanguis ne si sanguinē licite comederēt effusioz h̄ua ni sanguis nō abhorret ad quā indei erant p̄ni. H̄ilz esus adipēs p̄uocat ad luxuriā. et s̄o phibit̄ fuit indei q̄ erat p̄ni ad ip̄am.

All. **O**cutusq̄ ē. H̄ic p̄nter agit de hostia q̄ siebat pro peccati remissione. et p̄io de ea q̄ siebat p̄ pctō factō p̄ ignorātiā: sc̄do de ea q̄ siebat p̄ pctō factō ex passione vel negligētā in principio. v.ca. tercio de ea q̄ siebat p̄ pctō factō p̄ maliciā circa finē eiusdē ca.ibi. Locutusq̄ est dīs. Circa primū p̄mo loquitur in generali.

b **A**ll. **O**cutusq̄ ē. H̄ic p̄nter agit de hostia q̄ siebat pro peccati remissione. et p̄io de ea q̄ siebat p̄ pctō factō p̄ ignorātiā. quecūq̄ sit illa. et accipit̄ h̄ic aia p̄ hoīe. q̄ ē p̄s p̄ncipalis hoīs. **C** Et de vīnūversis mādatis dīi r̄c. et hoc qd̄ dī hic: vt nō fierēt. dicūt aliq̄ indei q̄ intelligit̄ tñ de p̄ceptis negatiūis si trāsgrediant̄. Expositores aut̄ nr̄i dicūt cōiter et melius vt vī: q̄ intelligit̄ etiā de transgressiōe p̄ceptoꝝ affirmatiōw: vt si q̄s p̄ ignorātiā omiserit qd̄ p̄ceptū ē fieri. q̄ i sacra sc̄ptura marie in transgressiōe p̄ceptoꝝ p̄missionē intelligi tur omissio et ecōuerso. alter nō ēēt institutū sacrificiū p̄ pctō omissiōis. qd̄ vī incōueniēs. q̄ sic lex videtur insufficienter data. **d** **H**ic sacerdos. H̄ic descendit in particuliari. q̄ tale p̄cīm̄ pot eēt sacerdos. v. multitudinis: seu p̄ncipis vel gloue singularis. et fīm hoc istud ca. diuidit in q̄

m̄or partes. sc̄da incipit ibi. **Q** si oīs turba. tercia s̄bi. Si peccauerit p̄nceps. q̄ta ibi. **Q** si peccauerit aia r̄c. Circa primū dī sic. **d** **H**ic sacerdos q̄ vnc̄t̄ ē. H̄ic ē sacerdos magn̄. q̄ inferiores sacerdotes nō vngēban: h̄ tantū ex quadā p̄mixtiōe q̄ siebat ex sanguine victimē immolate et vnc̄t̄is oleo: sp̄i et vestes eoz alpgebātur: vt h̄r. Exo. xxix. 7. i. vii. vii i. ve. test. soli reges p̄tifices dicunt̄ p̄p̄le vnc̄t̄. **e** **P**eccauēt̄. s. per igratiaꝝ: q̄ B totū reserf̄ ad p̄ncipū ca. **f** **D**elinq̄re facies p̄plm. q̄ p̄tīm̄ sacerdotē p̄ pplo occasio peccādi. vñ dīc bñs. **G**re. i. pasto. ē. i. pa. stō p̄ abrupta gradit dīs ē vt ḡrē ad p̄ncipū seq̄t̄. M̄lter exponit̄ hebrei. Delinq̄re facies p̄plm. p̄ igratiaꝝ. q̄ credit de aliq̄ q̄ sit licit̄. et sic facit et doz p̄plz. qd̄ tñ postea p̄cipit̄ ē illicit̄. **g** **D**fferet p̄ pctō l̄o vitulū. in mēoria vīm̄ li p̄stalilis quē fecit aarō. Exo. xxxv.ca. **h** **E**t ad il. ad os. taber. i. ad atriu qd̄ est an ostiū tabernaculi. **i** **P**onet̄ manū sup̄ caput eiꝝ corā domī. Immlatoꝝ vitulo in cōspectu domī: inferet sacerdos q̄ vnc̄t̄ est de sanguine eiꝝ in tabernaculū te

ceptis dīi nī accepta ēēt eiꝝ oblato ex misericōdia dei. et idē intelligēdū est in alijs sacrificijs pro pctō. **k** **H**auriet̄ quoq̄ de sanguine vituli. in vase ad hoc apto. **l** **I**nferens illū in tabernaculū testimonij. de hostijs aut̄ supradictis non inferebat aliquid de sanguine intra tabernaculū. **m** **D**isperget̄ eu septies. ad denorandum perficram expiationē que p̄ septenariū significatur. **n** **C**ontra velū sanctuarij corā altari thimiamatis. quia illud velū dīuidebat sanctū et sanctūsanctorū. H̄aguis em̄ iste nō inferebat intra sanctūsanctorū. ideo hic dicit̄ cōtra velū et non intra. vñ sequit̄. **o** **P**onet̄ de eodez sang. suo. cor. al. thy. qd̄ altare erat i illa p̄te tabernaculi q̄ dicebat sancta: et nō i alia q̄ dicebat sancta. **p** **D**idipem̄ vituli offeret. s. sup̄ altare holocausti qd̄ erat i atrio. **q** **P**elē vo et oēs carnes r̄c. p̄ hoc designabat. q̄ sacerdos debebat eē elongar̄ de cetero nō solū a pctō h̄ etiā ab occasio nib̄ eiꝝ. **r** **Q** si oīs turba r̄c. h̄ agit de hostia p̄ pctō m̄ltitudinis cu dī. q̄ si oīs turba r̄c. **H**ic ra. Gal. q̄ itelligit̄ p̄ turbā p̄gregatō iudicū ordinarioꝝ: q̄ erāt. lxx. senes p̄pli ad h̄ p̄ impositiōz manūu ordiati: et i istis tor̄ p̄plis vīua lit̄ p̄tinebat. **s** **N**ōt̄ etiā intelligi de toto pplo inq̄z p̄ igratiā senū p̄pli delinq̄bat. **t** **O**fferet p̄ pctō suo vitulū. mēoria vi tuli p̄stalil i q̄ peccauit̄ p̄plis Exo. xxxv. **i** **E**po. r̄c. p̄stātes p̄ se et tota m̄ltitudine. illō dīm̄ ē. s̄. d̄ p̄estatō sacerdos. **v** **I**nferet sacer. q̄ vñ. ē. i. sacerdos maḡ vī. s̄. **w** **D**e sanguine. Exponat̄ et tolū qd̄ seq̄t̄ q̄p̄ ad istā p̄te sic expositū ē. s̄. in sacrificio p̄ pctō sacerdos.

Lemiticus

p Si peccauerit princeps. Hic agit de hostia p pctō pncipis. **3** Offeret hostiā corā dñō hircū de capris i q de signat ei pncipat. qz ē dux ppli sic hirc capraz. Intelligit etiā p h̄ granitas sui pcti: qz hircus ē animal fetidū. **3** Tāgens cornua altaris holocausti. Hāguis em h̄ vīcie nō iferebat intra tabernaculū: sic i duo b̄ pdictis sacrificijs. **a** Rogabitqz p eo sacerdos r̄c. s. p deuotōe et orōne sacerdotis et ipi offerentis: qz siebāti fide xp̄i vētū: nō aut dimittebat virtute ipi sa sacrificij: fz qz dic apostolus ad hebreos. **r** Impossibile ē sanguinē hircorū aut vitulo uiz auferri peccata. **b** **Q** si peccauerit. Hic agit de sacrificio p pctō psonē singularis: qd notaſ cū dī. de pplo frē. **c** Offeret caprā. ad denotādū ignorantiā suaz. **d** Ponetqz manū sup caput hostie rōnib̄ pdictis. **e** Dēm aut adipē auferens sicut auferri solet de victimis pacificorū put supra dictū est iiii. ca. Cetera patet ex predictis. **C. v.**

I peccauerit aia. Hic p̄t agit de oblationē seu sacrificio p pctō ex passiō evl ne gligētia facto. Et pmo i his q̄ p̄tingunt i cōnictu hoim. scđo in abusu sacrorū: ibi **A**ia si p̄uaričas. **H**īma diuidit in tres ptes. **f** m tria ḡna peccatorū. scđa ibi. **A**ia que tetigerit. Tercia ibi. **A**ia q̄ iurauerit. Primum p̄tigit ex in ordinata affectōe amoris v̄l odij v̄l huismōi vīcī q̄i req̄it ab aliq̄ iuramētū de vīcēda veritatē i casu testimoniū: et tacet veritatē ex inordina to amore ad illuz q̄ dammificaret v̄l alia pena puniret: si ipse deferret testimoniū ve ritati v̄l epuerio: q̄i tacet veritatē ex odio. s. in casu i q̄ aliq̄ liberaret a calūnia si veritatē dicēt. t h̄ ē qd dī. Si peccauerit aia. et s̄bdit mod̄ peccādi cū dī. **b** **E**t audierit et accipit e p̄ id ē. **c** **H**ocē iurātis. i. adiurātis ei. s. q̄ regrit ab eo iuramētū. **v̄n** in hebī. h̄. **H**ocē iuramētū. s. ab eo qd regrit v̄n s̄bdit. **d** **T**estisqz fuerit r̄c. i. vocat in testē de eo qd vidit aut q̄ alli modū sciuit. **e** **Q**isi in

discauerit. iudicis req̄etū ita q̄ p̄ ei taciturnitatē deficit de claratio vītaris. Ex q̄ p̄t p̄ ista lex nō loq̄t de occultis oī no q̄ nō p̄nt pbari. **f** **H**ortabit iniqtatē suā. qz si tal ta cīturnitas declarabīs postea corā iudice dī ab eo p̄ntri. si aut fuerit occulta: dī p̄ pctō suo sacrificiū dco et cū hoc

dānū restituere p̄mo. qd p̄ suā taciturnitatē intulit. **g** **A**lia q̄ tetigerit. Hic poit scđm gen̄ p̄cti et accidit ex negligētia. s. q̄i aliq̄ ex tactu rei immūde polluitur: et negligit ad purificatiōz recurret et tūc oblit̄ sue imūdicie intrat atriu tabernaculi: vel comedit de sacrificat. q̄ nō sūt licita nisi hoib̄ mūdis. t h̄ ē qd dī. **h** **E**t oblita fuerit i mūdicie sue. et sic in geret se intra atriu. v̄l comedet sacrificat. **i** **R**ea ē et deliq̄t. dī ei purgari sacrificio si fuerit ignorāter faciū. si autē scient dī puniri vt dī. j. v̄j.

k **E**t si tetigerit qc̄ q̄ de immūndo. i. homis mortui v̄l seminiflui. v̄l mestruate v̄l alioz qb̄ polluit hō ex cōtractu. **l** **O**blitaqz sue immūdicie. secerint ea q̄ p̄dicta sūt. **m** **C**ognouēt postea. peccatū suū p̄ recordatiōne sue immūdicie **n** **S**ubiacebit delicto. mō pdictio. ēst derādū q̄ i istis duob̄ generib̄ p̄ctō p̄dictis nō detinat h̄ aliqd sacrificiū: q̄ de beatē exp̄ari. et iō dicūt aliqd q̄ tale dī si ri sic i casu sequentib̄ v̄bi ponit forma sacrificij p̄ illo casu: et duob̄ p̄cedentibus dī dicūt q̄ sacrificiū h̄ nō determinat q̄ dī fieri fīm arbitriū sacerdotis. **o** **A**lia que iurauerit. Hic ponit terciū genū p̄cti qd s̄lt accidit ex negligētia. v̄l deliq̄z q̄n aliqd iurat se faciūt aliqd et ne

gligit adiplere et ex tali negligētia dat obliuioi. et p̄ ea recordat. t h̄ ē qd dī. **A**ia q̄ iurauerit r̄c. et seget p̄. **P**er v̄l male qd facēt. dicūt h̄ aliqd h̄ intelligit d̄ malo pene sibi infligēde: vt pote si iurauerit. q̄ si affliget ieunio. l' alio mō ad carnis mortificatiōz. dicūt aliqd q̄ h̄ etiā p̄t intelligi d̄ malo culpe vt si q̄s iurauerit dānificaē. p̄ximū iuste v̄l aliqd hmōt nō q̄tale iuramētū sit adiplēdū. s. q̄z sic iurādo peccauit

Liber

q. Oblitaq; postea intellexe. delli su. s. male surādo v̄l iuramētu lictū nō implēdo. r. Offerat de gregib; agnā vel caprā. si facultas ei; ad h̄ se extēdit. s. Sinautē r̄. offerat duos turtures r̄. Cetera patēt ex p̄dicitis vsq; ibi. t. Et dimittet ei. Dicit h̄ ra. Ha. q; si cēt iuramētu de pecunia v̄l alia re q; p̄t pecunia mensurari: vt si iurasset se datu ruz alteri. c. solidos vel hm̄oi: nō eēt lib p̄ hm̄oi sacrificijs. h̄ tenet iplere iuramētu: n̄l excusaref p̄ impotentia supue niente: vel alio mō. v. q; si nō quiuerit man; cī. i. facultas ip̄i offerre aues x. Offerat p̄ pctō si imile p̄ pctō simile p̄tē epbi decimaz. Quāta aut sit men sura epbi dictuz fuit Exo. xvii. y. Non mittet oleū i ea neq; thus. dīc ra. Sal. q; oblatio ē p̄ pctō. iō nō dī decorari. oleū aut imissuz decorat q̄tū ad colorē. q; lu cidū facit illō i q; im mittit. Th̄ aut qd̄ ē aromaticuz decorat q̄tū ad odoī. Doctores at nr̄i aliā cāz assignat vīc; q; p̄ oleū designat dei misericordia p̄ th̄ vō qd̄ ē odorisq; accep tatio diuia. et i ob latiōe p̄ pctō nō po nebat oleū nec th̄. q; pctō: n̄ dī seipm assecurare q; peccatū sit sibi dimissū v̄l mun; suū des accep tuz: h̄ dī sp̄ timere. z. Reli. aut par. ip̄e ba. p̄ mu. rōe labo ris nisi in imolatiōe sacrificiū. a. Locutusq; ē dīs. Hic p̄t̄ describit oblatio p̄ pctō qd̄ cōsistit i ab usu sacroꝝ. Circa qd̄ scienduz q; aliq; fue rut sacra qb̄ nō erat licitu vīt: sic thymia mate p̄ delectatōne odoris: et oleo vñcti onis p̄ medicamie infirmitat. et de abusu talitū p̄ errorē facto loq̄t h̄ sc̄ptura vt dīcūt aliq; Alij at dīcūt q; loq̄t h̄ d̄ abusu p̄mitaz q; erat sacrificare dīo: eo q; sacerdotes deo mīstrātes debebat in de sustētari. et iō si aliq; p̄ errorē aliqd̄ de talib; suis vsib; applicaret debebat facere sacrificiū qd̄ h̄ definiat. et huic dicto p̄sonat l̄ra sequēs: cū dī. Ip̄maz qd̄ intulit dāni resti tuet. Et qntā p̄t̄ p̄t̄ su. tra. sa. Ex q; ei restituto ista deve bat fieri sacerdoti: v̄f q; illa qb̄ h̄ abusus fuerat ad vsuz sacerdoti p̄t̄nebat b. Duob; siclis. s. argēteis. q̄tū aut v̄z siciō dc̄m fuit Exo. xxv. Allia vō erat sacra q; n̄ poterat

veire i vsuz hoīm mō p̄dcō sīc vasa sc̄tūarij. peccabat tñ a li q; ea tāgebāt nīs eēt depūtati ad illō officiū i q; erat ne cessari: vsus illoꝝ vasorū. et de tali abusu p̄ iegrantiā facto loq̄t h̄ sc̄ptura cū dī. c. Illia q; pec. p̄ igno. r̄. vt dicūt ali q; Alij aut dicūt q; loq̄t de abusu deciay q; leuit̄ debēbat

et tō si aliq; queret eas i vsuz suū debēbat facere oblatōꝝ h̄ descritā. et cū h̄ etiā restituere dānu: l̄z n̄ exp̄mat h̄. q; satis sufficiēt intelligit p̄ illō qd̄ p̄mitit d̄ restitu tōne fiēda sacerdoti. Quidēdū tñ q; fm v̄ trāq; opiniōz p̄dictā abusus p̄dict̄ circa sacra p̄ueniebat ex negligētia. s. p̄cauen di sibi de abusu vel tactu sacroꝝ sibi illi cito: vel ex negligētia separādi p̄mitias et decias ab aliis re bus suis: ita q; per orō nō accipet deo dedicata i vsuz p̄p̄t̄. Considerandū etiā q; cū dī. Allia q; pec. r̄. Nō p̄t̄ p̄uenient dici q; h̄ intelligat generaliter de pctis ex simplici ignorantia facit. q; de h̄ dāl lex supra. iii. c. iō expo nitur modo dicto.

Capitulum. vi. Locutusq; est dīs ad moysen dīcēs. Allia q; peccauerit: et p̄tēpto dīo negauerit p̄xio suo de positū qd̄ fidei ei; creditū fuerat vel vi aliqd̄ extorse rit aut calūniaꝝ fecerit: siue rem p̄ditā inuenerit: et insi ciāns insup̄ peierauerit: et qd̄libet aliud ex p̄lib; fece rit in qb̄ solēt peccare homies: p̄uicta d̄licti reddet oia q; p̄ fraudē voluit obtie re integrā et qntā insup̄ p̄tē dīo cui dānu itulerat. Pro pctō aut suo offeret arietez imaculatū d̄ grege: et dabit eū sacerdoti iuxta estimati onē mēsurāq; delicti: q; ro gabit p̄ eo coram dīo et di mitte illi p̄ singul q; faciēdo peccauit. Locutusq; est domin; ad moysen dīcēs. d. Precipe aaron et filiis ei;

correxerūt. q; si aliq; eēt p̄nictus de tali frānde nō soluz reddēt de d̄fraudato dānu: h̄ etiā duplū. vt h̄ Exo. xxv. Et iō v̄f q; lex h̄ loq̄t de eo q; nō ē p̄nict̄: h̄ penitēt̄ p̄tō voluntarie reddit dānu. et iō n̄ restituit nisi simplū: et qntā insup̄ p̄tē dat dīo. e. Locutusq; ē do. sup̄t̄ descritā sūt sacrificia q; fiebat interpolatē h̄ p̄n̄ d̄scribit̄ sacrificiū qd̄ fie bat oī die. iō vocabat iuge sacrificiū et q̄tuz ad h̄ dī. o. Precipe aarō et si. e. q; iuge sacrificiū fiebat p̄ sacerdotes mīstrādo. et ip̄z al; sacrificijs exhibēdo vt dicūt aliq; h̄ n̄ v̄f vez. si intelligat q; solueret de suo. q; sacrificia q; fiebat

Leuiticus

p cōstatē pp̄lī int̄ q̄ maxie erat īnge sacrificiū: sedat de sū
tib⁹ cōib⁹: vt dictū fuit Exo. xxx. verūtū pecunia illa tra
debat sacerdotib⁹ vt aīalia inde emerēt q̄ t̄ h̄ mō sic in li
terā p̄ exhibebat sp̄lī etiā mō in h̄ sacrificio mīstrabant.
Itē ioseph⁹ dīc exp̄sse in. iij. li. antiquitatū q̄ īuge sacrificiū
fiebat de sūpto pub
lico.

e Et crema
bitur i altari tota no
cte.

Loq̄ h̄ de sacri
ficio vespertino p̄ qd̄
intelligit etiā matu
rinū d̄ q̄ h̄ etiā Exo
xxix. Ignis ex
cōdē altari erit. dat⁹
a deo d̄ celo: vi h̄. i.
ix. c. i fine. g H̄e
stet sacerdos tūca
tē. h̄ebat eī sacerdo
tes p̄prias vestes q̄
b⁹ vrebant i ministe
rio tabernacli. et nō
alibi. de qb⁹ vestib⁹
dēm fuit Exo. xxvij
b In loco mūdissi
mō. iste loc⁹ erat pa
rat⁹ ex castra q̄diu fi
lii isrl̄ fuerūt i deser
to. et sūt extra h̄irkm
tādū stetit templū
i Quē nu. sa. su. li
gna dīc ioseph⁹ q̄ ap
ponebat ligna duo
qua q̄tidie p̄p̄ istud
p̄ceptū: nō p̄p̄ nec es
fariū: q̄ ignis p̄tinu
ari poterat absq̄ rā
li lignoz appositorē
k Et i mōposito ho
locausto. h̄ dī de iu
gi sacrificiō matutio
qd̄ p̄cedebat oē altō
sacrificiū illi⁹ diei. et
adipes alioz sacrifi
cioz post ip̄m i alta
ri cremabat: sic t̄ in
ge sacrificiū vesperti
nū erat ultimū respe

ctu oīm sacrificiō p̄ illi⁹ diei. l H̄ec ē lex sacrificiū. Post
q̄ determinavit de sacrificiō p̄ ritū. h̄ p̄nr agit de eoq̄ vsu. s.
a qb⁹. t q̄n. vbi t̄ q̄liter debeat comedī: t̄ iō ps̄ ista diuīdit
fm̄ varietatē materie sacrificiō p̄: q̄ cedebat i esuz mistroy
t p̄io agit de esu materie inanimate. scđo de esu aīate: ibi.
Locut⁹ ē aut̄ dīs. Ista tñ diuīsio nō ē ita p̄cīsa: q̄netā in
pte sequēti interpolatiō aliqd̄ de esu materie inanimate. h̄ ē
ista diuīsio a p̄ncipaliōri t̄ a malori pte. P̄ta in duas. q̄
p̄io oīdī q̄ materia iaiata comedebat. scđo q̄ nō: h̄ tota
cremabat: ibi. Locut⁹ ē dīs. Circa p̄mū dī sic. l H̄ec ē
lex sacrificiū t̄ libamētō p̄ ei⁹. sic. s. dictū ē: sacrificiū p̄p̄ie
dī de aīalib⁹. oblatiō vō de aridis: vi ē simila pais et sūlia
libamētō vō ē de liqdis vt de vino t̄ oleo. vñm̄ tñ accipit
freq̄nter p̄ alio. vñ h̄ sacrificiū accipit p̄ oblatōe. q̄d̄ p̄t̄
ex q̄d̄ s̄bdit. m Collit sacerdos pugillū simile q̄ fisp
sa ē oleo. q̄ in ei⁹ p̄statōne ponebat oīeu. t̄ p̄nr oīdī q̄d̄
de ea cedere debeat i vñz sacerdotū cū dī. n Reliquā
aut̄ patrē simile tē. h̄ac tamē pte simile quaz accipiebat
sacerdotes nō poterat fermētare vt panis esset aptior ad
comedendū. cul⁹ causa subdit cū dicit. o Quia pars
ei⁹ in dīi offert incen. sicut em̄ dictū est de tota simila ob
lata: sacerdos p̄mo accipiebat pugillū: t̄ cremabat cum
lōure in altari. p Mares tantū stirpis aaron. co. illud
p̄ter em̄ sanctitatē sacrificiū nō erat licitū comedī a muli

eribus t̄ ex eadē cā subdit. Om̄is q̄ tetigerit illa scīfic. r̄c.
q̄ Locut⁹ est dīs. H̄ic p̄nterōndit de q̄ oblatōe nō erat
licitū edere. vñz de illa quā sacerdotes offerebat p̄ se. p̄s
mo tñ h̄ ondit de oblatiōe facta p̄ eis ip̄e sue p̄secratiōis.
cū dī. H̄ec ē oblatiō aaron tē. t̄ seq̄t. r In die vñctio.
n e. l. i. b̄l⁹ aarō q̄ so
lus dicebat vñctus.

vt. s. dictū ē. s. i. j. cap
vñ i heb̄. b̄. s. t. In
die q̄ vñctis eu. Ociē
dū aut̄ q̄ dies vñcti
onis h̄c vocat dies
octaua a principis
sue p̄seccratiōis. quia
tūc t̄ nō aīi poterat
aaron t̄ filiū ei⁹ offer
re. h̄ filiū aarō q̄ erat
inferiores sacerdo
res obtulerūt tūc si
mllā aarō aut̄ q̄ erat
sumus sacerdos ob
tulit adipes ec. q̄ p̄t̄
nebat ad maiorez sa
cerdotē: vt dicit Ha
Hal. h̄ vñ p̄textuz
seq̄ntez vbi dī de ob
lanoē h̄nū simile.
s Offeret eā ec. sa
cerdos q̄ lōre p̄i suc
cessit. h̄ est sumus sa
cerdos. nec p̄t̄ que
nienter dici. vt vñ q̄
filiū aaron. alia die
obtulerūt nisi prout
erat eis licitū offer
re postea: cū esset dī
es incrematiōis ip
soz i sacrificiūs offe
rēdis. t̄ iō q̄d̄ dī h̄c
H̄ec ē oblatiō quaz
offerre debēt aarō t̄
filiū eius: potest dici
q̄ hoc dicit p̄ rāto.
quia in oblationib⁹
aaro filiū eius mini
strabat ei: non sicut
offerētes super alta
re: sed sicut offerēti ministrates. t̄ pat̄ per hoc q̄d̄ habet
insta. ix. ca. vbi agit de sacrificiūs hui⁹ octaua diei. t̄ nō dī
citur ibi q̄ filiū aaron obtulerunt nisi ministrando patri.
l Tota cremabitur in altari. quia nihil de ea cedebat in
vñstum sacerdotū. t̄ idem concludit generaliter de om̄i ob
latione quā faciebant sacerdotes p̄ se cūz dicit. Om̄ne
em̄ sacrificiū sacerdotū tē. v Locut⁹ est dīs. H̄ic cō
sequēt agit de vñs sacrificiū in re animata. t̄ p̄mū q̄tum
ad sacrificiū p̄ p̄tō. scđo q̄tum ad sacrificiū q̄d̄ vocat ho
stia pacifica. ca. vii. Adhuc circa p̄mū agit p̄mū de sacrifici
o p̄ p̄tō p̄missiōis. scđo de sacrificiō p̄ p̄tō om̄issiōis:
ibi. H̄ec q̄z ē lex hostie p̄ delicto. tercio ponunt̄ quedā re
gnale cōmunes ad vñrūq̄: ibi. Ad sacerdotē. Circa p̄mū
onditur p̄mū vbi hostia p̄ p̄tō dī immolari: cū dicitur.
p̄ In loco vbi offerē holocaustū immolabit. non est in
telligendū de oblatione holocausti ad incendēduz q̄ sie
bat sup̄ altare: h̄ de oblatione holocausti ad immolandū q̄
siebat in atrio ante altare. Scđo subdit quis debeat eam
comedere t̄ vbi cū dī. y Sacerdos q̄ offeret comedēt
eā tē. nō sub diuo. q̄ ille locus erat p̄ sacrificiūs t̄ oblati
onib⁹: h̄ in exedra ad h̄ p̄ata. z Quicq̄d tetigerit carnes
ei⁹ sanctificabit. Istud fm̄ aliq̄s refert ad hoies q̄ nō de
bebāt tāgere talia nisi sacrificati. Scđom̄ alios refit etiā ad
alias res comestibiles. t̄ maxie eiusdē generis vñ speciei:

Liber

que si tageret carnes p̄dicas ex tali tactu sanctificabantur: nec poterat comediri alii q̄ dicitur carnes sacrificij. a **H**i de sanguine illius r̄t. Ista dicunt p̄p̄ sanctitatē et reverentia hostie: q̄ si aliqd de humore ei⁹ p̄ tactu eēt imp̄sus istis reb⁹ debebat purgari mō q̄ b̄ exp̄mit. b **O**mnis masculus r̄t. q̄ nō solū sacerdotes h̄ filii eorum poterat de carnibus hui⁹ sacrificij comedere. Cōsequens excepit oblatōz p̄ pctō d̄ q̄ nō erat licitu co medere. s. hostiā: cu⁹ ius sanguis infereba tur intra tabernaculum. cuiusmodi erat hostia oblata pro pctō p̄tifici⁹. et hostia ob lata p̄ pctō multū dñis: vi dictu⁹ ē. s. iiiij. ca. c **H**ec q̄z ē lex hostie p̄ delicto. Hic p̄n agit de vsu hostie oblate p̄ pctō omisiōis. et iō voca tur p̄ dlictio. delictū em̄ dī q̄si derelictuz et h̄ ē q̄n aliqd omit tū qd̄ q̄s facēteneat. d **S**actascōz ē. nō accipit h̄ sc̄rāscōz p̄ illa pte tabernaculi q̄ dicebat sc̄rāscōz. h̄ ē s̄s̄s̄: ē dñero sc̄rāz q̄ oia sacrificia dice bat sc̄rā inq̄tuz erat ad diuinū cultū ob lata. Cetera patet vs q̄ ibi. e **H**is ma scul⁹. vbi determinat a qb⁹ et vbi debeant carnes h̄ hostie co medi. f **O**triusq̄z hostie. s. p̄ pctō et p̄ dlictio. g **L**ex erit vna. s. q̄tu⁹ ad vsuz in plib⁹ tñ differūt. h **A**ld sacerdotez. Hic ponit q̄tuor re gule ḡniales respectū p̄cedentū. H̄ria est q̄ carnes hostie pro pctō p̄missiōis et omisiōis erat sacerdotis offerētis. q̄ illi p̄ qb⁹ offereban⁹ nō h̄ebant pte aliquā: ad denotanduz q̄ debebat elogari a pctō p̄p̄rato: cauēdo a recidino. He cūda ē de hostia holocausti: q̄ tota incēdebāt: excepta pelle: et illa erat sacerdotis offerētis. et h̄ notaſ cū dī. sacerdos q̄ offeret r̄t. tercia ē d̄ oblatōe simile q̄ ql̄tercūz coquat seu p̄stet eēt dī sacerdotis offerētis: vt notaſ cū dī. et oē sacrificiū simile r̄t. quarta ē q̄ pdicta q̄ cedebāt in vsu sacerdoti: cūcūl filiis aarō equalit diuidebāt. qd̄ notaſ cū dī. Cūcūl filiis aarō. q̄ qd̄ eq̄litas fm̄. Ra. sal. sic fuabāt. q̄ q̄libet de filiis aarō h̄ebat sibi diē deputatū ad offeren dū et oblatōes illi⁹ diei p̄tinebāt ad ipm̄ p̄ se et domo sua dī. vō dicūt q̄ ibi fuabāt eq̄litas p̄p̄tōis: nō tñ quātitat: q̄ oblatōes diuidebāt sic q̄ vñlq̄sc̄z q̄libz die accipi ebāt fm̄ p̄p̄tōz sui labori. h̄ dictu⁹ ra. Ra. magl̄ p̄cordat textui p̄cedēti: vt patet intuitu. **C**apitulū. vij.

A **H**ec ē lex hostie pacificoꝝ. Hic p̄nter determinat de vsu hostie pacifice. et p̄mo determinat hm̄di vsus. sc̄do offerēdi mod⁹: ibi. Locutus ē dñs. tercō po

nī epilog⁹: ibi. Hec ē vñctio. p̄ia i duas. q̄ p̄io ponit dī ci vñctus definiatio. sc̄do circa h̄ ponit q̄daz expositio: ibi. Locut⁹ ē dñs. Idhuc circa p̄mū p̄mittit vñctus ex pte rei. sc̄do s̄bdit determinatio vñctus ex pte rei comestibil⁹ et come dētis: ibi. Caro q̄ aliqd tetigerit. Circa p̄mū sc̄iedū. q̄ ho

stia pacifica dupl̄ offerebat. vñmō p̄ bñficio iā adepto. a lio mō p̄ bñficio ho do. p̄ia vocabat hñ stia laudatiua. et co medebat eadē die q̄ offerebat. sc̄da voca bat votiva vñ sp̄ota nea. q̄ nō h̄ebat rōz ita debiti s̄ic p̄ia. q̄ p̄ beneficio accepio magl̄ tenet hō ad f viendū deo: q̄ p̄ bñficio sp̄ato. et iō si de hostia votiva aliqd remāebat i crastinū tūc poterat comedē sc̄da die. igif p̄mittit p̄ditio pte hostie cū dī. Si p̄ grāzactiō r̄t. b **O**fferēt pa nes. i clibano cōtos c **C**ōpsos oleo. q̄ in p̄statōne nō solū ponebat q̄: h̄ etiā admiscebat oleum. d **E**t lagana. facta de pasta cocta in aq̄ calida. e **C**ocat̄z simila. qd̄ sp̄es erat panis p̄nō cocti ali quātūl i aq̄ calida. et postea in clibano. f **E**t collyridas. pa nes s̄t valde tenues. et alibi vocat̄ crusta. q̄ totū erat quasi crusta: et modicum aut nihil erat ibi de mica. g **P**anes q̄z fermentatos. h vñ eē dñi ei qd̄ dictū ē. s. iiij. ca. **H**is oblatō que offerēt dñs absq̄ fermento fieri. Dicen dū q̄ ibi loq̄ de ob latōe ponēda sup altare. vñ ibi s̄bdit. Sup altare vō non imponēt sc̄z fermentati: b̄ sūt loq̄ de oblatōe q̄ nō pone bat sup altare. et sic panis fermentatus offerebat cū hostia pacifica ad esum carniū. b **E**x qb̄us vñ. In hebī. h̄. Ex oib⁹ vñ. q̄ de q̄tuor modis panū p̄dicti plures pa nes offerebant: et de q̄libz modo vñ panis tradebat sacerdoti. p̄ p̄mitti. et iō panis fermentatus potera et sic offeri: q̄ de fermento debebat p̄mittie dari: vt dictū est. s. cap. ii. i **C**uius carnes comedēt eadē die. et iō si quid remane bat in crastinū igne cōburebat. p̄n̄ p̄sequit de hostia votiva cū dicit. k **S**i voto vel spōne r̄t. et p̄t̄ l̄ra ex p̄dictis vñz ibi. l **S**i quis de carnis victimē. i. nō cō sequent effectū. s. beneficiū a deo postulatū: p̄ quo imperā do fuit oblatā. q̄ p̄ istud peccatū redditit se indignū: id subdit. m **Q**uecūz ania tali edulio se conta. p̄ua. rea. erit. i. transgressionis legis hui⁹. n **C**aro. Hic cōsequē ter describitur vñctus ex parte rei comestibil⁹ cum dī. Caro que aliqd tetigerit immundū nō comedēt r̄t. et acci pi h̄ic caro nō generaliter: sed caro hostie pacifice tamū.

a rit carnes ei⁹ sc̄ificabit. Si de sanguine illius vesti fuerit asp̄la lauabilis in loco sctō. Vas autē fictile i q̄ cocta ē p̄fringeat. et si vas eneū fue rit defricabilis et lauabilis aq̄. b **O**is mascul⁹ de genere sa cerdotali vesceſt de carni b̄ ei⁹: q̄ sc̄m̄scōz ē. hostia em̄ q̄ cedēt p̄ pctō cui⁹ san guis infert in tabernaculū testimonij ad expiandū in sctūario: nō comedēt. s. cō bureſ igni. Hec q̄z ē lex ho stie p̄ delicto. Sanctascōz est. Idcirco vbi immolabi tur holocaustū mactabit et victia p̄ delicto. Sanguis ei⁹ p̄ gyꝫ altarī fundet. Of ferent ex ea caudā et adipē q̄ opit vitalia duos renun culos et piguedinē q̄ iuxta ilia ē: reticulūz iecoris cū renūculis: et adolebit ea sa cerdos sup altare. Incen ſu⁹ ē dñi p̄ delicto. **O**mnis mascul⁹ d̄ sacerdotali gene re i loco sc̄o vesceſt his car nib⁹: q̄ sc̄m̄scōz ē. s̄ic pro pctō offerēt hostia ita et p̄ d̄ licto. Ultriusq̄z hostie lex vna erit. Ad sacerdotē qui eā obtulerit p̄tinebit. Sa cerdos q̄ offerēt holocausti victimā: h̄ebit pellē ei⁹. Et

latōe ponēda sup altare. vñ ibi s̄bdit. Sup altare vō non imponēt sc̄z fermentati: b̄ sūt loq̄ de oblatōe q̄ nō pone bat sup altare. et sic panis fermentatus offerebat cū hostia pacifica ad esum carniū. b **E**x qb̄us vñ. In hebī. h̄. Ex oib⁹ vñ. q̄ de q̄tuor modis panū p̄dicti plures pa nes offerebant: et de q̄libz modo vñ panis tradebat sacerdoti. p̄ p̄mitti. et iō panis fermentatus potera et sic offeri: q̄ de fermento debebat p̄mittie dari: vt dictū est. s. cap. ii. i **C**uius carnes comedēt eadē die. et iō si quid remane bat in crastinū igne cōburebat. p̄n̄ p̄sequit de hostia votiva cū dicit. k **S**i voto vel spōne r̄t. et p̄t̄ l̄ra ex p̄dictis vñz ibi. l **S**i quis de carnis victimē. i. nō cō sequent effectū. s. beneficiū a deo postulatū: p̄ quo imperā do fuit oblatā. q̄ p̄ istud peccatū redditit se indignū: id subdit. m **Q**uecūz ania tali edulio se conta. p̄ua. rea. erit. i. transgressionis legis hui⁹. n **C**aro. Hic cōsequē ter describitur vñctus ex parte rei comestibil⁹ cum dī. Caro que aliqd tetigerit immundū nō comedēt r̄t. et acci pi h̄ic caro nō generaliter: sed caro hostie pacifice tamū.

Leviticus.

Cōsequēter deierūt v̄sus ex pte comedētis cām dicit.
o **Q**ui fuerit mūd⁹ v̄scet ex ea. n̄liqui libri h̄nt imāndus. h̄lra talis est falsa: q̄ libri correcti habēt mūdus: et in hebreo h̄r. **N**is mūdus v̄scet ea. Posset em̄ forsitan aliq̄s credere q̄ n̄q̄ esset līcītū comedere carnes hostie pacifice nisi offerētib⁹

t p̄p̄ h̄d̄ hic: q̄ oīs h̄o poterat comedētis n̄ eēt mūdus. Carnes. n. hostie pacifice poterat come di ab offerētib⁹ v̄bi q̄n̄ intra hierlm: t ad illud cōiuītū poterat admitti q̄cūq̄ erat mūdus. **H**ed si aliq̄s imūdus inde comederet scienter puniri debebat mor te. **I**sta tñ imūdicia poterat esse duplex. vna ab intrisco: vt pote si aliq̄s esset le prosus: vel semini flus: vel hm̄oi. t h̄ nota cum dicit.

p **A**lia polluta r̄c. i. h̄o pollut⁹. q̄ ibi p̄ accipit p̄ toto. alia ab extinseco: videlz extractu rei mūde. t hoc nota cū dicit.

q **E**t q̄ tetigerit imūdiciā r̄c. vt supra. **L**ocutusq̄ ē dñs. Quia dictū ē q̄ carnes hostie pacifice poterat comedētis q̄ libet hoie mūdo. ne

igif̄ credere q̄ esus adipis t sanguis similit comedere: iō excipit cum dicit:

s **A**dipē ouis r̄c. Ex h̄ aut dicūt aliq̄

q̄ adeps aialū alio tu: du tñ essent līcīta ad comedendū erat iudeis v̄sci līcītas. Alij aut oppositū dicūt p̄t dictū est supra. iiij. ca.

t **A**dipē cadaueris morticini. i. animalis p̄ se mortui.

v **E**t et⁹ aialis q̄ a bestia ē captū. i. imperfectū siue lace ratū. t **H**ebitis in varios v̄sus. s. ad v̄nciōes corioꝝ: t fomentū lucernap: t hm̄oi. q̄ talis adeps etiā si eēt aia lis mūdi nō poterat offerri dñ: nec etiā comedētis.

y **S**i q̄s adipē q̄ offerri r̄c. i. cremari sup altare holocausti. Cō sequēter phibet esum sanguis cū dī: **S**anguinē q̄z r̄c. se quis. 3 **C**ā de auib⁹ q̄ de pecudib⁹. Ex h̄ dicit ra. **S**a.

q̄ esus sanguis piscū: sed tñ holocaustorū nō est iudeis interdict⁹. **R**ēones aut q̄re esus sanguis phibit⁹ est: tacte sunt. s. ca. iiij.

a **L**ocutusq̄ est dñs. **H**ic p̄nter describit

circa victimā pacificā offerēdi mod⁹ cū dī: b **Q**ui of ferit victimā pacificōꝝ istud addit ad designādū q̄d signif̄cat p̄ sacrificiū. s. illa q̄ sil offerebat cū aiali imolando p̄ pacifica hostia: sicut sūt panes supradicti. licet em̄ p̄pte lo quēdo sacrificiū sit de aiali: oblatio de aridis inaiatis. libamentū de liqdis. tñ vñu frequēter ponit p̄ alio: vt dicūt est. s. **T**enebit ma. adi. ho. t pectus. Hacerdotes em̄ supponebat manus suas manib⁹ offerētis. t sic illud suppositū eleuabat versus celū. et postea retrahebat ver sus terrā: t postea ad q̄tuor p̄tes orbis: ad denotandū q̄ offerebat illi q̄ est dñs celī t terre t orbis. et postea sacerdos accipies ista de manu offerētis cremabat adipē sug

altare. Pectusculū aut t armus dexter de hostiis pacificis cedebat in v̄sum sacerdotū vt h̄ determiniaſ. cetere carnes cedebat in v̄lus offerētū. d **T**uli a filiis isrl. s. pectusculū t armū dextrū ad existandū quādā speciē diu natiōis q̄ vocat spatulomātia: qua v̄tebant idolatre: qui i

spatula t osse pecto ris de suis sacrificiū supsticiose diuina bāt. c **H**ec ē v̄ncio. **H**ic ponit brevis epilogus respe ctiū p̄cedentū cū dē. **H**ec ē v̄ncio aaron t filiorū eius. i. oblatio i die v̄nciōis eo rū. de q̄ dictū est ca p̄cedēti q̄liter deve at fieri: sed eius ex ecutione ponit ca. ix.

f **I**sta est lex holocausti t sacrificiū r̄c. de q̄bus dictū ē ca p̄cedēti. g **E**t pa cificōꝝ victimis. de q̄bus dictū in ē hoc ca. h **Q**uā cōstituit dñs Moysi in mōte synai. **H**addit ad oīdendū locū in q̄ iste leges date sūt.

In ca. viij. vbi dicit in postil. **H**ed si aliq̄s imūdus inde comederet scienter debeat puniri mor te. **A**dditio. j.

Orissimum **D**eēt dicere vt p̄ talē come stionem h̄o punire capitalit: h̄ aliter est dīcēdū. nā in hoc loco dī de tali trāgres sōre. Peribit v̄l in teribit d̄ pp̄lis suis. et sil i multis alijs

dicēt sil q̄d intelligit fm glosā nostrā vt nō dīcēt ouis h̄ lupus rapax. **P**ñ in q̄plurib⁹ locis vbi silis sua ponit fm hebreos diuinē v̄ltiōi intelligit tale peccatū relinqui: nō q̄ p̄ hoīem ad penā capitale īdīcebat t̄ est h̄uanior sentētia. nā de illo in cui⁹ domo inueniret seu apperet quātūcūnq̄ modicū fermēti in tpe paschali: t in q̄plurimis casib⁹ leuissimis talia verba in veteri lege legunt i q̄bus durissimū esset crīmē capitale introducere.

In eo. ca. viij. vbi dicit in postilla. Tenebit manib⁹ adipē hostie r̄c.

Additio. ii.

Acerdos i hm̄oi oblatōibns faciebat q̄ttuor motus tñ. s. eleuare versus celū: t retrahere v̄sus trā t mouere antrosū: t retrahere retrorsū: t sic in huīsimodi motib⁹ p̄rie siebat signū crucis: vt patet cōsideranti r̄c.

Replica correctori cōtra Burgen. **I**n ca. viij. Levitici cū postil. exponeret illū passus Qui fuerit mūdus v̄scet ex ea. Inter cetera cuz dixit: h̄ si aliq̄s immūdus inde comederet scienter puniri more debebat. **B**urgē. eū notat inquiēs. Durissi mū esset dicere vt p̄ talē come stionē h̄o punire capitalit. Et dicit fm nostrā glo. vbi de trāgressorib⁹ fm eos pena bis verbis p̄figat. Peribit vel interibit de pp̄lis suis. hoc intelligi: vt tale peccatū diuinē v̄ltioni relinquit. vñ inq̄ hec ē h̄uanior sentētia. Quid est tūc q̄d dī. **P**u. xv. ca. de

Liber

homine qui in die sabbati ligna collegit: quem cum moyses et aaron in carcere inclusissent: nescientes quod super eo facere deberet. numquid in terra verbum quod locutus fuit dominus ad moysen: ut ibi legit. **A**lia vero quod superbia aliquis comiserit: siue cuius siue pegrinum sit ille: quem aduersus dominum rebellis fuit ille pribus populo suo.

Dominus hoc ipsum vobis moy, et aaron ne scirebant quod cum eo transgressore agere deberet clarius exposuit: ut ibidem subdit. **H**ic itaque dominus ad moysen. **M**orte morias hoc est. **O**briuit eum lapibus ois turba extra castra tecum. In quo enim magis ille peccauit ligna colligendo quod quod scieter ex preceptu vel per superbiam trahians et iniudicis de hostia pacifica vesceretur. **N**ec postea de eo quod ignoranter facet hoc dixit: cum aperie inquit. sed si aliquis iniudicis inde comedet scieter quis ex cetero vel superbia diceret.

Capitulo viii.

Acutusque est dominus. Supradictum est de sacrificiis et oblationibus: hic consecutus agit de ipsis offerentibus. et primo agit de offerentibus ratione officiorum: cuiusmodi erant sacerdotes. Secundo de offerentibus ex professione fidei cuiusmodi erant alii inferiores: quod sacrificia illa erat quedam prestationes fidei offerentium. et de his agit causa. **P**rima in tres: quod per describit circa sacerdotis consecratiois ritus secundum sacerdotibus. **T**ercio eorumdem causis. **C**irca primum permittitur ea quod erat ad sacerdotem sacerdotum necessaria cum deo: **C**olle aaron cum filiis suis vestes eorum. quoniam forma et materia descripta fuit Exod. xxvij. **E**t vinctio oleum. cuius consecratio descripta fuit Exod. xxx. **C**um congregabis omnem ceterum. ut videat ois populus quod aaron non ingesserit se ad dignitatem sacerdotum: sed magis suscepit ex precepto domini. Secundo ponit sacerdotis executio cum vi. **S**tatim obtulit et duxit in quatuor partes: quod primo ponunt quedam coda aaron et filii eius circa eorum sacerdotem. secundo perinde ad solum pontificem: ibi. **V**estiuimus. tertio filiis eius palam: ibi. **F**iliis quod ei. **Q**arto revertit ad codiam: ibi. **O**btulit et vitulum pro pecato. **C**irca primum ponunt duo codia aaron et filii eius. **P**rimum est eorum oblatio cum deo: **O**btulit aaron et filios eius. statuimus coram altari: quod applicabant dinatio cultui. **C**ontra eorum lotio cum deo: **C**um lauisset eos per hanc lotionem datur intelligi quod debebat esse corde et persuasio mundi: et ab omni iniudicia peccati expediti. **V**estiuimus. hic ponunt ea quod erat propria ipsius aaron: quod primo erat induitio eius vesti-

matis pontificibus: quod nota est cum deo: **V**estiuimus pontificem subucula linea: Exod. xxvij. vocat tunica linea: ubi vestimenta pontificis et modus inductionis plenius sunt descripta et expedita. **S**ecundum est eius vincio: permittitur tunc vincio tabernaculi et vasorum eius inter quod est altare thymiamat. et hec vincio nota est et dicitur:

Tulit et vinctos oleum tecum et subdit vinctio altaria holocausti et vasorum eius: et labij eneis quod erat extra tabernaculum cum deo: **C**um sanctis aspersisset altare et permittit aut per secratorem et vinctio istorum consecratorem sacerdotum qui misstrari non poterat nisi in loco prius consecrato illud mysterium quod debebat fieri in consecratione sacerdotum: ut per sacrificium tuum fieri possit secundum. **C**onsecutus est vinctio ipsius aaron cum dicitur. **Q**uo fundens super caput aaron tecum. **N**odus autem huius vocationis descriptus est Exod. xxix. **F**iliis quod ei oblatos vestiuntur aliquid vero libri habent consecravit et vestiuntur. sed si per secratorem non est de textu: quod non habet in hebreo: nec in libris correctis. et per hoc excludit deum aliquid qui dicunt quod manus minorum sacerdotum erat vincta oleo consecrationis eo quod creditur quod hoc verbum secravuit sit de textu. **O**los enim sumus sacerdos vnguebat illo oleo consecrationis: ut dictum est supra. iiii. capl. **m** **T**unicis lineis tecum. De istis ornamentis minorum sacerdotum dictum fuit Exod. xxix. **H**ic queritur quomodo moyses consecravit aaron cum non esset sacerdos. **D**icendum quod hoc fecit ex mandato domini: qui quandoque potest pontificem consecrare. Item quomodo postea consecrati sunt pontifices. **D**icunt aliqui quod per inductionem vestimentorum pontificalium post mortem predecessoris: nec aliud requirebat: ut videretur de Eleazaro Numeri. xx. Aliqui dicunt quod per inferiores sacerdotes: sicut et papa consecrat per inferiores se. **n** **O**btulit et vitulum. **H**ic consecutus revertit ad describendum duo que erant communia in consecratione aaron et filiorum eius. **P**rimum est oblatio per eis fienda. **S**ecundum reclusio eis iniungenda ibi. **C**um sanctificasset eos. **C**irca primum ponit triplex oblatio. prima per peccato. secunda in holocaustum: ibi. obtulit et arietem in holocaustum. terciam pacifica per consecratione sacerdotum: ibi. **O**btulit et arietem secundum. **E**xpositio autem istarum oblationum

dictum est supra. iiii. capl. **m** **T**unicis lineis tecum. De istis ornamentis minorum sacerdotum dictum fuit Exod. xxix. **H**ic queritur quomodo moyses consecravit aaron cum non esset sacerdos. **D**icendum quod hoc fecit ex mandato domini: qui quandoque potest pontificem consecrare. Item quomodo postea consecrati sunt pontifices. **D**icunt aliqui quod per inductionem vestimentorum pontificalium post mortem predecessoris: nec aliud requirebat: ut videretur de Eleazaro Numeri. xx. Aliqui dicunt quod per inferiores sacerdotes: sicut et papa consecrat per inferiores se. **n** **O**btulit et vitulum. **H**ic consecutus revertit ad describendum duo que erant communia in consecratione aaron et filiorum eius. **P**rimum est oblatio per eis fienda. **S**ecundum reclusio eis iniungenda ibi. **C**um sanctificasset eos. **C**irca primum ponit triplex oblatio. prima per peccato. secunda in holocaustum: ibi. obtulit et arietem in holocaustum. terciam pacifica per consecratione sacerdotum: ibi. **O**btulit et arietem secundum. **E**xpositio autem istarum oblationum

Leviticus.

nū posita est Exo. xxix. vbi iste oblationes p̄cipiunt fieri eo mō quo ponit h̄ eaꝝ executio. a Cūq; sanctificasset eos. Hic p̄n̄ describit sacerdotū reclusio: vt nō cōmisse renſ hoibꝫ vulgaribꝫ: nec iplicarent negotiis secularibꝫ: donec ipleta eēt p̄fereſtatio eoꝝ q̄ durabat. vii. diebꝫ. et h̄ ē qd̄ dī: b P̄ice p̄t eis dī. co. car. aā ſo. taber. t̄. q̄ nec p cometiōe poterant exire atriu sacerdotū. c Quicq; aūt reliquū ſu. t̄. q̄ ob latio erat pacifica p grārūactione: eo q̄ dñs p̄monuerat aarō t filios eiꝫ ad dignitatē ſacerdotij: et iō. nō poterat in crastino comedī et dicitū ſuit ca. p̄ce. d He ptē. n. diebꝫ finit̄ cōfereſtatio. dīc ioseph⁹ q̄ q̄libet die illi⁹ ſe ptenarij reiterabāt eadez ſacrificia ſic t prima die. e Die ac nocte ma. i tab. i. intra atriu ſbi erat tabernaculū. dicunt tñ aliq: q̄ p secreto nccitāt nature poterant inde exire. illū dicūt q̄ erat ibi loc⁹ patiſ p ſtūtate lo cl. f Obſeruātes custo. do. i. qd̄ prece p̄t custo diri circa ſi ne. vii. ca. t pncipitū ix. Dōt. n. poni bre uis moralitas per h q̄ p̄tifex nou⁹ t ſacerdotes reclusi ſue tut. vii. diebꝫ. t octa ua die obtruleſt: ybi intelligūt. vii. a qb⁹ debēt abſtinere p̄tifices: t ſacerdotes d̄ nouo p̄fereſt. ſ. pli xas dormitiōis: vo luptas comessatōis inutilitas actionis: multiplicitas distra criōis: vanitas cōfa bulatiōis: varietas ſciōis: vilitas affe ctōis. q̄ facto dō ſerre rigorē pnie ſer austeritat̄: q̄ ſignat q̄ vitulū p̄ p̄t. Vi goz̄ patie t solidita tis p̄ vitulū in holocauſtū. Decore ino cētie t ſimplicitatis pagnū anniculū. Laborē induſtriae t ſedulitatis: p bonē. Splēdore puidete t p̄ſpicacitāt̄: p arietē p pacific. Nitore pſcie t puritat̄: p ſimilā. Dulcorē leticie t ſuauitat̄: p colliridā pſpſā oleo miſcōie t pietatis. Capitulū. ix. Acto autē octauo die. Postq; deſcripta ē ſacerdo tu p̄fereſtatio: hic p̄n̄ describit officiū ſui executio.

Circa'qđ p̄mo ponit p̄ceptū moysi. ſcō ſimpletio p̄ceptū ibi. Tulerūt. tertio approbatio dñi: ibi. appnūtq; glia dñi. Circa p̄mu p̄mittit t̄pus cū dī: a Facto aut. vii. die. Dicit ra. ſal. q̄ iſta dies fuit p̄ma dies anni ſcō egressiōis de egypto. aliꝫ dicit̄ q̄ fuit. vii. dies eiusdē anni. Rō aut diuerſitatis dictoriū iſtoꝫ tāget lib̄. Ali. vii. ca. vbi h̄ locuz. Cōsequēter ſubdit̄ p̄ceptū moysi faciū ſpi aaron cū dicit̄. b Colle de armenio. i. puidē de ſcriptibus iuis. d Pitti lū p̄ p̄t. i. imolādū p̄ p̄tō tuo: i memo ria vituli ab aaron fabricati: Exo. xxxij ca. d Et arietē in memoria ariet̄ imolati pro ryaac: Gen. xxij. Scō ſbadit p̄ceptū ſetim pplo iſrl cū dī o Colle hir cū pro p̄tō. t̄. co q̄ hirc⁹ eſt aial ſetidū: ad denotādū grauitatē p̄tī multitudis pp̄li q̄ ſic bonū cōe ē diuini⁹: ita pecca tū cōe peius. f Et vitulū. p̄vitulo p̄ſtili i q̄ peccauit multitudi. g Alz agnū imemoria agni pa ſchalis: p cui⁹ imola tōe fuerūt ſalutati ab angelo pcuriente p̄mogenitos egypti h Houē t arietē p pacificis. Ita q̄ de oī aiali imolato fieret oblatio. i Hodie em dñs appebit vo b̄is. h addit̄ p̄ cā ſa criticio p̄ p̄dictio p̄: ac si dicas: iustū ē q̄ ta lia ſacrificia ſiat ho die: q̄ dñs appebit p̄ effectū dādo ignē de celo i altari holocauſtōꝫ put h̄. j ſci ebat eſti moysi per reuelationē diuina h̄ eſſe futurū eadēm die. k Tulerūt g Dic p̄n̄ ponit iplētio p̄cepti. t p̄mo q̄tū ad pp̄lm cū dicit̄ Tulerunt g cuncta q̄ iuſſerat moysi ei ſobediēdo. l Iſte ē ſermo que ec. facie t apparebit t̄. id est rē ſermone ſig nificatā. Secūdo q̄tū ad aaron cū dicit̄: Dicitq; ad aaron. accede ad altare. t ſubdit̄ ei⁹ ſobediētia cū dī: m. Stra tisq; aaron ac. ad al. t̄. te. cor. al. ſ. holocauſtū: qd̄ p̄z ex hoc qd̄ ſubdit̄. n Et ſudit ſeſidū. ad ba. ei⁹. Nō em ſude bat ſanguis ad baſim altaris thymisamal̄ h̄ ſtm ad baſim altaris holocauſtū. Cetera patet ex ſupradictis vſq; ibi.

Liber

O Absq; ceremonijs holo. ma. i. ingis sacrificij: qd nūq; ppter aliq; alia sacrificia int̄mittebat: ita q; inge sacrificiu matutinu p offerebat an oia alia: et vesptinu ultimo post oia alia. **p** **P**osue. sup pe. tē. s. q; erāt cremāda i altari: ad h q; cū pectorib; elemarent corā altari mō supradicto vii. ca. et post talē ele

uatōe z adipes et illa q; cremāda erant po nebat sup altare vt cremarent: et pectora et armi dextri remanebant p v̄su sacerdotū. **q** **E**t ex tē. ma. ad po. be. eis q; cōplete sacrificio sacerdos d̄z bñdicē pplo. **r** **D**escēdit q; ascēderat ad faciendū officiū sup altare holocaustor. d̄ mō aut̄ hui ascēsus dictū fuit Exo. xx. q; nō pōt eē p grad⁹: et id dicūt aliq; q; hora misstratiōis sup alta re ponebat quoddā scabellū tuū altare: sup qd ascēdens sacerdos ministrabat. **R**a. **S**a. dīc: q; erat ibi quidā ascēsus lō gnis paulatī ascēdēs sine gradib; pcedēs v̄sus altare ita ppe siē poterat. dū tñ nō tangeret altares.

s **I**ngressi at̄ moy ses et aarō taber. dupli c̄ti ex cā ingressus fuit moyses cuz aarō. vna fuit vt on deret ei modū offe redi thymiamā sup altare thymiamatis qd erat intra tabernaculū: q; l̄z sacrificia eēt pplerā q̄tū ad ea q; fiēda erāt in altari holocaustorū vt dictū ē. tñ nō erāt dño cōsumata: do nec post oblationes

factas i altari holocaustor sacerdos intraret templū ad offerēdū incēsum: fm q; dīc apl̄us ad heb. ix. In pori q dem tabernaculo sp introbāt sacerdotes sacrificio p officia psumantes. alia aut̄ cā fuit vt ambo sil̄ intra tabernaculū oraret deū p datiōe ignis. **t** **E**t deinceps egred. bñ. po. q; tūc erāt sacrificia pfecte psumata. **v** **A**pparuit glia dñi. hic pñr describit ip̄o dei approbatio circa sacerdotiū aaron p h q; ignis descēdit dat̄ a deo psumēs sacrificia. hoc em̄ fuit signū accepratiōis diuie: s̄cēt **G**en. iiiij. de sacrificio abel. et. iii. Regū. xvij. de sacrificio helie in mōte carmeli. **x** **Q**d cū vidissent tur. lauda. dñm. de tāto be neficio sue gr̄e. hic aut̄ ignis absq; extinc̄tōe fuit pseruatus a tge q; fuit dat̄. s. anno secūdo egressionis de egypto v̄sq; ad captiuitatē babylonicā. et tūc fuit abscodit̄ in pteo pñndo et sicco p sacerdotes illius ipsi et tpe **N**eemie iteru rehabit̄ put h̄i. ii. **M**acha. i. ca. **C**apitulū. x.

A **R**eptisq; nadab et abiu tē. Hic pñr tangit pseca tor casus: vbi tria tangant. pñmū ē euētus cōbusti onis. secūdū ē actus correptiōis: ibi. **D**ixitq; moy

ses. terciū defecitis comestiōis: ibi. Locutusq; ē. Circa p mū dicit ra. symeon: q; cā monis nadab et abiu fuit: q; potati etiā plus debito intrauerūt admistrādū: et p talī irreuerētia mortui sunt: et h̄ videſ ex l̄ra pcedēti cū d̄: arrep. tisq; nabab tē. ex q; videſ q; impetuose et sine discrecio ex

calefactione v̄ni in

gessit se ad misstrādū. h̄ etiā ex l̄ra cōse q̄nti q; imediate p̄sctiōi istud dñs dīc̄t ip̄i aaron. **N**on et omne qd inebriare h̄t nō bibetis tu et filii tui tē. **b** **Q**d eis preceptū nō fuerat. **N**in̄ dīc̄t et pl̄o si ḡlificat: q; nō soluz eis p̄ceptū non fue rat: imo etiā phibitū ne alio igne vtere tur q; illo q; dāt̄ fuc rat a deo. **E**gressusq; ignis a dñs. i. ab altari holocausti vbi erat ignis dat̄ a deo. **d** **D**e uora nit eos. i. interfecit: q; corpora eoz nō fuc runt psumpta: imo nec etiā eoz vestimenta: vt h̄i. j. **e** **D**ixitq; moyses. hic ponit correptiōis et pmo tpī moy si. scđo dei: ibi. **D**ixitq; dñs. Circa pñmū ponit correptiōi moy si respectu pteriti cū d̄: **f** **H**oc est qd locur̄ est dñs sanctificabor tē. q; dīc̄t diceret: nō ē mirū si isti sunt mortui: q; illi q; appropinquat ad misstrādū domino debet esse sancti et puidi et discreti. **H**o em̄ de sanctificat in seipo: cum de necessitate sit sciſimus h̄ in sibi seruētib; p̄p̄t qd d̄ Exo.

xix. Sacerdotes q; accedūt ad me sacrificent ne pculas eos. **g** **E**t in cūspectu ois pp̄li glorificabor. q; populū vidēs q; vindicta dei nō parcit maiorib; et his q; deo sunt p̄p̄nqui timēs retrahit a malo: habēs ex hoc argumētū q; dei vindicta nō parceret sibi. **h** **Q**d audiens tacite aaron. patiēter sustinēs dei punitionē: et moy si correptiōne. Cōsequēter ponit correctio moy si respectu pñtis cuz dīc̄t: **i** **D**ocet aut̄ moyses mysaele et elisaphan filiis oziel partri aaron. q; oziel fuit frater amram pñs aaron. vt h̄i Exo. vi. **k** **E**t tollit fratres v̄los ne sit occasio miscenai lucū cu gaudio solēnitatis dñi: fm q; h̄i Reg. viij. hodie dies sanctus dñi est nolite contristari. **l** **E**t asportate extra castra. ad sepeliendū. **m** **T**ulerūt eos sicut facebat ve. lineis tunicis. ex quo p̄z q; ignis nō combussit corpora eoz: nec etiā uestes q̄uis eēt linee et ex hoc habēs argumētū q; nadab et abiu fuerūt salvati: sicut. iij. Reg. xij. de p̄pheta illo vero qui seductus a falso p̄pheta rediit in bethel: et ppter hoc interfecit fuit a leone. leo tñ cadauer eius. nō tetigit. Aliqñ em̄ deus in pñtī vita sc̄ios

Leuiticus

homines punit gratiū pena: etiā p leui culpa suo fusto in
dicio: Iz occulit. Ex h autem quod nadab et abiu fuerunt sepulti
cū vestib⁹ sacerdotalib⁹: inoleuit p suetudo quod sacerdotes
noue legi cū vestib⁹ sacerdotalib⁹ sepe eliciunt. Tercio ponit
correctio moysi ad cautelā futuri cū dī: Locut⁹ q̄ e moy.
ad aaron tē. et sbdit

n Capita vīa nolite
te nudare. In heb.
bī: Capita vīa non
augmētabit. scz di-
mitte ndo capillos
crescere vltra modū
pluētū: sic faciebant
gētiles i morte ami-
cor i signū tristicie.
o Et vestimēta no-
lite scindē. qd facie-
bāt indei qn erāt in
magna tristicia posi-
ti. p **N**e forte mo-
riami rē. cui cā sub-
dit postea. **O**leū
qppesācte vñctiōis
ē sup vos. erāt em d
nouo psecreati. et ido
nō licebat eis ad ta-
lē lucū ingredi. et **H**
ad extirpādū idola-
trie culū. sacerdo-
tes em idolorū vte-
banū in suis ritibus
ossib' et carnib' mor-
toꝝ. et ido ne sacer-
dotes dei eis assilia-
rent p̄ceptit dñs vt
sacerdotes miores
nō inqñarent i mor-
tib' nīsi valde p̄in-
qꝝ: vt. j. h̄. xxj. **V**n
in nouitate sue cōse-
crationis debuerūt
mlto magl a talib'
elōgari. q **F**res
vii et ois do. il. plan.
Ex q patet q psone
cōes maxie ad dei
cultū deputate a to-
to pplo sunt lugēde
s **D**ixitq dñs ad
aaron. Hic p̄t po-

nit correctio dñi cū
dicit: t **D**ivinu z opine qđ inebriare pōt nō bī.tu z filij
tui qn̄ intra.tab.esti. Et idē intelligit de ingressu atrij ad
misstrandum in altari holocausto. v **H**ec hēatis sciētiā
discernendi. quā potatio vīni excessiua aufert. z qz hoies
sūt pni ad bibēdū vltra mēsurā. iō ppter piculū excessus
phibit⁹ fuit eis simpliciē vīni pot⁹. nō tñ.p sp:z singlariē
p tpe q̄ debebat ad misteriū tabernaculi z altaris accedē
x **A**ntē sanciū z xphanū. i. qđ sacrificiū z misteriū sit lici
tū v̄l illicitu ex pđictiōe sua. x **I**n pollutiū z mūdū. i.
qđ sit liciū vel illicitu ex circūstantia: qz aliqñ cōtingit⁹
aial mōdū ad imoladū fm se polluebat ex tactu rei imū
de. **N**ocutusq̄ ē moy. Hic pñr describit⁹ defect⁹ co
mestīois. Circa qđ p̄phēdit retardatio. scđo total̄ omis
sio:ibi. h̄nt h̄ hircū. Circa pmū sciēdū q̄ aarō et duo filij
ei⁹ tardabat comedē hostias ppter mortē nadab et abiū:
iō moyses dixit eis. a **T**ol.sacri.qđ remāst de ob. dñs
qz illō debebat a sacerdotib⁹ comedī. b **I**ux altare. i.
In exedra ad h̄ pata i atrio vbi erat altare. c **Q**đ da.est
ti.z fi.tu.qz de hostia p̄ pctiō soli mares comedebat. Pe
ctusculū qz tc.seqt. d **T**u z fi.tu tc.qz de hostia paci

homines puniti graui pena: etia pleni culpa suo iusto iudicio: l*z* occulit. Ex h*a*ut q*uod* nadab et ab*iu* fuerunt sepulti c*um* vestib*us* sacerdotalib*us*: inoleuit p*ro*sternendo q*uod* sacerdotes noue leg*is* c*um* vestib*us* sacerdotalib*us* sepieliunt. Tercio ponit correctio moysi ad cautel*am* saturi c*um* d*e*: Locut*us* e*s* moys. ad aaron r*ec*. z sb*ed* sic multieres poterant comedere: n*on* q*uod* h*abent* ib*is* p*re*t*e* s*ibi* debit*am* ex determinati*o*e legis: q*uod* sic sol*u*c*op*etebat m*ascul* v*ii* subdit*ur*. e*(Et p*ri*ti ad te. r*ec*. h*ab* mares de p*ri*b*us* suis d*ab*at e*is*. f*in* Is h*ab*c*u*. Hic rep*h*ed*is* totalis omis*si*o: q*uod* aaron z fili*u* ei*us* turbati de morte nadab z ab*iu* omis*er**

oblatū est: et armū q̄ separat⁹
est edetis in loco mūdissi-
mo tu et filij tui et filie tue te
cū. **L**ibi em ac liberis tuis
reposita sunt de hostijs sa-
lutarib⁹ filioꝝ isrl: eo q̄ ar-
mū et pectus et adipes qui
cremanſ in altari: eleua ue-
rūt corā dñō et ptineant ad
te et ad filios tuos lege per
petua sicut pceptit dñs. **I**n
ter hec hircū qui oblatus
fuerat p peccato cū quere-
s ret. **M**oyses exustū reppe-
rit iratusq; contra Eleazar
b et ithamar filios aaron qui
remāserant ait: Cur nō co-
medistis hostiā p peccato
i loco sancto q̄ sanctasctōꝝ
i est: et data vobis vt porte-
tis iniquitatē mltitudinis
et rogetis p ea in cōspectu
dñi: pserum cū de sanguine
illi⁹ non sit illatū intra san-
cta et comedere debueratis
eā in sanctuario sic pceptū
i est mihi. **R**espōdit aaron.
Qblata est hodie victima
p peccato et holocaustū co-
rā dñō: mihi aut accidit qđ
vides. **Q**uō potui comedē
eam aut placere dñō i cere-
monijs mēte lugubri. **D**ē
cū audisset moyses recepit
satisfactionē.

¶ **t** medietatis filiorum eius. vñ sibi subdit: t. p illo quod depicitur suum.
Data vox. ut por. ini. mul. ex hoc arguit ratio. sa. quod predictum est
est finis suam opinionem. s. quod hic quoniam moyses repit cōbūstū
fuerat oblatus p principio mēsis: quod offerebat p expiacione
peccati populi. k **E**nī de sanguine eius illatum non sit intra sacra. si enim illatum fuisset debet totum incēdi. l **A**udire aaron
licet eleazar et ithamar eēnt hoies discreti ad rindendū. no
luerunt tamen rindere in pūtia patris sui. m **O**blata est hodie
victima. s. quod me principaliter p filios aut meos tamen mīsteriali
ter. et id illud quod accidit sibi erroris dicitur mihi principaliter im
putari et non eis. n **O**rdō cūlāudisset moy. acce. latissimā
onē. tamen quod aaron hūllit recognouerat defectum suum. tum quod
moyses videbat eū in afflictione positum: et afflictio non est
danda afflictio.

In capitulo. vbi dicitur in postil. Capita vestra nolite nudare
in hebreo habet. **C**additio. i.

Ab Ebraica l̄ra in h̄ loco penit⁹ ē p̄formis n̄re trāflatiōi. Vbū em̄ qđ hic ponit nihil aliud significat qđ nudare. ⁊ ē sensus qđ nō euellerēt capillos a capite vi fieret calviciū p qđ caput nudabat; qđ ȝsueuerūt sa-

Liber

cere gentiles sup mortuos suos. vii. i. Deut. xiii. Nō facieris calnicium super mortuo tē.

In eo. ca. vbi dī in postil. Filios eius qui remanserūt. dicit ra. Sa. tē.

P Ecclatū aaron i fabricatiōe vituli nō fuit tāte grauitatis ut ipē

cum posteritate sua
deberet dispdi. non
enī idolatria p-
buit ut lat⁹ oñsum
fuit. s. Exo. xxxij. c.
in additioe. vñ non
merebas deleri cuz
posteritate sua; pser
cum cu filij ei⁹ fuisse
sent de tribu leui. et
sic fuerūt imunes a
peccato vituli: vi. s.
Exo. xxxij. ca. in ad
ditioe. vñ oñ moy
si solū p aarō intel
ligit: put sonat lra
Deut. ix. ca. cuz dī:

Pro illo qz dep̄catus sum. nō dicit p posteritate: nec p
filii. qd aut hic dī ad eleazar t ithamar filios ei⁹ q remā
serūt: nō indiget vltiori declaratioe: nisi put vba sonat
q. s. p̄tūc i eadē p̄ma dle illi tm̄ duo remāserūt d̄ filii aarō

Replica correctioi ptra Burgen.

F Primō ca. nō sunt multa p̄deranda q Burgen.
I mouet rsc̄ ad. x. ca. vbi Burg. nitit alleuiare pec
catū aaron in fabricatiōe vituli ptra rotū dā l̄az. s.
Deut. ix. vbi de h̄ p̄ctō dī: Itratus dñs vehemēter voluit
aaron pterere: nisi moyses etiā p eo dep̄catus fuisset. nō
putet igit peccatū aarō leue: ppter qd dñs dī vehemēter
itrat⁹. nisi dicat deū impiū p modico peccato vehemēter
itrat⁹. vñ puto in p̄posito duos filios aaron p̄tm̄ p p̄ctō
vituli punitos: vi tm̄ duo eius filii dicant remāssisse: pec
catū enī hic per duos filios punitos factū p assumptioe
ignis p̄phanii: nō videt ita q̄ue fuisse sic fabricatio vituli.

A Dicatus ē dñs. Postq̄ actū est de offerētib⁹ rōne
officiū cuiusmodi s̄t sacerdotes: hic p̄n agit de of
ferētib⁹ ex p̄fessioe fidei cuiusmodi s̄t alij inferi
ores: qz oblatiōes erant quedā prestatioes fidei vni⁹ des
t xp̄i vēturi: ex q̄ fidei oblatiōes erant accepte: isti autem
offerētes debēt eē mūndi: t i actib⁹ suis ordinati. t iō p̄ao
agit de p̄seruatiōe mūdicie. scđo de ordinatioe vite. xvij.
ca. t in vtrōq̄ debebāt a sacerdotib⁹ informari et soueri.
Circa pm̄ sc̄edū q̄ mūdicia cōseruat in h̄ q̄ canet imū
dicia: t si p̄tingat purgat. H̄t aut p̄tingere sp̄alis q̄tū ad
aliq̄s psonas: de q̄ p̄mo agit. Illio mō generalis q̄tū ad
totū p̄plū: t de hm̄oi purgatōne agit scđo. s. xvij. ca. dī
huc p̄mo agit de vitatioe imūdicia q̄ puenit ab extirse
co. scđo de evitatiōe illi⁹ q̄ puenit ab intr̄seco. xij. ca. Cir
ca p̄ns ca. in q̄ agit de mūdicia t imūdicia aialū. p̄scū t
auū: p̄siderādū q̄ duplex ē imūdicia. s. sp̄ualis t Corp
alis. Sp̄ualis aut imūdicia q̄ idē est qd p̄ctm̄: nō pōt esse
in brutis: q̄ peccare nō p̄nt cū careāt intellectu t volūta
te: peccatiū tñ pōt redūdare in ipa inq̄tū hoies talia imo
lant idolis vel abutunt eis ad alia maleficia: sicut. j. xx.
Pecus cū q̄ aliq̄s coierit p̄cipit occidi cū eo i detestati
ne peccati q̄ h̄o exercuit cū pecore. Immūdicia vō cor
poralis pōt eē in brutis. t h̄ duplicit. Ono mō s̄lectiue
sicut aialia venenosa t abomibilia: et illa q̄ ex nutritiō
to immūdo t abomibili nutritiō: vi porcus vel in loco
immūdo hitant: vi aialia hitantia sub tra: vi talpe t mures
t hm̄oi. vñ t ex talibus fetorē p̄rabūt. Illio mō effectiue
inq̄tū accepta in cibū faciat malū nutritiō: t h̄ ex nū
mia huīditatē vel siccitate seu alijs circūstantijs. dīliqua
q̄t aialia sunt imūda vtrōq̄ mō sicut busones t serpen

tes. igit ppter p̄dictas imūdicias multa de aialib⁹ p̄scib⁹
t quib⁹ reputata s̄t imūda t phibita fudeis: qz idolatre
eis vrebant i sacrificijs seu alijs maleficijs: vel qz erāt ma
li nutrīm̄ti: vñ corruptiua vite: sic venenosa t abomibili
lia. Sūt etiā ppter h̄ alie rōnes phibitiōis mystice t figu
rales: vtpote qz per

aliq̄ aialia figurant
vicia q̄ sūt ab homi
bus fugiēda: sic po
cus signat luxuriā.
lep⁹ timiditatē igna
vie. camel⁹ ppter glb
bz quē bz in dorso
timorē supbie: t sic
de alijs: que defacili
p̄nt applicari a quo
cūq̄ intelligente p
prietatib⁹ aialū. p̄
scū t auū p̄sidera
tis: ppter qd istas my
sticas intēdo dimi
tere: t sensui insiste
rali. P̄ns igit cop.
diuidit i duas p̄tes:
q̄ p̄mo oñdit qd vebeat mūdū t imūdū indicari. scđo p
cepit imūdicia vitari: ibi. Holite p̄taminare aias vias tē.
dī dhuc p̄mo agit d̄ imūdicia p̄cta ex gressibiliōt volati
lib⁹. scđo ex reptib⁹: ibi. Oñme qd reptat tē. dī dhuc pri
mo agit de mūdicia t imūdicia circa p̄dicta p̄ cōpationē
ad esum. scđo p̄ cōpationē ad tactū: ibi. Quicqd autē ex
volucrib⁹. p̄mo in tres: qz p̄mo agit de mūdicia t imūdicia
circa gressibilita. scđo circa aq̄tica: ibi. Hec sunt etiā q
gignunt in aq̄s. tertio circa volatilia: ibi. Hec sunt que de
autib⁹ tē. Circa pm̄ ponit inductio ad seruādū sequētia
cū dicit. a Custodite oia q̄ scripsi vobis: vt sim v̄ de
scz p̄ sp̄alē p̄fectioē: qz ipē ē de⁹ oñm p̄ generale gubern
ationē. Sc̄edū tñ q̄ hoc nō est in hebreo. Custodite oia q̄
p̄cepi vobis: vt sim v̄ de⁹. Cōsequētē subdit generalis
regula circa mūdicia aialū gressibiliōt cū dī: b Oñme
qd bz dī. vñ. t ru. in peco. ex q̄ p̄z q̄ nō loquit h̄ scriptura
de mūdicia aialū ad imolandū h̄ ad esum. Multa em̄ se
mūda ad esū q̄ nō sūt mūda ad imolandū. Fissio autē vng
ule pedis signū est i aialib⁹ t̄pate cōplexiōis: qz vngula
os̄idit q̄ carnes non sunt nimis hūide: qz aialia excessimē
hūida nō hū vngulas. Fissio autē vngule designat: q̄ nō s̄t
nimis terrestres t sicce. qz cōtinuitas vngule signū ē ni
mle siccitatis. S̄ilr ruminatio signū ē t̄pate cōplexionis
eo q̄ alinetū bz digerit. t iō aialia carētia vtrōq̄ vel alte
ro imūda reputant cū subdit. Quicqd autē ruminat t bz
vngula: h̄ ea nō diuidit tē. c Cyrogrill⁹. dīcūt exposi
tores nr̄i cōter q̄ est idē qd heric⁹. t est aial spinosū. Ali
qui tñ dicit q̄ accipit h̄ p̄cnitculo t cōcordat h̄ dictum
cū hebreo in q̄ bz: Cunicul⁹. d Nec cadasera p̄tinge
tis. Dicit ra. Sal. q̄ istud iniungunt solis sacerdotib⁹: qd
pbat ex h̄ qd bz infra. xx. ca. vbi s̄ilr phibet cōtaminatio
ex mortuo. t tñ phibet sacerdotib⁹ tm̄: qz ibi p̄mittit. Lo
quere ad sacerdotes filios aarō t dices ad eos. Nō cōta
mine sacerdos i mortuis tē. Sed videat h̄ p̄tē: qz hic
p̄mittit. Dicite filii isrl. Ex q̄ p̄z q̄ loquit generalit tort
pplo. t eodē mō Nu. v. vbi loquit d̄ pollutionē ex mortuo
in p̄ncipio ca. t iō ra. Sal. accipit falsū: vt videat ad pbat
onē sui dicit. maxie qz. j. xx. c. ponit phibitio sp̄alis facia
sacerdotib⁹ ne ingrediant ad luctū mortuōt nisi i pael
psonis. t h̄ q̄ debebant esse pati ad diuinū cultū: vt vide
bit dño p̄cedente qn̄ veniem⁹ ad locū illū. Sc̄endū tñ q̄
ex tactu cadaserais hm̄oi aialū nō h̄beat talis imūdicia
quā oportet purgari p̄ modū q̄ dī infra de tactu alio: vt
videbit infra eo. ca. e Hec sūt etiā. Hic p̄n̄ oñdit qd
sit mūdū circa aquarica. t ponit circa h̄ generalē regnā
dices: f Oñme qd bz p̄nulas t squamas tā in mari q̄
in flumib⁹ t stagnis. t q̄ h̄ cōprehēdit oñme gen⁹ aquarū

Leuiticus

q̄bus p̄sces possunt v̄stere. g Comedetis. tanq̄ mūdū. p̄sces aut̄ carētes v̄troḡ vel altero imūdi sūt reputādi. H̄o l̄ralis p̄dictor̄ est: q̄ squame et pēnulae i p̄scibus sunt signū: q̄ carnes eoz nō sunt nimis hūide: s̄ cōplexionis t̄pate. et p̄ p̄s magis sane. Itēz q̄ p̄scib⁹ carētibus

squamis et pēnulis

v̄teban̄ aliq̄ idola-

tre i sacrificijs et alijs

maleficijs. h s̄ Hec

sunt q̄ de auib⁹. Hic

p̄nr ponit seu oñdit

qd sit imundū circa

volatilia. et p̄mo in

spāli. sc̄do i generali

ibi. Omne de volu-

crib⁹. Circa p̄mum

inter imunda ponit

aves rapaces: q̄ ra-

pacitas i eis signū

est nimis caliditat⁹

et siccitat⁹. Itēz q̄ a-

signāt vicia rapine

et furti. et h̄ est qđ dī.

i Alquilā et gryphē

gryph⁹ seu gryphes

h̄ caput et alas aq-

le: reliquū corp⁹ leo-

nis: et ē q̄drupes ita

q̄ p̄ terrā currīt: et p̄

aerē volat. et ē infe-

stus eq̄s: ita q̄ aliquā

equū cum equite ra-

pit ut dicit Hugui.

k Et halietū. galli-

ce esmerillon.

l Et vulture r̄c. q̄

tales aves nutritur

cadauerib⁹ mortuo-

rū. et ī carnēs earū

sunt abomiabiles et

infirme: q̄ virtus nutrīmēti aliquid manet in nutrīto. ta-

libus etiā auib⁹ v̄teban̄ gētiles i sacrificijs et augurijs.

m Strūtionē. q̄ nimis frestris est. qđ p̄z ex ei⁹ p̄dere

q̄: q̄uis hēat alas non tñ p̄ eas p̄t eleuari ad volandū: s̄

tñ iuuari ad veloc⁹ currēdū sup trā. n Et noctuā. q̄

est auis abomiabilis: nō solū hoib⁹ s̄ etiā alijs auib⁹. vñ

volat de nocte: et si ab alijs videſ de die impugnat eam.

o Et larū. q̄ auis ē nimis hūida: ppter qđ cōiter hitat i

aqua. p Et accipitrē. gallice ostoyz: q̄ ē auis p̄dalis et

rapax: s̄ p̄dictū ē de auib⁹ rapacib⁹. q Hubonē. ea-

dē rōne qua noctuā. r Et mergulū. est auis q̄ i merges

aq̄s. iō sic noīata a merge is. s Cygnū et onocrotalū.

gallice cormorāt: q̄ carnes eoz sūt nimis hūide ex iha-

bitatiōe aque. t Et ibin. i. ciconiā: q̄ comedit ranas et

serpētes. iō abomiabiles et malī nutrīmēti. v Et por-

phirionē. i. pellicanū: s̄m: trāslationē. lxx. interptū: q̄ im-

mūda ē: q̄ comedit serpētes s̄c et ciconia: ppter qđ serpē-

tes odiūt pellicanū. et iō qñ pulli sunt i nido serpētes ex-

plorāt horā qñ p̄i et mat sunt absentes: et tūc repēte ascen-

dūt et intoxīcat pullos: q̄s p̄i rediēs cū iuuenerit morien-

tes de sanguine ppter eos sanat. x Herodionē. i. falco-

ne: q̄ ē auis rapax. y Caradrion. i. graculū: q̄ imūdo

vescit nutrīmēto. z Opupā. q̄ imūda ē auis et nidiſ-

cat i stercoib⁹. et iō abomiabilis. a Et vesptilionē. q̄a

est q̄si media int bestias et aves: et h̄ in se quādā feditatē

sicut etiā mus cui assilaf in corpe. et iō abomiabilis ē ad esū

Reputant etiā aves p̄dictē imūde: et etiā sequētes: et ani-

malia sequēta: q̄ ip̄s saltē aliquid idolatre v̄teban̄ in

sacrificijs vel augurijs. b Omne de volucrib⁹. Hic p̄nr

determinat de mūdicia et mūdicia auii magis i generali

dicēs: Omne de vo. qđ gradit sup qua. pe. abomi. erit vo-

bis: q̄ sunt quedā mōstruosa p̄ticipāta de auib⁹ et aſalt-

bus. et talib⁹ mōstruosis marie v̄teban̄ gētiles i maleſi-

cūs. Excipit tñ ab hac generalitate illa q̄ h̄nt crura retro

lōgiōra p̄ q̄ salūt: et talia sūt mūda. vt ē brūcus arthacus

et locusta. va ſunt ſpēs locustaz vt dicūt aliq̄: vel poti⁹

fm alios diuersi gra-

dus eiusdeſ ſpecieſ:

q̄ brūcus ē fetus lo-

custe anteq̄ habeat

alas: s̄ cū incipit vo-

lare dī arthelab⁹ vel

arthacus. cū aut̄ est

in pfectiōe volandi

dī locusta. et talibus

veſcebat Johannes

bap. i deserto: vt h̄

Mar. iij. a Ophi-

mach⁹. dī ab ophis

v̄l ophi qđ ē ſerpēs:

vel machia qđ ē pu-

gina: q̄ pugnat ſer-

penetes. et ex h̄ videt

q̄ eos comedat: q̄ a-

ialia pugnat p ci-

bis et venereis et feti-

bus vt dicit phus. et

io malī nutrīmēti ē

et periculosi.

b Quicqđ aut̄ ex

volucrib⁹. Hic p̄nr

oñdit imūdicia q̄li-

ter cōtrahit p tactū.

et p̄mo i hoib⁹. sc̄do

in alijs reb⁹: ibi. Et

sup quod ceciderit.

Item circa hominē

oñdit p̄mo quō cau-

ſat imūdicia ex vo-

lucrib⁹. sc̄do ex aialib⁹

bus: ibi. Omne aial.

Circa p̄mū dī ſic. Quicqđ aut̄ ex vo. q̄. tñ h̄ pe. execra.

erit vobis. q̄ nō debet comedī vt predictū est. et q̄ tale qđ

nō ſolū inq̄nat p esum: s̄ etiā p tactū. ideo ſubdit: Et qui-

cūq̄ morticina coꝝ terigerit pollueſ. et q̄ plus eſt porta-

re q̄ tangere. ideo ſubdit:

c Et ſi neceſſe fuerit vt por-

ret r̄c. p quo p̄ſiderādū q̄ hic accipif morticinū p eo qđ

est mortuū p ſe. et iſtud eſt abomiabilis q̄ illud qđ interfi-

cit vt comedat. vñ et de morticinis aialiu mūdo p nō erat

licitū comedere. et iō in imūdicia ſctis: pñt tractat in h̄

ca. Erāt grad⁹: q̄ plus erat tāgere mortina q̄ imperfecta:

et plus portare morticina q̄ tāgere. et iō tāgens mortici-

nū erat imūdus v̄sq̄ ad vesp̄. portās aut̄ cū h̄ debebat

lauare v̄ſtimēta. H̄ciēdū etiā q̄ lotio hec nō erat niſi q̄

dam asp̄ſio ex aqua in q̄ cōmixtū erāt cineres vacce rufe.

de q̄ cōmixtōe h̄i. xii. ſic mō nos aspgim⁹ aq̄ bñdi-

cta. H̄ciēdū etiā q̄ iſte imūdicia nō erāt niſi q̄daz irregu-

laritates: qbus h̄o reddebat in eptus ad intrādūm atriu

vbi erat locus ſacrificij: donec eēt purgat⁹ p ablutionem

p̄dictā: vel p trāſitū t̄pis i illis imūdicia de qbus dī: Erit

imūdus v̄sq̄ ad vesp̄. et nō addit̄ aliq̄ ablutio ſeu asp̄ſio v̄ſtimētoꝝ.

d Omne aial. Hic p̄nr oñdit q̄li ter cō-

trahit imūdicia p tactū ex aialib⁹. et p̄mo ex aialib⁹ illiſi-

tit ad licitū ſc̄do ex licitū ſc̄do. Si mortuū fuerit aial. Et

circa p̄mū agit de imūdicia cōtracta i hoib⁹. ſc̄do in alijs

reb⁹: ibi. Et ſup qđ ceciderit. Circa p̄mū dī:

e Qđ am-

bulat ſup man⁹: ſicut ē ſimia et v̄ſlus quoꝝ pedes anter-

ores ſunt quasi manus.

f Immanū erit. i. illiſitū ad

comēdēdū. v̄ſlus em̄ excorſat⁹ et ſimia habēt magnā ſi-

militudinē cū homie et puer excoſiat⁹. et iō ſuit vna ra-

tio. phibitiōis: ne p̄ tale esū ſinclarēt ad esum carnis

hūane: ſicut et aliqua barbari: quod tamē eſt horridum.

ſt v iij

Liber

g Qui tetigerit morticina eorum polluet modo predicto & voluntib⁹ hñtib⁹ q̄t uor pedes. **b** Mustela & mus q̄ habitat s̄tra, & inde hñt fetore. **i** Crocodilus dicit pln⁹ q̄ ē aial q̄drupes in terra & flumine infestū, & sol⁹ inter aialia hñ inferiorē mādibulā imobile & mouet supiorem.

k Nigale, aial na-

tū ad deridendum do-

losum, rapax, iglu-

uiosum: vt dīc glo.

In heb. b̄ Heriti⁹.

l Cameleon, ē aial

q̄d variat i diversos

colores: vt h̄. i. Ethi

coꝝ, m. Stellio ē

aial diversis macu-

lis picturati, & iō dē

stellio a stella quasi

stellatū. **n** Lacerta.

In hebreo h̄: Li-

mica, rybi cōter ha-

bem⁹: Lacerta, he-

breus habet: Limi-

ca, & oia ista nō solū

sunt immunda ad esū

sed etiā coquinat⁹

per tactuz.

o Et sup q̄d ceciderit, hic

p̄n̄ oñd̄ quō ex p-

dictis immundicia

h̄it etiā i reb⁹ inaia-

tis cuꝝ dī: Polluet

tā vas ligneū &c. Et

p̄nter oñd̄ qualiter

debeat mūd̄ art⁹ cum

dī. **p** Tigenit aq̄,

id est asp̄gen⁹ aqua

predicta: q̄ p̄ tale asp-

siōne res etiā inaia-

te purgant⁹ vi habet

q Au. xix. Vas tū fi-

ctile debet frangi.

q **D**is cl. quē co. si

fusa fu. fu. eū aq̄. sc̄

ptēta in vase in quo

imundū predictū ce-

ciderat. **r** Immū-

dus erit. i. ex h̄ red-

dī illict⁹ ad come-

dendū: q̄uis p̄ys

esser licitus. **s** **E**t

omne liquēs, q̄ non

soluz aq̄ predicto mō

inficit h̄ etiā ois liq̄r

cōtentus i vase vbi

cadebat talia siebat

immūd⁹. **t** Hy-

topedes, vasa sunt tres pedes habētia, & dicis syropes a

syn⁹ q̄d est cō: & tris q̄d est tres: & pes dis. et iō initialis l̄ra

debet esse. **u** **D**estruien⁹ tū ppter immundiciā. tū ppter

idolatrie & superstitionē detestationē. Gentiles em̄ aquas

& alios liquores vbi inneniebant talia aialia reputabant

dijs gratiosos: & eis offerebāt, et inde tractū est q̄ aliquie

vetule sortilege dimituit de nocte vase in q̄bus est aqua

discoopta vt numia nocturna q̄ vocat bonas res ad pro-

sperandū illuc veniāt ad bibendū. **x** Fontes vo & ci.

& ois aq̄ &c. erit. i. nō polluet p̄ talia. rōnem hui⁹ assignat

hebrei: q̄ tales aque ptinēt in tra: & imēdiate adhēret ei

& iō sicut tra nō polluit p̄ predicta: sic nec aq̄ ista. **a** Si

ceciderit sup sementē. i. sup granū anteq̄ sit in tra semina-

tū. **b** Si aut̄ quispiā aq̄ sementē pfuderit &c. q̄ granū

bumefactū est magis receptiuū imp̄fisiōis q̄ siccū, et iō

magis polluit. **c** **E**Si mortuū fuerit aial. Hic agit de imundicia cōtracta in homib⁹ ex tactu animalis līciti ad comedendū: vñdelz q̄ tangit⁹ vel portat cadauer talis animalis p̄ se mortui: & p̄z l̄ra ex pcedētibus. **d** **O**mne q̄d reptat. Hic agit de imundicia cōtracta ex reptilib⁹: q̄

sunt in dupli gra-

du: q̄r aliq̄ pedibus

carent: vt vermes &

silia: q̄ affixa ori tre-

trahit reliquā cor-

poris, et sic mouet

sup terrā, et h̄ est q̄d

dī: **O**mne q̄d reptat

sup terrā abomiabi-

le erit &c. alia sū pedes

habētia tñ bre-

ues: quoꝝ aliq̄ sunt

q̄drupedia & sup pe-

ctus gradit⁹. illia

multos pedes h̄st.

et cū h̄ trahit sup

terrā ab comēdēdū

pter cās supius de-

cas. & hoc tangit⁹

cū dīc: Quicquid

sup pectus &c.

e **H**olite cōtaminare.

Rūso quō imun-

dicia ex predictis cō-

trahit h̄c p̄n̄ h̄i p-

hibet cū dī: **H**olite

pta. ant. ve. nec tan-

quicq̄ eoy &c. ex ta-

ctu em̄ predictorū im-

mūdōy polluebant

hoies corporaliter: vt

de se patet. **P**ollue-

ban⁹ etiā spūaliter

faciēdo illud quod

erat eis prohibitū.

f **S**ācti estote, snt

ma & corpore.

g Quia ego sanc-

sum, diligēs x̄rāz

mūdiciā. **h** **E**go

em̄ sū dñs qui edu-

vos d̄ ter. egypti. de-

seruitute graui. q. d.

nō debet vobis esse

graue obedire misi

in his etiā alijs. vna

em̄ causa quare in-

deis fuerū tot data p̄cepta fuit vt p̄ illa exercenti obe-

dientia ad deum. Consequēter recapitulat que dicta sūt

dicens: Ista est lex &c. & patet.

Capitulū. xij.

A **l** **O**cutusq̄ est dñs ad

moysem dices: Loq-

re fili⁹ isrl: & dices ad eos

Mulier si suscepto semine

deis fuerū tot data p̄cepta fuit vt p̄ illa exercenti obe-

dientia ad deum. Consequēter recapitulat que dicta sūt

dicens: Ista est lex &c. & patet.

Capitulū. xij.

A **l** **O**cutus est dñs. Hic p̄sequēter agitur de immū-

dicia que est ab intrinseco: que est quadruplex. sc̄

puerpere. lepre. fluxus seminis: et fluxus sanguini-

nis. & em̄ hoc dividit in quatuor partes. secunda incipit

ca. xiij. tercia. xv. in principio. quarta vltra mediū eiusdem

ca. ibi. **M**ulier que redeunte mense. Circa primū agitur

primo de puerpere pollutionē. secundo de eius purifica-

tionē: ibi. Cūq̄ expleri fuerint dies &c. Circa primū dicit

sic. **b** **M**ulier si suscepto semine peperit. ex hoc patet

q̄ beata virgo que cōcepit & peperit sine virili semine ex-

empta fuit ab ista lege.

Zenitius

e **I**munda erit. viij. dieb⁹. t.c. de qua h̄.j. xv.ca. Ibi. n.
sic indicabis imūda q̄ nō pōt cōlcare cū aliquo in lecto:
aut cibo. et quicqđ tangit imundū efficit. et eodē mō dī b̄
de septē diebus primis p⁹ partū. **V** Et die octauo cir-
cūcidet infantulus fīm pceptū qđ h̄. gen. xvij. **E** **I**pā
yo. xxxij. di. t.c. i. in

sanguine suo aliquā-
tulū purificato : nō
tm pfecte . t̄ iō in illis
xxiiij. diebus poter-
rāt coicere cū alijs i
cibo nō tm in lecto:
nec illud qđ tange-
bat siebat pp hoc i-
mūdū . f **D**e san-
ctuñ nō tanget . i. nō
comedet de sanctissi-
catis . g **P**ec. In-
gredieſ in sanctua-
riū . i. atriu in q̄ erat
sanctuarium . h **D**o
nec iple. dies purg.
sue . s. xl. primi. vīcī.
vij. maioris imūdi-
cie . t̄. xxiiij. minoris
i **S**inaut se. pe. t̄c
i. duplo tēpe q̄ pro
masculo . q̄ in cōce-
piu semie ē minor
caliditas . t̄ iō tardi-
us digerit materiaz
t̄ sic materia imun-
da tardī purificat.

c pepit masculū : imūda erit
septē diebus iuxta dies se-
parationis mestruue . t̄ die
octauo circūcidet infantu-
lus . ipa x̄o. xxiiij. diebus
e manebit in sanguine puri-
ficationis sue . **D**e sanctuñ nō
s tanget : nec ingredieſ i san-
ctuariū donec ipleanſ dies
i purgationis sue . sinaut semi-
nā pepit imunda erit dua-
bus hebdomadibus iuxta
ritū fluxus menstrui . t̄ se-
xaginta sex diebus mane-
bit in sanguine purificationis
i nis sue . Cundq̄ expleti fue-
rint dies purificationis sue
m p filio siue p filia : deferret
agnū anniculū in holocau-
stū . t̄ pullum columbe siue

k *Juxta ri. flux. mēstrū r̄c. exponat vt p̄dictū ē de ma-
sculo: hoc excepto q̄ ips̄ duplicat.* **l** *Cung expleti. h̄*
p̄n agit de puerere purificatōe: q̄ qdē purificatio siebat
p̄ oblatōem. r̄ iō p̄mē determinat oblatō dīstū cuz dr̄.
m *Deferet agnū anniculū in holocaustū qd̄ totū incē-*
debat in honorē dīuinū. **n** *Et pul. colū. s. p̄ peccato.*
o *Et orabit p̄ ea sacerdos. r̄ sic mūdabif. s. a culpa q̄ nō*
prahit in partu: h̄ in cōceptu in quo de cōi cursu est aliq̄
libido inordinata. l3. n. actus m̄rimonialis possit exerce-
ri sine pctō. frequēter tñ cōtingit ibi inordinatio. d̄lliqui
aūt dīcūt q̄ offerebat p̄ culpa originali ſcr̄a in puer. q̄a
l3 p̄ circūcisionē eēt remissa in masculū: r̄ in femia p̄ aliud
remediu sibi cōueniēs: m̄tater in die purificatōis offe-
rebat p̄ remiſſione pcti p̄petrati: h̄ hoc dictū nō cōsonat
textui. q̄r dr̄ b. Orabit p̄ ea. r̄ sic mūdabif a p̄fūnio fan-
guinis sui. ex quo p̄t q̄ loquif de mūdatōe mulieris r̄ fi-
fetus. p̄n determinat oblatō pauperū cū dr̄. Q̄ si non
*inuenierit manus eius r̄c. r̄ subdit. p̄ **s**umet du. tur.*
vel du. pul. co. r̄c. iste. n. aues abundant in terra p̄missio-
*nis: r̄ sunt mūdi nutrīmēti. r̄ iō d̄ his siebat oblatō pa-*perū. q̄r defacili poterāt h̄fi: r̄ erāt cōueniētes oblatōt in**

sacrificio dei. Circa istud ca. p̄t poni brevis moralitas.

Ista mulier signat aiaz bonū p̄positū p̄cipientē. Que se-

men suscepit verbū dei audiendo. q̄r semē est verbū dei.

vt dr̄ Iuce. viij. Cōcipit meditando. p̄turit cōsentien do.

parit operando. lactat r̄ nutrit affuefaciēdo. h̄ d̄z reputa-

re se immundā r̄ intendere purificatōi. viij. dieb⁹. p̄ quos

septē vicia designat. vt vbi regnauit supbia inserat hūlli-

tas. vbi auaricia largitas. vbi luxuria castitas. vbi iūdia

charitas. vbi ira mititas. vbi accidia virtuositas. vbi gu-

*la pctitas. Cetera patēt. **i**n ca. xij. vbi dr̄ in postilla.*

*Mulier si susceperit seminē peperit. **d**additio. j.*

Flo hoc q̄ dī. Mulier si sup̄to seminē pepit. nō solum intelligit excepsisse illā que nō suscep̄to seminē pepit sed etiā intelligit asseruisse q̄ aliqua mulier abs̄suscep̄to e seminis erat paritura. aliter. ii. cōditio sup̄ad-
dita. s. cū dī. Si suscep̄to seminē pepit. eēt oīno sup̄stua.
vñ infra eo. ca. cū de partu femine agit; nō ponit talis ad-

ditio. s simpliciter dicit. **S**inistrē feminā pegr. qz nulla
implie feminā pegr nisi suscepto semine et c.

In eo. ca. xij. rbi dñ in postil. Et rogabit p ea sacerdos
et mundabitur.

Ab eccl^{ia} mūdatio nō vñ intelligēda de culpa q̄ frequēter
tūcū in actu mñimo
niali et libidinē in-
ordinata put in po-
stilla. qz si sic nō mi-
nis indigeret tali
mūdatōe vir q̄ mi-
lier. Sist mulieres
q̄ nō p̄cipiat. et tñ in
tali actu viris suis
cōiungunt silt tali
emūdatōne indige-
rent. vñd melius vñ
dicendū q̄ hec mū-
datio fit pp̄ imūdi-
ciā fluxus sanguis
mēstrualis q̄ cōter-
fit in ptu. ex q̄ fluxus
silt quedā irregu-
laritas imūdicie. sic
infra ea ex p̄. M

All Qutusq; est dñs ad
moyen t aaro dices
b Hō in c^oute t carne ort^o
c fuerit diuers^o color siue pu
infra ca. xv. d^r. M^r
lier q patit multis
dieb^o fluxū sanguis
t^c. immūda erit. et
hoc sastat lra cū dīc
Prablt p ea sacer-
dos. t sic mūdabit
e p^rcuria sanguis

E Réplique correctorij cōtra H̄trg.
¶ cap. xii. vbi postilla. exponit illū passum. Dra-
bit p ea sacerdos et mūdabit de mūdatiōe a culpa
ſcta ex libidinē mordiata i acutō pceptiōis. h̄ quā expōnes
bur. arguit ex eo. q̄ tūc viri ſindigerēt h̄mōi mūdatōe ſic
mulieres q̄ in eodē acutō libidine p̄ticipat: hac rōne mo-
ins expōnit illā mūdatōz de pſluvio mēſtrui dīngēre in
piēte h̄ v̄r q̄ rō bur. nō cogat cū iſta lex p pariētib⁹ ſpālit
poſita ſit. iō ad viros et ad alias mulieres n̄ extēdit. nec ē
veriſile fluxū mēſtrui i pariēte maſculū p. xl. dies. et i piē-
te feminā. lxx. dies durasse. p cui⁹ ceſſatōe ſacerdos ora-
ret cū mulier i tēplū igredereſ. nec v̄r v̄p illā irregulat-
itatē rōeſlux⁹ illi⁹ p rātu th̄ ſtrasse: cū lex mēſtruate cer-
ti tōp ſ talis irregulatitatē et imūdicie p̄ceſſatōz aſſignat
Leuit. xv. tōp. vii. diez. ſilt in h̄ ca. Stat iſf expō q̄ ſacer-
dos legal orare debuit ut mulier tēplū ingrediēs mūda-
ref a culpa quā pariēdo et pſluēdo p̄xit. nō vt parē aut p-
fluere culpa eēt. q̄ naturale vel penale. h̄ q̄ lex p̄tīm ar-
guebat in ea q̄ p̄turijſ fluxū passa fuit. Cōfirmatio hui⁹
expōnis h̄ri p̄t ex canone vniſco de purgatiōe p̄g p̄tū: vbi
xp̄iane mulieri pcedit h̄ leḡ remiſſio ex cā ibi poſita. ne
vicz pena quā pariēdo ſuſtinuit in calpā verti videat. ob-
ſeruātia iſf h̄ leḡ ſuit pp culpā: et ſi n̄ mortale t̄nvenia

Le de q̄ pcedit expō postillatoris. Caplīm. xiiij.
Pcut̄ē dñs. h̄ pñr agit d̄ imūdicia lepie. t p̄ q̄tū
ad ei⁹ cognitōz. scđo q̄tū ad ei⁹ mūdatibēz ca. xiiij.
Circa pmū p̄ agit d̄ lepra q̄ ē in hoie: scđo de ei⁹ separatiōe
ibi: Quicūq̄ ḡ maculat⁹ fuerit. tertio de lepra q̄ ē in ve-
ste ibi: vestis lanea. Circa pmū sciendū q̄ lepra ē aliquī i-
cute. aliquī in viua carne. aliquī in ylcere. aliquī in vulnere
allqñ in barba t capite: aliquī in capillis t cesarre. t fm v-
sunt sex p̄tes que patebūt. psequendo. Circa primā prem-
pmittit occasiōe suspitōis lepre p̄tra aliquē cū dictur.
Homo in cui⁹ cutē t carne r̄c. i. notabiliter variatus
a colore naturali pristino. c Sine pustula. q̄ d̄ a pue-
qd̄ est putredo. q̄z est quedā collectio putredis egredien-
tis ab intra in superficie corporis per modū cuiusdā ele-
vationis super cutem.

Liber

dicitur quasi lucēs q̄ppā. i. trāsparens sicut pergamēnū qd̄ dī gallice verrim. p̄nr ōndit qd̄ agendū sit qn̄ signa le pre sunt manifesta cū dī. **e** Qui cū vi. le. r̄c. tribus. n. signis p̄currentib⁹ iudicādus erat aliquis leprosus. vīc̄ mutatōe coloris naturalis piloꝝ in albū: t̄ sit̄ mutatōe nālis coloris ip̄sūs carnis in albū colo rem h̄ntē quandaz transparentiāt̄ luce r̄corroſiōne muscu loꝝ sub cute ex qua depascit caro. t̄ sic demissior ē q̄ i alijs locis. qd̄ ē cert⁹ si gnū lepre. t̄ hoc est qd̄ dī. **e** Qui cū vi. leprā. q̄ mutatōe coloris naturalis. **f** Et pi. in al. mu. colorē. s. a colore p̄cedēte: vt pote quia p̄us erant nigri vel crocei. **g** Nam sp̄m lepre. i. locuz curz t̄ carnis vbi apparet alioꝝ signū lepre. **h** H̄uiliōre. i. demissiore ut bī i hebreo. **i** Plaga ē lepre. s. certa. **k** Old el⁹ arbitriū. i. ad iudiciū sacerdotis. **l** Sepabi tur. s. a cohabitatiōe alioꝝ. q̄ ille qui est leprosus iudicatus debet ex castra manere vt h̄f̄ infra. p̄nr ōndit qd̄ sit agēdū: qn̄ nō sunt manifesta. s. qn̄ tria p̄dicta deficiunt. vel alioꝝ eoꝝ. qd̄ notaꝝ cū dī. **m** Sinaut̄ lucens candor fuerit nec h̄uili or. r̄c. **n** Decludet eū sacerdos. ne alios inficiat si sit p̄cussus lepra: t̄ ne ex anhelitu alioꝝ lateat eius lepra. **o** Et cōside. eū dle se primo. ad videnduz si est alioꝝ imuta tū circa eū q̄ qd̄ de phendat leprosus vel sanus. **p** Et siq̄ lepra. s. signū lepre. **q** Ultra n̄ creuerit. intensiue. **r** Nec trāsi. r̄c. i. nō creuerit exten siue. **s** Rursum includet eū. ad diligēti⁹ cōsiderādū s. Si obscu. erit lepra. i. si color cutis nō fuerit transparens t̄ lucens mō p̄dicto. **t** Et n̄ creuerit. intensiue nec extensiue. **v** Quidabit eū. i. mūdū iudicabit. **x** Q̄ scabies ē. i. pustula illa vel aliud signū. vñ habebat suspe ctus. infirmitas ē curabilis sicut scabies. verūt̄ si p̄ta le iudiciū sacerdotis apparuerint signa manifesta lepre: d̄z cōdemnari. q̄ sacerdos potuit in iudicio decipi p̄ la tentiā lepre. vel q̄ lepra potuit ei euēnire de nouo. t̄ id si aliquis erat semel iudicatus mūdus nō p̄p̄ hot erat di mittēdus habitare inter sanos liber decetero: h̄ debebat iudicari t̄ separari si in eo apperēt de nouo signa lepre ma nifesta. t̄ hoc ē qd̄ dī. **y** Si postq̄ r̄c. t̄ p̄z ex dictis

z Plaga lepre. h̄ p̄nr agit̄ de lepra p̄nt iudicaf̄ in carne vna. t̄ p̄mo in casu certo t̄ p̄ponūt signa extētora d̄ mutatōe cutis coloris t̄ capilloꝝ cū dī. **a** Cūq̄ co. al. r̄c. t̄ accipit hic albedo sicut. **s** **b** Et capit. mu. aspectum s. colorē naturalē p̄stīnū. **c** Ip̄a q̄z caro vi. apparu erit. hoc h̄z locū qn̄ cutis extētora rupta est̄ caro apparet in fecta lepra. t̄ hoc est certū signū lepre ve re. idō subdit. **d** Non recludet. s. ad maiore inquisitōe. **e** Quia p̄sp̄. imū dicie ē. q̄ de se claret p̄nr ōndit qd̄ sit agēdū in casu dubio cū dī. **f** H̄in at efflo rnerit. s. sup̄ cutēz se effuderit. **g** Dic currēs lepra. s. scabie q̄ ē signū lepre. **h** Et teneri le. mū. iudicabist. hic accipi tur lepra equoce p̄ eo qd̄ vñ eē lepra ab ignorantib⁹: t̄ tñ nō est. t̄ iō vocat lepra mūdissima. q̄ talis scabies vñs in cor pe trahit putredine humoꝝ ab interio ri ad extra. t̄ sic per ea caro mūdat. **i** En̄ vo ca. vi. in eo apparuerit. infecta lepra mō p̄dicto car ne rupta. **k** Tūc iudicio sacerdotis polluet. i. pollut⁹ iudicabit. cui⁹ cā sub dit cū dī. **l** Caro .n. viua r̄c. lra pla na est. **m** Si rursum ver. fue. r̄c. mō p̄dicto d̄ scabie florente iudicabit. **n** Caro t̄ cutis. h̄ p̄nr agit̄ de lepra in vlcere. t̄ p̄mo in casu certo. Est aut̄ vlcus ruptio cutis ex putredine egrediē te extētoria. h̄ vuln̄ ē ruptio cutis ab extētoria. vñd̄ versus.

Illatū vuln̄is: innatū dī vlcus. Post sanatiōem vo vlcere si appareat. **o** Cicatrix alba. albedie lucēt̄ mō p̄dicto. **p** Vñe subrufa. q̄ mutatiōem coloris p̄stīnī. t̄ si cū istis sit corrosio carnis mō supradictio. t̄ mutatio coloris piloꝝ iudicādus est leprosus. t̄ hoc notaꝝ cuꝝ dī. **q** Qui cū viderit locū lepre h̄uiliōre r̄c. p̄nr ōndit quid agendū sit in casu dubio cū dī. **r** Q̄ si pilus est colo ris p̄stīnī r̄c. t̄ p̄z lra ex supra dictis. **s** Et siqdē cre verit lepra. intensiue vel extensiue: ita notabiliter q̄ p̄b possit iudicium certum haberi. **t** Adiudicabit eū lepre sicut pilus. **v** Caro t̄ cutis quam ignis exussit. Hic consequen ter agitur de lepra que est in vulnere. t̄ accipit̄ hic lar ge vulnus lesio facta ab extētoria. scilicet per adiustiones ignis. sed preposuit casum certum. q̄ post sanatiōe appa

Leuiticus.

querit in cicatrice macula alba vel rufa, declinans notabiliter a naturali colore si sit ibi albedo transparēs, et corrossio carnis mō supradicto iudicāda ē lepra. pñr ponit causum dubium. **x** **Ez** si piloz color r̄c, et p̄z l̄ra ex. s. dictis y **Mir** siue mulier, hic pñr agit de lepra in capite et permittit certū signū cū dñ. **z** **Ber** inuenit lepra, i. pustula aliqua orta fuerit, vel aliud vñ sit suspicō lepre, et si videt sacerdos q̄ ibi sit carnis corrosio; mō supradicto et capilloz mutatio naturali colore i albu, et a grossitatem in subtilitatem et mollescēz. **a** **C**ötaminabit eos i. iudicabit cötaminatos lepra. pñr ponit casus dubius cū dñ. **b** **S**in autem viderit locū macule equalē vicine carni, quia nō appetat ibi corrosio carnis per aspectū nec p tactū q̄ **E**t ca. nigrū. i. hebreo b̄. Et capillus niger nō est in eo, i. dato q̄ capillus nō sit niger, nō tñ iudi- catus ē leprosus. **S**recludēdus ad diligenter cōsideran- dū, si post hoc aliquā mutatio fiat p quā possit discerni lepra clarius, et si p hoc nō appareat, tūc ostendit qd agēdū sit cū dñ. **d** **R**adet hō absq̄ loco macle, ad hoc em̄ relinqit locus macula intactus ut habeat eandē virtutem inficiendi sicut pūs, et reliqua loca radantur p hoc magis appareat si infec- cōtio macle ad alia loca diffundat. **e** Et recludet, viij. die bus alijs, ut videat si fieri aliquā mutatio; q̄ quā possit discerni veritas lepra vel nō lepra, et p̄z l̄ra ex supradicti. **f** **Mir** in cuius, hic removet qdā dubium; q̄ frequenter dictū est. **g** macula ē signū lepra, q̄ possit ēē deceptio in iudicio macule, sō ostendit q̄ macula nō facit leprā di. **g** **S**i dephēderit sub obscūrū alborē lucere in cute sciat nō ēē leprā r̄c, in hebreo h̄f. **S**i viderit subobscūrū alborē lenticulosum r̄c, et hoc est q̄ in cute alba appetat macule nigre vel rufe ad modū guttarū q̄ dicūt gutte rosacee, sicut solet in rufis hoibus et ex talib⁹ nō dñ indicari leprosus. **h** **Mir** de cui⁹ capite, hic pñr agit de lepra in capill̄ seu cesarie, ybi dñ q̄

ex defluxu capilloz signe sit i pte anteriori ex q̄ dñ calnus vel posteriori eo q̄ dñ recalnaster, ex hoc nō dñ iudicari leprosus s̄ mūdus. **i** **S**iu autē i caluitio, i. anteriori pte capitis caluata. **k** **S**iu in recalnatōe, i. i. posteriori, **l** **A**llbus vel ru. color. diversns a calore naturali p̄stino, **m** **C**ōdēnabit eū, subintelligēdū tamē q̄ cu hoc concurrat aliud signū de cor- rossione carnis mō s. dicto. **n** **Q**ui cū ergo, hic pñtē agit de leprosi sepa- toe et distinctōne ab alijs, et p̄ q̄tū ad ha- bitū cū dñ. **o** **H**a- bebit vesti. dissuta, i. in laterib⁹ apta, et ē in superiori pte circa scapulas ut defacile possit indui et exu- absq̄ lesionē. **S**ecūdo q̄tū ad caput: cū dñ. Caput nudū. **T**ercio q̄tū ad os, cū dñ. Os veste p̄te cū, et ad qd ista fāc̄ ostendit cū dñ. **p** **C**ötaminatuz ac for. se clamabit, i. p̄ pdctā apparebit manife- ste oibus sp̄m ēē le- prosus, ac si hoc vo- ce clamaret: vt sic q̄ libz possit vitare sp̄z. **Q**uarto q̄tū ad lo- cū dñ. **q** **H**olus habbit extra castra, erant autē in exercitu hebreor̄ tria ca- stra, castra deitatis, s. atrīū in quo erat tabernaculū, et hoc erat in medio exer- citus, vi p̄z **Nu.** ii, et castra leuitarū q̄ erant circa taberna- culū, et castra populi que erat extra cir- cūlum leuitarum, leprosus autē eiisci- ebāt ab omnibus et iis castris. **S**cien- dūz tñ q̄ hec dictio solus nō excludit so- ciates leprosor̄ s̄ sanor̄. **r** **D**estis lanea, hic agit de le- pra in veste, et p̄ ca- sum ponit certū cū dñ. **t** **S**i albarē, et hoc notabiliter de- screpāte ab alio co- lore nō ex alijs sup- effuso a casu. **s** ex b̄ q̄ talis macula pcedit ex mā vestis et b̄ notat p̄ b̄ qd pponit. **s** **In** sta, atz sub, dñ at stamē ipa tela, subregmē autē ipa ē trama q̄ intexit. **S**i p̄ septē dies reclusionis inuenit creuisse talis macula, lepra iudicat, q̄ infectina ē et corrossina, et vest̄ ē p̄burēda, pñr ponit casus dubius cū dñ. **v** **Q** si ea vi, nō creuisse, r̄c, i. illā p̄tē in qua ē lepra, et accipit hic sic et in alijs locis frequēter lepra, p signo lepra, et p̄z iūtuenti textum.

rit: et sanata albā siue rufā habuerit cicatricē, cōsidebit eā sacerdos. **E**t ecce si versa ē in alborē: et loc⁹ ei⁹ reliqua-cute ē hūlior, cōta minabit eū, qr̄ plaga lepre in cicatrice orta est, qr̄ si piloz color nō fuerit imutat⁹: nec humilior plaga carne reliqua et ipa lepre species fuerit subobscura recludet eū septē dieb⁹, et die septimo p̄tēplabit. **S**i creuerit in cute lepra cōtaminabit eū: sin autē i loco suo cādor steterit nō satis clarus pla- ga cōbustōis ē, idcirco mūdabit: qr̄ cicatrix est com- busture. **M**ir siue mulier, in cui⁹ capite vel barba ger- māuerit lepra videbit eos sacerdos. **E**t siquidē hūlior fuerit locus carne reliq., et capillus flauus solitoz a subtilior: p̄taminabit eos: qr̄ lepra capitū ac barbe ē. **S**in autē viderit locū macule equalē vicine carni: et capillus nigrum, recludet eos . viij. dieb⁹: et die septimo in- tuebit. **S**i nō creuerit ma- lat capillus sui coloris est et locus plage carni relique equalis: radet hō absq̄ lo- e co macule: et recludet. viij. diebus alijs, si die septimo visa fuerit stetisse plaga in loco suo nec humilior car- ne reliqua mūdabit eū. lo- tisq̄ vestib⁹ suis mōs erit. **S**in autē p̄ emūdatōez rur- sus creuerit macula in cute nō queret amplius vtrum capillus in flauū colorē sit cōmutatus: quia s̄ pte im-

effuso a casu. **s** ex b̄ q̄ talis macula pcedit ex mā vestis et b̄ notat p̄ b̄ qd pponit. **s** **In** sta, atz sub, dñ at stamē ipa tela, subregmē autē ipa ē trama q̄ intexit. **S**i p̄ septē dies reclusionis inuenit creuisse talis macula, lepra iudicat, q̄ infectina ē et corrossina, et vest̄ ē p̄burēda, pñr ponit casus dubius cū dñ. **v** **Q** si ea vi, nō creuisse, r̄c, i. illā p̄tē in qua ē lepra, et accipit hic sic et in alijs locis frequēter lepra, p signo lepra, et p̄z iūtuenti textum.

Liber

p Et cu viderit facie te, ex quo pte qd oriebat ex interiorebus, et no ab exteriore ib ex quo p lotorem macula no recessit. **a** Eo qd infu sit te, iste textus vre e corrupt vel p scriptores vel p illa via, qd manifeste patet ex pcedenti lra qd loquit de lepra que vre e in pte vestimenti et no in toto.

Nec tñ creuisse lepra, qd post lotorem ptes in qua videbat lepra, non creuit lepra extedendo se ad alias ptes. vñ in hebreo sic h. Eo qd cauata sit in caluitio suo vel fenestra sua et accipit hic cauato p infectio lepre, qd e corrosiva. vt. s. dictrn e. Caluitio vo accipit p feruatur fenestra p nouitate loquit. n. scriptura metaphorice de lep vesti. s. p silitudine lepre hois qd e in caluitio, qd fenestra dicit principiu vel icho atorem caluitij, quia qd hoc incipit decal uari dicit hre fene stras vel fenestra in capillis. Caluitium aut d pfectio vel si nis fluxus capillo r. p hac g silitudine intelligit qd si tal macula appareat i veste ppe nouitatez

su, vel in vetustate indicada e leprosa et d cobi. **b** Sin aut obscu. fu. lo. lepre. i. magis dubius fm qd dicit glo. **c** Abbrupet eu. s. locu in quo e macula, et faciet qd sequit, et pte lra. **d** Ista e lex, hinc ponit recapitulatio brevis pcedentiu. et pte lra. **e** In ca. xiiij. vbi d in postilla. Hn in hebreo sic h. **f** Additio.

In hebreo in hoc loco no fit mentio de fenestra. h sic d. Eo qd sit cauata in caluitio suo vel in recaluiio, et est sensus, qd sicut ho cui capilli fluunt a parte anteriori d calitus, sic si fluunt a pte posteriori d recalua ster. i. retro calitus. vñ et sil m in lepra vestis accipitur caluitio et recaluiatio pnt lepra ctingit in facie vestis vel in dorso ei. et vñ hec distinctio magis pria qd ad h te. **D**icutusqz est dñs. Hic pñr agit de le. **f** Ca. xiiij. **l** pro si mudatoe, et p oñdit qd in ea sit agendum. scdo agit de lepra circa domu ibi: Locutus est dñs. Circa primu oñdit p qd agendum sit prima die purificonis leprosi. scdo qd. vij. die ibi: Et die septimo. tertio qd octaua ibi: Die octauo. Circa primu sciendu qd aliquis pter le pte segregatus ab alijs dicebat aliqui sanari duplicitate. **H**o mo fm apparentia, vici qd sacerdos iudicando eu leprosum fuerat deceptus, qd signa p que siebat tale iudi ciu fallibilia sunt, qd igit illa signa transibant et curabant, dicebat sanari a lepra fm apparentia inquantu sanitas prius latens apparebat, qd no fuerat leprosus fm veritate. **A**lio mo dicebat sanari fm veritate. s. qd iudicium sacerdotis fuerat veru. h aliqui ctingebat tal sanari miraculose, aliqui vo virtute nature, si e aliqu spes lepra sic curabil, et tunc purificabat leprosus, p qud purificatoe oñdebat e m dudus. **P**rima igd die purificatis siebat qd d h b adducebat ad sacerdotem, no qd intraret ad atriu sacerdotum, qd adhuc no erat ei licitu ingredi eti castra pp. vi dicit infra, h sacerdos exhibat aliquatulu extra castra, et le

prosus veniebat ibi ad enz, et hoc est qd dicit. **Q**ui egressus de castris, s. sacerdos, qd pte ex lra sequeti cu d. **C**u inue, leprae e m dudam p cipiet ei qd puri, vt offe, p se no ad locu tabernaculi, h ibide extra castra manib sa cerdotis. **e** Quos passeress viuos te, cui rō e, qd lepra aufert viuacitatem se suu, et p p hoc ille qd oñdebat m dudus of ferebat p opposituz passeress viuos sensibiles et mobiles ad designandum in se viuacitatem sensu. **f** Quib resci licitus est, hoc d ad dñiam aliquoz passeru existentiu in terra illa qbus no erat licitu vesci, et sunt alteroz speciez lz pueniatinoe, vel aliter pti dcl qd h d ad exclu dedum passeress eius de spei qb no erat licitu vesci p aliquo accidens supueniens in eis: sic et aial m dñ aliqui erat illicitum ad comedendum ex aliquo casu contingente.

g Et lignum cedrinuz, qd lepra aufert purredinem, et i o p oppositum offerat lignum cedri nu qd e imputribi le ad designandum qd eo erat putredo lepre. **h** Vermiculumqz, i. filum rubet coloris. **i** Et hysopum, qd lepra aufert viuacitatem coloris et assert ferore carnis, et i o p oppositum filum rubet offerat, qd color rubens e color viuid, et hysopu qd e herba odorifera ad designandum qd in eo no erat color lepre neq feror. **k** Et viu et passeribiu, imo in vase fictili, i. terreo. **l** Sup aquas viuentes, dicunt aut aque viue, qd h sit quodam in se pncipiu motus, sicut aque fontiu et fluminu, sicut aial dñi uum quod mouetur, et hoc siebat ad designandum in eo qd purgabat mundiciu et viuacitatem, qd aque viuientes virun qd designant. **m** Pallium aut viu cum ligno cedrino et coco, i. filo rubeo. **n** Et hysopo ti, i. sanguine passerimolati, siebat, n. qd apse viu cui manubrium erat lignu cedri, oblatu cui alligabat hysopus et passer viuus cu filo coccineo pdicto, a ista duo sic alligata ligno cedri no tingebant in aq viu posita tu in vase fictili, et cui mixtus erat sanguis passeris molati. **o** Quo asper, s. qd m u e septies, ad designandum in eo pfecta m dudam, qd perfecto numero septenario designat. **p** Et dimittit, passe, viu ut in agru auolet, ad designandum qd ho sic purgat, restituebat cohabitato hoim sicut passer cohabitationi passeru. **q** Cuiq la, ho vesti sua, ad amouendu imaginatorem ex quacunq occasione imundicie precedentis. **r** Radet omnes pilos corporis, quia lepra est corrosiva piloz. **s** Et lauabitur aqua, ad amouendu immundiciam piloz et alioz que possent esse in corpore. **t** Purificatusqz ingredieb castra, no castra dei sine tabernaculu, nec etiam castra levitaru sed castra pp. ita dñtaxat vt maneat extra tabernaculu suum septem dieb, cuius rōne assignat ra, sa, quia actus matrimonialis erat sibi interdictus usq ad dies octauam, in qua perficiebatur sua purificatio, et ideo interdictum erat ei ingredi ta

Leuiticus

bernaculū suū ad manēdū cū uxore sua. v Et die septima. Hic pñr oñdit qd agendū sit circa purificatōz leprosi die septima. t patz lfa ex pñdictis. ista aut que dicta sunt de purificatōe leprosi fiebat in purificatōe tā pauperis qd viuitis.

xii Hie octauo. hlc pñr oñdit qd erat agēdū die octauo. in q pficiebat purificato leprosi: t in hoc disferebat dunes t pauper. t iō primo ostē dīt qd tenebant facere dñites. secundo qd paupes cū dicit.

xiii si paup est. Circa primū describit oblatio diutis cū dñ.

y Qumet du. ag. t. t pñlfa ex supra dictis de sacrificijs vñq ibi.

z Et seorsum olei sextariū. i. absq oleo qd ponēbat in cōspersiōe seu pistatōe simile.

dicit aut aliqui qui diligētius cōsidera uerit dicta yli. q se xarius in liqdīs de quo ē hic fīmo pñnet duas drāgmas.

q valēt qī qītā pñz qīte parisiēsis t fīm hoc sextariū erat valde pius: addebat aut oleū i sacrificio ad designādū sanatoe illi qd purificabat. m q oleū habz

vim sanatīnā pustūlarū t apostematiū: in corpe: tū q oleū in scriptura signifi

cāt diuinā grāz seu miam p quā leprosus aliqñ sanabatur miraculose. yt. s. di

cū est. a Collet agnū t offe. t. quia plaga lepre frequēt

inflictis hoi p peccato. sicut pñz de maria sorore Moysi:

Nue. xij. t de Dzia rege iuda. iiiij. Reg. xv. ca. t. ii. Paraly. xxvi. Assumēsq sacerdos de sanguine sequit.

b Ponet lup extremitū auricule dextre eiū q mūdat. t sup pollices manus ac pedis dextri. t sup

sanguinē q effusus ē p deli

cto: t sup caput ei. Rogabitq p eo corā dño. t faci

et sacrificiū p pctō. Tūc i-

b molabit holocaustū t pōet illud in altari cū libamētis suis t hō rite mundabitur

k q si paup est t nō pōt manus ei inuenire q dicta st p delicto assumet agnū ad

der sup extremitū auricule t. exponat sicut supradictū ē de positōe sanguinis in pñbus illis.

e Et sup sanguinē. i. in eisdē locis in qbus iam posuerat sanguinē. f Et super caput eiū. qz supia dictū est de leproso q debebat habere caput nudū

t apparet leprosus omnibz. t ideo hic yngitur caput

eius oleo. vt designt pfecte māndis. g Tunc immo- labit holocaustū. qd totū incendebat. h Et ponet illō in altari. s. holocaustum. qz ibi cremabat. i Cū liba. suis. i. cum illis q sīl cremabat in liqdīs fīm q determina tur Nume. xv. k Qz si paup est. Hic pñr agit de ob-

latōz vt roget p eo sacerdos: decimāqz ptē sile p sp se oleo in sacrificiū: t olei sextariū duosq turtures siue duos pullos colubē q- rū vñus sit. p pctō: t alter i holocaustū offeretq ea die octauo purificatōis sue sa- cerdoti ad ostium taberna- culi testimonij coram dño.

Qui suscipiēt agnū p deli- cto: t sextariū olei leuabit sil. imolatoqz agno de san- guie ei ponet sup extremū auricule dextre ei q mūdat t sup pollices manus ei ac

pedis dextri. Olei vñ p tē mittet in manū suā sinistrā in quo tingens digitū de-

xtre manus asperget septies hōm. tangetqz extremūz dextre auricule illi q mun- dat t pollices manus ac pe-

dis dextri. in loco sanguis q effusus ē p delicto. Reli-

quā aut p tē olei q est in si- nistra manu mittet sup ca- put purificati vt placet p eo dño: t turturē siue pul-

lum columbe offeret vnuz p delicto: t alterū in holocaustū cum libamētis suis.

Hoc est sacrificiū leprosi q hōrē nō pōt omnia in emun- datōem sui. Locutusqz est dñs ad moysen t aaron di- cens. Cunqz ingressi fueri- tis terrā chanaā quaz ego

dabo vobis in possessionē si fuerit plaga lepre i edibz ibit cui ē domnū nūciās sa-

cerdoti t dicet. Quasi pla- ga lepre vñ mihi esse in do- mo mea. at ille p̄cipiet vt

efferañ vnuersa de domo priusqz ingrediat eam t vi-

a deat vt lepra sit: ne imūda

cere cum discitur. At ille p̄cipiet vt efferañ vnuersa de domo: cuius causa subdimr.

b Ne immunda fiantz. quia si domus indicaretur le- prosa p sacerdotē. omnia que essent in domo tpe sui iudicij essent facta immunda.

Liber

b Et cū vi. in pte. tē. qz talia sunt signa corruptiōis cor-
rosione et infectiōe. c Claudet eā. viij. dieb⁹ qz p talē clau-
sione citius apparēt corruptio eo qz nullus ibi habitat.
vñ et dom⁹ nō hitate citius peiorant. d Si inuenē. cre-
uisse leprā. notabiliter intēsue vel extensue. e Jube-
bit erui lapides. i q
bus s̄t macule ad vi-
dendū si corruptio
possit amoueri cuz
minorū detimento
domus. f Et lu-
li. domū. i. alto cefn-
to. g Qui dor. tē.
ille. n. q dormierit i
tali domo vel come-
derit magis pōt in-
fici qz ille q solū in-
gredit. et iō ingredi-
ens nō idigebat ve-
stīū lorōe. h solū eāt
imūd⁹ vscq ad vespe-
rā. et sic purgabatur
solo transitu tps ce-
tera patēt. b qz
si intro. sa. h agit de
lepre dom⁹ purifica-
tōe. et p̄t s̄nia ex his
q dicta sunt de puri-
ficatōe hois. p̄t re-
capitulat breuster q
dicta sunt cū dī. ista
ē lex lepre. sequitur
i Et erū. papulaqz
papule sunt ulcera
minuta in cute na-
scientia. q dolorez et
scabiē afferunt. Ce-
tera patēt ex supra-
dictis.

In ca. xiiij. vbi dī
in postil. sc̄dū aut
qz p̄rie loquēdo.

Additio.

Acer aīal su-
ceptiuū sit sa-
nitatis v̄l ifir-
mitatis tñ cibus dī
san⁹ vel medicina sa-
na. inquantū sanita-
tē cōseruat vel effec-
tū talis modus dicē
di nō ē metaphor-
cus seu silitudinaris
us. qz sanitas que si-
gnificat p cibū sanū
vel medicinā sanā:
est vera sanitas aīa-
lis q a p̄dictis can-
sant. et iō cū dī. Do-
mus lepre. nō silitu-
dinarie dī h̄ effecti-
ue. qz causat lepraz
in his q in ea hitat:
si sint ad hoc dispo-
siti tē.

Replica corretto-
ri h̄ burgen.

Acapi. xiiij.
vbi postil. di-
cit domū im-
proprie dī lepro-

fiāt oīa q in domo sūt. In-
trabitqz postea vt p̄sideret
b leprā dom⁹ et cū viderit in
parietib⁹ illi⁹ q valliculas
pallore siue rubore d̄sores
et hūliores supficie reliq
egrediet ostiū dom⁹ et statī
claudet illā septē dieb⁹: re-
uersusqz die septō p̄sidera
bit eā. si inuenēt creuisse le-
e p̄tā iubebit erui lapides i
qbus lepra est: et p̄jci eos
extra ciuitatē i loco imūdo
domū aut ipaz radi intrise-
cus p circuitū: et sp̄gi pulue-
re rasure extra urbē in loco
imūdo: lapidesqz alios re-
poni. p his q ablati fuerāt:
et luto alio liniri domū. sin-
aut post qz eruti s̄t lapides
et puluis elat⁹ et alia fra-
ingressus sacerdos viderit
reuersam leprā et p̄ties re-
sp̄os macul: lepra ē p̄seue-
rās et imūda dom⁹: quam
statim destruent et lapides
ei⁹ ac ligna atqz vniuersuz
puluerē p̄jci et extra oppi-
dū in locū imūdū. Qui in-
trauerit domū qn clausa ē
imūd⁹ erit vscq ad vesper⁹
s et q dormierit in ea et come-
derit qppiā lauabit vesti-
b mēta sua. q si introiens sa-
cerdos viderit leprā n̄ cre-
uisse i domo postqz denuo-
lita fuerit: purificabit eam
reddita sanitate: et i purifi-
catōe ei⁹ sumet duos pas-
res. lignūqz cedrinū et ver-
miculū atz hysopū et imola-
to vno passere i vase fictili
sup aq̄s viuas: tollet lignū
cedrinū et hysopū et coccū et
passerē vñ: et tiget oīa i sā-
guine passeris imolati atz i
aq̄s viuētib⁹ et aspget do-
mū septies: purificabitqz
eā tā i sanguine passeris qz i
aq̄s viuētib⁹ et i passere vi-
uo lignoqz cedrio et ylopo

sam. qz p̄prie solū vñū qd ē suscepituū sanitatis et infirmi-
tatis. H̄ur. p̄ equocatōz putat hoc bñ dīctū ipēdīre dīces
cibū vel medicinā dici sanā. ad qd rñdeo qz postil. loq̄t de
sanitate formaliter inherēte: et sic nihil p̄prie ē suscepituū
sanitatis et ei⁹ p̄prij nīsi vñū aīal. cibis aut et medicina zsi

sint cansativa san-
tatis nō tñ suscepti-
ua dicunt. dīctū igz
sane equivoce put-
oēs et p̄bi et theolo-
gi testant: dīces igz
cibū sanū dīc eadē
rōne solez calidū. h
ptz qz sc̄m nō ē p̄
p̄pni corpora celestia n̄
sint capacia talium
imp̄issionū igz p̄mū
etīa erit fm silitudi-
nē. et vñ ad p̄posituz
de leprā dom⁹ acci-
pienda mala qualita-
tas in loco domus
exuberās lepre can-
satina. et sic loc⁹ po-
tī ē dīcedē leprosus
qz dom⁹. et sic acci-
peret p̄tinēs p̄ten-
to. q est vera meta-
phora fm loykos et
grāmaticos.

Caplm. xv.

I Occutusqz ē dīns ad
moysen et aarō dīces
Dōqmīni filijs isrl et dicite
b eis. Vir q patif fluxū semi-
nis. imūdus erit: et tūc iu-
dicabit huic vicio subiac-
re: cū p singula momēta ad
heserit carni ei⁹ atz p̄creue-
rit fedus humor. H̄e stra-
tū in q dormierit imūdum
erit: et vbi cūqz federit. si
qz hoīm tetigerit lectū ei⁹
lauabit vestimēta sua et ipē
lotus aq̄ imūdus erit vscqz
ad vesperū. si federit vbi il-
le federat: et ipē lauabit ve-
stimēta sua: et lotus aqua i
mūdus erit vscqz ad vespe-
rū. q tetigerit carnē ei⁹ la-
uabit vestimenta sua. et ipē
lotus aqua imūdus erit vsc-
qz ad vesperū. si saliuā hu-
iusemodi hō iecerit super
eū q imūdus est lauabit ve-
stimenta sua: et lotus aqua
imūdus erit vscqz ad ve-
sperū. sagina sup qd sede-
rit imūdū erit: et qcqd sub
eo fuerit q fluxū semis pa-
tit: pollutū erit vscqz ad ve-
sperū. Qui portauerit ho-
rū aliquid lauabit vestem
suā et ipē lotus aq̄ imūd⁹
erit vscqz ad vesperū. Qis
quē tetigerit qui talis ē nō
lotis ante manibus: lau-
abit vestimenta sua et lotus
aqua imūd⁹ erit vscqz ad ve-
sper⁹. vas fictile qd tetige-
rit p̄friget: vas aut lignēū

Caplm. xv.

I Occutusqz est
dīns ad. Dic
agit de iman-
dicia fluxus semis.
et p̄ de imūdicia ex
fluxu ināl. sc̄o ex
naturali ibi. Vir dī
q egredit. adhuc p̄
agit de dīcti fluxus
pollutōe. sc̄o dī p̄
purgatōe. ibi: Si sa-
natus fuerit. Circa
p̄mū dī. b Vir
q pa. fluxū se. imū-
erit. q n̄ poterat in-
gredi locū sacrificij
et ex tactu etiā ipiū
p̄hebat imūdicia.
vt diceat postea. p̄t
oūditur qualit̄ debe-
bat indicari tal infi-
rmitas cū dī. c
Et tūc indica. h̄ic
vicio subiacere. cuz
p momēta et singu-
la. et frequēter. d
Adheserit carni illi-
us atz creuerit fed⁹
humor generatus
ex semine vtrō mō
fluēte. p̄t oūditur
qualiter ex eo deri-
ues imūdicia ad
alia ināata et aīata.
et p̄lāvscqz ibi.

Abagina. i. sella:
v̄l qdcuqz aliud qd
ponit sup aīal ad
ipm equitādū. vii
hebo h̄ Eqtatura.

Leuiticus

Cetera patent ex supradictis. f. **S**i sanatus fuerit. hic pñr agit de ipsius purgatõe. et p q̄tū ad tps cū dñ.

Numerabit sep. di. ab illo die q̄ cessauit passio illa. et tunc lotio corpe et vestib⁹ mūndus erit. h. **I**n aquis viuentibus ex hoc vñ q̄ ista lotio nō sit intelligēda p aspicio nē aque in qua erāt cineres vacce ruse s̄ p ablutoz in aq̄s ac ceptis de fonte vel flumine: que dicunt viue pp motū vt di ctuz est ca. pce. scđo q̄tū ad sacrificium deo offerendū p grā ruactōe rōne bñficiū sibi collati. s. sanita tis a p̄dicta passiōe cū dñ. i. **D**ie aut̄ octa. t̄c. et p̄t̄ l̄ra ex supradictis.

k. **P**ir o quo egredit se. hic pñr agit de imūndicia que p uenit ex fluxu natu rali seminis. s. in cot m etiā in actu m̄m oniali. in emissio ne. n. talis bñdita sp̄ e pollutio co palis. vt de se p̄t̄. et frequēter etiā est ibi imūndicia spūalis ēt in actu m̄m oniali. q̄l̄ possit sine pec cato exerceri in fre quēter ē ibi libido inordiata. l. **M**ulier cū q̄ t̄c. q̄ sicut ē ibi pullutio a pre viri. ita ēt a pre mu lieris. et malor̄ cum mulier sit frigidior et p̄t̄s bñiores i ea sunt minus digesti. m. **M**ulier q̄ rede unte mense. hic pñr agitur de imūndicia fluxus sanguinis. et p̄t̄s ad fluxu na turalē. secundo q̄tū ad innaturalez ibi: **M**ulier que patit multis dieb⁹. Circa primum sciendū q̄ mulieres a tpe quo incipiunt ēt apte ad cōcipiendū v̄sq̄ ad tps quo desinunt cō cipe quodlibet mē se cōiter patiunt hanc passionē. que vocat fluxus sanguinis mēstrui. nisi impedit p infirmitatē vel cōceptū. et p tali passione septē dieb⁹ sepabat. ita q̄ nō admittebat ad locū sacrificij. nec aliquis cōicabat cū ea in cibo et lecto. hec etiā imūndicia ad alia deriuabat inanimata et animata. q̄d nota cū dñ. **N**is qui terigerit eāt̄. n. **S**i coicerit cū ea vñ. hoc p̄hibet nō solū ppter imūndicia contraria ex ea sicut ex p̄cedentib⁹. sed etiā q̄ ex tali coitu soleant genera ri pueri mōstruosi. vt pote patentes aliquē defectū in ali qua pte corporis vel etiā in toto. sicut leprā vel aliquā cōst milē infirmitatē. o. **I**mūndus erit septē diebus. s. xx ca. dñ q̄ talis debet interfici. d. q̄d dicendū q̄ ibi loquit

de qui scienter accedit ad mulierē mēstruā. et p̄t̄n cōt̄ hoc in iudicio. hic aut̄ loquit de eo q̄ accedit ignoranter. et de eo cui⁹ factū est occultū. p. **M**ulier que patit. hic pñr agit de imūndicia fluxus sanguinis ex infirmitate. Et p̄amo de pollutōe. scđo de purgatōe ibi: **S**i steterit. cōt̄

ca p̄mū dīc̄ q̄ du rāte infirmitate ista dñ indicari imunda sicut mulier patēs menstrua tpe illis fluxus. et p̄t̄ l̄ra. **S**i steterit. hic pñr agit de ei⁹ purgatōe et p̄mo q̄tū ad tps: cū dñ. r. **N**ume rabit septē dies. s. a tpe quo cessauit infirmitas. secundo q̄ ad sacrificiū deo of ferendū p̄ sua sana tōe cū dñ. Offeret p̄ se sacerdoti duos tur tures t̄c. sequitur. s. **D**ocebitis ḡ. h̄ ponit cōclusio finē ta et dirigit finē ad sacerdotes vt doce ant pp̄lm cōuere ab imūndicijs p̄dictis. t. **E**t nō mori. i sor di. suis. i. p̄ suis sor dibus si imūndi acce dāt ad locū taberna cult. hic pñr recaptulat cū dicitur. v. **I**sta ē lex t̄c. et p̄t̄ li tera ex p̄dictis. **L**aplin. xvij.

a. **D**icitusq̄ est dñs. superius actū est d̄ pur gatiōe ab imūndicia inquātū tangit ali quas psonas vñ ali quā in spāli. hic pñr agit de purgatōe in generali. que range bat tonū pp̄lm et fie bar. x. die mensis se ptimi cui corrindet septēber apud nos mō p̄dictio. Exo. xij cap. Circa quā pur gatōe q̄tuor descri bunt. p̄mū ē mod⁹ p̄patiōis. secūdum actū imolatōis ibi. **H**is rite celebratis terciis cultus cele bratōis ibi. Cunq̄ portanterit. q̄rtū istius successionis ibi: **N**ō ētē septē. Circa primum sciendū q̄ istud festū siebat du plci de cā. **V**na ē q̄ illa die sicut eis denunciatur p moyser p̄t̄m de cōflatōe vituli remissum. **A**lia cā ē. q̄ sicut p̄t̄ ex p̄cedentib⁹ frequēter et ex mltis causis p̄hebat imūndiciā et iō q̄ aliq̄ pp negligētiā vel ignoratiā seu alia cām omic tebant emūndari. iō semel in anno siebat generalis purga tio. et iō vocabat dies expiatiōis. et q̄ fin q̄ dicit apl̄s ad Heb. viij. ca. **L**ex. n. hoies instituit sacerdotes infirmitatē hñtes. et p̄t̄s erant p̄ctōres sicut alij. id p̄ siebat expia tio. p̄ sacerdotib⁹ postea p̄ pp̄lo. Circa p̄mū p̄mititus monito summu sacerdotis cum dicit.

b. **C**ontra p̄t̄mū p̄mititus sacerdotis ibi. Cunq̄ portanterit. q̄rtū istius successionis ibi: **N**ō ētē septē. Circa primum sciendū q̄ istud festū siebat du plci de cā. **V**na ē q̄ illa die sicut eis denunciatur p moyser p̄t̄m de cōflatōe vituli remissum. **A**lia cā ē. q̄ sicut p̄t̄ ex p̄cedentib⁹ frequēter et ex mltis causis p̄hebat imūndiciā et iō q̄ aliq̄ pp negligētiā vel ignoratiā seu alia cām omic tebant emūndari. iō semel in anno siebat generalis purga tio. et iō vocabat dies expiatiōis. et q̄ fin q̄ dicit apl̄s ad Heb. viij. ca. **L**ex. n. hoies instituit sacerdotes infirmitatē hñtes. et p̄t̄s erant p̄ctōres sicut alij. id p̄ siebat expia tio. p̄ sacerdotib⁹ postea p̄ pp̄lo. Circa p̄mū p̄mititus monito summu sacerdotis cum dicit.

Liber

b **L**oquere ad aaron fra. tu. ne oī tpe ingre. san. qd ē intra velū. i. illā pte que dī sancta sanctorū. i. qua arat archa et ppiicatoriū. qz hoc nō debebat fieri regulariter nisi sc̄l i anno. vt dicit ap̄ls ad Hebre. ix. Si aut̄ als eēt ingrediē dū hoc erat ex aliqua necessitate sgueniente. vt in morte castro. vt habeatur Nu. liij. cap. ad inuoluendū ea que erant intra sc̄lco. c **N**ō moriat. si indiscrete et irreuerenter ingrediat et ppter hoc in puci pio h̄ cap. recordat mors duos filiorū aaron q̄ mortui sūt offerentes ignē alie nū. vt dcm ē. s. x. c. d **Q**uia in nu. apparebo. hoc duplicit exponit. vnomō de nube que erat su pra tabernaculū q̄ dū filij israel fuerit in deserto. Alio mō de nebula cōsurgen te de thuribulo q̄ summus sacerdos ingrediebat sanctū sc̄lō; in quo ibi cre mabat incensum vt b̄ infra. e **A**ssi hec ante fecerit. nō q̄ deberet hoc facere quotienscūq̄ intrasset. s̄ solū in die expiatōis q̄ erat di es ingressus regula ris. vt dictū est. p̄n̄ ponit informatio eius qd agere debeat p se et domo sua: cum dicit. f **V**itulū offe. p p̄tō. i. offerendū p̄pabit de suo in mēoriā peccati aaron in cōflatōe vituli aurei. g **E**t ari. in bolo. in mēoriā arier. p ysac imolati Gen. xxij. h **T**unica linea ve. r̄. h̄. cōm̄ ponūt quatuor ve stimenta q̄ erāt cōla summo sacerdoti et alijs inferioribus sacerdotib̄ vt dc̄m fuit Exo. xxvij. cui r̄ō assignat infra. i **H**uspiciens ab vii. mul. r̄. q̄ soluebat de cōi sumptu. k **C**ungs obtu. r̄. hoc nō est intelligendū de ob latōe vituli corā dño in altari holocausto. qz de illa habef pte sequēti. s̄ de oblatōe q̄ siebat sacerdoti. q̄. n. ab aliquo siebat oblatio alicui aialis ad imolandū dño. pri mo offerebat manibus sacerdotis. et postea sacerdos offerebat dño. si in ista oblatōe q̄ erat d̄ sumptu sacerdotis. ipse sacerdos p̄mo accipiebat sibi aīal determinans illud ad imoladū: et postea offerebat dño. et s̄ d̄ hic. k **C**ū q̄ obtulerit. sic ē intelligēdū. i. ad offerendū dispositur. qz hic agit de p̄patōe ad imolatōz. et eodē mō exponēdū ē qd subdit. l **E**t orauerit. in heb. h̄. Et expiauerit. i. ad expiandū determinauerit seu ordinauerit. m **D**uos hir. sta. faciet. p manus sibi ministrātiū. n **M**ittēs sup vtrūq̄ sorē. qz p sortes determinabat q̄s illorū hirco rū ēt imolandus et q̄s mittēdus i desertū mō q̄ h̄ infra qualr aut lictū sit vti sortib̄ h̄. j. Nu. xxij. o **E**t fundat p̄ces sup eo. qz rogabat dñm vt pena debita. p peccatis pp̄l̄ trassferet in illū hircū. vt dicef. j. p **H**is rite celebratis. hic p̄n̄ describit actus imolatōis q̄ agēdus erat in die expiatōis. qz sacerdos imolabat. p se et domo sua vitulū. qd notaſ cū d̄. q **O**fferet vitulū r̄. et dicunt ali q̄ erat vitula rufa. de qua h̄. Nu. xix. et q̄ noīat hic vitulū. p spē et nō. p sexu: et hoc v̄ dicere m̄gr in historijs: s̄ hoc nō v̄ verū. q̄ vitula rufa imolabat extra castra. hic

aūt vitulus in atrio tabernaculi. **I**te illa offerebat p toto pplo: hic aut̄ p pctō sacerdotis et domus sue tñ. **I**te offrerens illā erat imūdus. offerēs aut̄ istum nō erat imūdus cū h̄eti ingredi eodē die intra sc̄lco. **A**d inferēdū ibi de sanguine vituli imolati. vt statim subdit. **S**ūt etiā cū hoc alia plura disso nantia. vt p̄t̄ finēti textus hic et in ll. **A**n. q̄ opt̄ dice re q̄ vitulus hic est alius a vacca rufa. t **A**ssumptoq̄ thuri boli. r̄. s. altaris holo causti. fm autē ea q̄ dicta sunt Exo. xxx istō thuribulū erat intra sc̄lco. p̄p ingressum et ibi sa cerdos portabat car bones viuos de al taris holo causto in baccilla et suppose bat incensam. et ne bula inde surgēte intrabat ultra sacer dos in sc̄lco. **E**t illā v̄ p illud qd h̄. **H**eb. ix. **T**ureu h̄is thuribulū. si aut̄ ali q̄s velit dicere q̄ illud thuribulū por tabat ab extra intra sc̄lco opt̄ dicere q̄ p̄t̄ **H**eb. ix. d̄ ē in sc̄lco. q̄ illud inferebat in die expiatōis. vt h̄ d̄. s **H**ebula eoy. cō surges de thuriblo.

i **O**p̄iat oraculū. i. ppiicatoriū qd oraculū d̄ eo q̄ inde audiebant̄ divia r̄nsa. v **N**ō est su. testi. i. sup archā in qua ē lex q̄ testimoniu d̄. x **C**olletoq̄ d̄ san. vituli. imolati. p eo et domo sua vt dc̄m est. y **E**t asp. di. septies. ad denotandū pfectā remissionē pctō p̄ septennario nūero designat. eo q̄ totus decursus t̄pis septē dieb̄ cōphendit. z **C**ōtra xpi. ad orientē. dicit hic aliq̄ exposi tores nr̄i. q̄ l̄ tabernaculū sic esset dispositū. q̄ ingressus ēt ab oriente. s. mō h̄rio nr̄is eccl̄is. tñ odoratio et aspicio hui sanguinis erat versus orientē. et in hoc approbat mo dus orandi eccie vt dc̄m ē. s̄ hoc nō v̄ aliquāt̄ verū. q̄ si aspicio sanguis d̄ q̄ fit hic mētio fieret h̄ orientē. seqrēt̄ q̄ facies ipo et cherubin extūtū exytraq̄ pte ppiicatoriū ēt̄ versus occidētē. et dorsa eoy v̄sus illā pte tabernaculī q̄ dicebat sc̄lā. cui p̄xā b̄. **P**aral. iiij. vbi d̄ q̄ facies ipo et cherubin erāt v̄se ad exteriorē domi. i. ad illā pte tēpli q̄ vocat sc̄lā. et dicebat dom̄ exterior. respectu sc̄lco: qd dicebat dom̄ interior. tēplū aut̄ salomōis fm oēs doctio res fuit dispositū i situ ad modū tabernaculi. **I**te qd d̄ de approbatōe mōi orādi nō valer. qz doctores nr̄i cōter dicunt q̄ iō adorem v̄sus orientē. ne assilēmar indeis adorantibus versus occidentē. et iō dicēdū est q̄ cum d̄ hic. **C**ontra ppiicatorium ad orientem. non accipitur hic oriens respectu mundi seu tabernaculi. sed respectu ppiicatoriū tñ. quia cum sacerdos aspergens sanguinez ha buit dorsum ad orientē mundi illa pars ppiicatoriū que obiectebat suo aspectui erat eius p̄s orientalis. p̄s aut̄ occidentalis erat versus pte posteriorē tabernaculi. vt defa cili p̄t̄ quilibet imaginari. z **C**ungs mactauerit hircum. p peccato. Ille est hircus de quo p̄dictū est. q̄ p̄s or iēt̄ ēt̄ imolandus. et de eius sanguine inferebat sacerdos intra sanctum sanctorū.

Leuiticus

a Et expiet sanctuarium. Non est intelligendū q̄ sanctuarium h̄bet aliquid p̄ctū in se explāndū. cū eēt res ināata. q̄ dicebat q̄dāmō pollū ex p̄ctis sacerdotū et populi sic et eccl̄ē n̄e p̄ aliquid factōre ī eis sc̄o. vñ et indiget recōcillatiōne. et h̄ est q̄d dī. dīb imundicijs filioꝝ isrl̄ r̄c. et patet.

b Juxta ritū faciet tabernaculo testimo-

nū. i. post expiatioꝝ sanctisctōꝝ expiabit reliquā p̄tem taber-

naculū. q̄ dicebat san-

cta. et hoc vocat h̄ ta-

bernaclū testimo-

nū. q̄ cōtinebat di-

as p̄tes tabernaculū.

et ideo noiat noie to-

cū. **c** In medio sordiuꝝ eoꝝ

q̄ tabernaculū erat

ī medio castrop̄. po-

pul̄ āt hitans in cir-

citu frēq̄nter incur-

rebat sordes p̄ctōnū

q̄ redūdabāt ī taber-

naculū q̄dāmō ut

dicitū ē. h̄ āt trāslatō

n̄a ad eundē sensuꝝ

reducat. credo tñ eā

eē corruptā vicio sc̄i

pt̄oꝝ q̄ acceperunt t

p̄d. et ideo scripserit

sordiuꝝ pro sordiuꝝ.

d **P**ull̄ ho. sit ī ta-

ber. r̄c. q̄ tūc sūmū

sacerdos debebat eē

maxie eleuat̄ ī deū.

et ppter h̄ excludeba-

tur societas alioꝝ. q̄

posset ipedire ipm̄.

e Cū aut̄ exierit ad

altare. s. thymiamat̄

q̄d erat ex sc̄m sc̄toꝝ

vi dcm̄ fuit Exo. xxx

pp̄t q̄d expiato sc̄o

sc̄toꝝ optebat sacer-

dote m̄ exire ad expi-

andā alia p̄tē taber-

nacul. in q̄ erat alta-

re thymiamat̄: quo-

sc̄o exhibat taberna-

cum ad offerendū

hircū emissarium. et

hoc est q̄d subdit

f Postq̄ emūdauerit sanctuarium r̄c.

sequit. Tunc offerat hircū viuentē ī atrio.

g Confiteat

omes iniqtates r̄c. nō explicādo oia p̄ticulariter. q̄ ipossi-

bile erat tūc fieri. tūm ppter breuitatē t̄pis. tū q̄ sacerdos

nō oia p̄ctā pp̄li sciebat: h̄ generali. sicut facim̄ in cōfessi-

one in principio misse vel hm̄oi.

h Que lmp̄cās capi-

ti eī. q̄ rogabat dñm vt pena debitam p̄ illis p̄ctis veller

trāsserere in hircū illū.

i Tūc portauerit. Descripta ex-

piatione h̄ h̄r describit̄ cul̄ celebratiōis. q̄ cōsistebat ī

cōsummatōe sacrificij: in crematōe illoꝝ q̄ erāt cremāda ī al-

tari holocaustoꝝ. et in crematōe incenſi sup altare thymia-

matis. et in isto officio summ̄ sacerdos ponebat vestimē-

ta linea. in q̄bus p̄ius ministrauerat. et accipiebat omām̄

ta p̄tiscalia. Cui r̄onem assignat̄ doctares n̄ri: q̄ mūni-

steriū expiatōis q̄d p̄cesserat debebat fieri cū humilitate.

h̄ cōsummatōe sacrificij cū solēnitate. et ad similitudinē huiꝝ

p̄tis exāgelic̄ in asp̄sione basilice quā dedicat q̄si in ex-

piatione eī lineis et m̄norib⁹ vñk indumentis. et etiā in

sabbato baptismali et consecratione fontiū et in īmersione

cathecuminoꝝ cū s. trāsserunt p̄ctā eoꝝ. silib⁹ vñk indumē-

tis. Cum autē his pactis ad ministratiōne accedit altaris

p̄tiscalib⁹ et p̄ctis vestib⁹ insulaſ. vt dicit mḡ in histo-

rijs. Ha. sa. altā r̄onē

assignat di. q̄ cū ve-

stibus lineis itrabat

sanc̄isctōꝝ. ne mi-

nister esset sicut dñs

q̄d est sic intelligen-

dum. q̄ sanctisctōꝝ

erat loc⁹ ip̄s⁹ det. q̄

si ip̄m repūnās vt di-

ctum fuit Exo. xxv.

et sō p̄ctisatorū au-

reum et alia que erāt

ibi aurea erat q̄i que

dam dei ornamēta.

pter q̄d p̄tis nō

debebat ibi ingredi

cū aureis ornamētis

h̄ ministeriū q̄d age-

bat extra sanctisctō-

rum in ornamētis

p̄tiscalib⁹ in q̄bus

erat aux. vt dcm̄ fuit

Exo. xxviii. exerce-

bat. et fm̄ vtrūq̄ di-

ctum in tali mutati-

one vestiū manus et

pedes lauabat in la-

bio eneo. et h̄ q̄d se-

quit. **j** In terraz

solitaria. vt ibi relin-

queret a feris deuo-

randus pro hoib⁹

morte dignis p̄snis

p̄ctis. **k** Relictisq̄

ibi. s. vestimētis p̄ori-

bis. **l** Lauabat

carnē suā ī loco sc̄o.

q̄ labiū p̄dc̄m erat ī

atrio. **m** Inducet̄

q̄ vestib⁹ suis. i. p̄t-

iscalib⁹ sibi appro-

priatis. q̄ p̄mis̄ tra-

uerat ī vestimētis li-

neis. q̄ erāt oia cōia-

etia sacerdotib⁹ mi-

norib⁹. Et p̄nr desci-

bis cōsummatōe mini-

sterij cū d̄r. **o** Et

postq̄ egressus r̄c. et

patet l̄ra ex predictis et subdit q̄d debeat facere ille q̄ duxerat hicum in desertū cū d̄r. **p** Ille vo q̄ dī. caprū emis-

lana. vesti. sua. q̄ asp̄sione aque expiationis in q̄ erāt cōmī-

xi cineres vacce rufe. **q** Vitulū āt et hircū r̄c. sequit. **r** Disportabunt extra castra r̄c. ad designandū q̄ deberet totaliter a p̄ctō elōgarī q̄zū ad actū et circūstantias et occa-

siones p̄ctī. **s** Et q̄zū cōbūs. ea lana. vesti. sua r̄c. aq̄ asp̄sionis mō sup̄ radicō. **t** Nēse āt septio. Hic p̄nr de-

scribit circa expiationē rit̄ successōis. q̄z p̄tinebat ad sum-

mū sacerdotem ministeriū illī diei. p̄mittit tū t̄hs cū d̄r.

Nēse āt septio decima die mēsis in revolutōe cuiuslibet

anni affligetis aias v̄ras. q̄ sic p̄dc̄m ē erat dies expiatio-

nis p̄ctōꝝ sacerdotū et totū pp̄li. iō generalif oēs dēbant

q̄ siēnū affligi ī corpe. et q̄ debitā contritionē in mēre.

v Expiabit autē sacerdos qui in officio patris successerit. et exequē officiū expiations sicut predictum est.

x Ecce ergo sacerdos aaron qui erat summus sacerdos. **y** Sicut precepit dominus noster ihesus christus adueniente x die septimi mensis iherusalem dicta expiatione eo modo quod determinatus est.

a In ea xvij vbi dicitur in postil. Victimam offeret pro peccato.

b Omnis iste vitulus non solus ab aaron.

c Et additio.

Dicitur a successoribus suis semel in anno s. in die expiationis eum offerendum. ut in fine anni huius non vir credibiliter dictum quod offerebat pro pectore aaron ad nihil in vi debat. pfectum summis sacerdotibus ipsi aaron succedenter facie me moriam pdecessoris sui deus in quod peccauit merita enim patrum parentium a filiis suis oinib. sic in multis locis hoc non autem demerita unius melius vir dicendum quod vitulus iste offerebatur pro pectore proprio. siue sacerdotis offerentis quicunque eum ille. qui nullus erat sine pectore. unius sequitur in libro. Cumque obtulerit vitulum orbis pse et pro domo sua. et hoc est etiam quod dicit apelles ad hebreos ix. c.

In secundo at introbat semel in anno solo potuisse: non sine sanguine quemque offerret pro sua et populi ignoratio quod aries imolare in memoria arrietis ysaac est consonum ratione. s. ut deus habet in memoria merita patrum.

s. abraam imolantis et. et ysaac qui ad imolandum se obtulit

Esplica correctorij contra burgensem.

Fca. xvij postillator dicit oblationem vituli semel per summum sacerdotem factam in anno inter certa in rei memoratione pecti aaron. Hoc burgensis dicitur irreonabile: quia nichil pfectebat summis sacerdotibus homini memoria. etiam quia in oibz debent rememorari merita patrum non demerita. Respondeo quod rationabile est ut in oibz et oblationibz fieret rememoratio non modo vitulis: sed etiam pecti pdecessorum. Ibi enim sit rememoratio collata grecis habemus remissios et venies et ablutionis culpe. quod mirum si vitulus non pro pecto aaron. sed in memoratione peccati aaron offeratur. sicut aries in memoria obdientie ysaac et. Nec est vero quod solu merita patrum non demerita reducant ad memoriam orantium et offerentium. quia scriptura sacra plena est hominis modis orandi. Peccatum cum pribus nostris et. Vide danieli best. lobiam Judith et. Nec est irrationalibile quod liber sacerdos offeret vitulum reduceret ad memoriam. quod illius vituli oblatione esset meritoria ablutionis culpe proprie. sicut quoniam fuit culpe paternae quod erat in vituli fabricatore: et sicut vitulus aliquis fuit populo causa idolatrie ita ei immolatio fit meritoria placacionis diuinae domini deo mactare studuerit quod aliquis stultus populadorauit et. quod non irreonabilis ad memoriam reduci potest.

GLocutus est dominus. Postquam actum est de purificatione generali quod fiebat pro quodam sacrificia et visum est in purum ager de loco sacrificij et primo determinat sacrificij locus. scilicet excludit gentilium modus ibi. Non quilibet circa primum phibet extra locum sacrificij immolatio. scilicet oblatione ibi. Homo de domo israel. Circa ipsum deum sic.

Homo quilibet de domo israel si occidetur. non est itel

ligendum hoc de qualibet occisiōne quod licitum erat talia animalia que sunt etiam immolaticia occidere: in casu et comedere. non solu extra templū sed etiam extra hircum. ut hic deus. xij. Hoc intelligit de occisione pro modū sacrificij que non sunt licita extra atrium templi. postquam templum fuit edificatum per salomonem nec extra atrium tabernaculi an templi edificationem et hoc nota per hoc quod subdit.

i Et nota obtulerit et. Ex quo propter loquuntur de occisis pro modū sacrificij dicitur hebreus erit quasi sanguine fuderit. s. hunc numerum. quod puniendus est sicut de homicidio. **e** Ideo offerre debet sacerdoti filii israel hostias suas aliter enim usurpat sibi officium sacerdotum sicut faciunt idolatrie unde subdit.

f Quas occidunt in agro. et occidere consueverunt. idolatre enim in agris et alijs locis indifferenter pro sua voluntate immolabunt hostias idolatis. et in his filiis israel immolabunt eos saltus pro magna parte. antequam per legem eis data determinaret locum sacrificij. s. ipsum tabernaculum an edificatione templi et postea ipsum templum quod successit tabernaculo. **g** Et nequaquam ultra immola hostiis suas demonis faciebat an dationem legis. ritum genitilium imitantes.

h Homo de domo israel. Hic per phibet extra locum sacrificij determinatum oblatio cum deo. Non de domo israel. s. indeus natione. **i** Et de aduentis. L de pueris ad iudeismum.

k Qui obtulit holocaustum. sive victimam. Hoc deo ad comprehendendum oecumenum sacrificij. **l** Et ad ostium tabernaculi testis. non adduxit. et extra locum determinatum a deo quocunq; sacrificium obtulerit.

m Interibz de populo suo. et sic per quod candide penitentia incurrit immolans sacrificium extra locum determinatum a deo et offerens. et id si unus imolare sacrificium. et alius offerret partem pena eent puniendi. Scilicet atque imolare sacrificium et offerre extra tabernaculum vel templum fuit prohibitus ad vitandum idolatriam. ad quam siudei erat punitio. quod si licitum fuisset cuiuslibet immolare ubi vellet. sicut faciebant gentiles idolatre. cito ad gentilem ritum declinassent. Si atque sancti leges imolasse et obtulisse sacrificium extra tabernaculum sicut de manu legis iudicium. **n** Del extra templum sicut de helia legit. iij. Reg. xvij. Hoc fuit per revelationem dei: sicut per manus quod habet per monitionem angelorum et helyas in monte carmelis fecerit habitu spissanti. quod per in miraculo sequenti. quod ignis descendit de celo et dissipavit sacrificium eius in signum otium acceptationis. illa enim quod si mala eo per phibita. quod punitur et occasio mali: cuiusmodi est offerre sacrificium deo ex locum determinatum se dispesabilia. secundum atque est de his quod sunt per se mala nec possunt per se fieri. **o** Non quilibet. Hic per phibet modus gentilium. Gentiles enim aliquando sanguinem animalium imolatorum idolatis edebant. et id prohibetur si generaliter iudeis eis sanguis non solu rite predicta habet per hoc punitores fieri et ad effundendum sanguinem humanum est quod deo. **p** Si comedet sanguinem. in hebreo habet. Omnes sanguinem. Ex quo patrum et esus sanguinis generaliter

Leuiticus

est probibitus p. Obfirmabo fa. meā 3 ani. si. i. firmiter et absq; retractione puniā eū morte q. Et dispdam eū a populo suo. semē ei⁹ delendo. r. Quia aia carnis. i. vlt̄a in sanguine est. i. p̄ncipaliter ibi cōsistit. s. Et ego de di illū vob. qz sanguis aialiu imolatoꝝ p. p̄ctis filioꝝ isrl p̄t̄m ponebat super altare holocausti. et p̄t̄m effundebat ad basem ei⁹ vi frequenter dicit̄ ē. s. sequit̄. t. Quibusvesci lictum est. ad excludendum feras et anes im mūdas supra determinatas. x. ca.

v. Anima q̄ conderit. Hic p̄n proh̄berit ali⁹ modus gētilis. qz aliq; gentiles comedebant carnes aialiu p se mortuorū vel laceratoꝝ a bestiis qd phibet b. et intelligit de aialib⁹ f̄m spēz suā lictz ad esū et hoc fuit supl⁹ prohibitū. iō tñ h̄ repli cat. vt si aliq; fecerit h̄iū p ignorantia. et postea deliciuz sumi cognoverit. sciat qd debeat facere qd oñditur cū dī. Lauabit vestimenta sua t̄c. et p̄z l̄ra ex supradic̄.

Ca. xvij. **L**ecutusq; est dñs. Postq; posita sunt p̄cepta amortua iñu dicie. b. p̄n ponuntur p̄cepta ordinationis vi te. et p̄q̄tū ad ordinationē cōis stat⁹. scđo q̄tū ad ordinationē cultus ca. xij. **P**ria in duas. qz p̄dantur p̄cepta absolute. se cūdo cū determinatiōne pene ca. xx. p̄t̄ma adhuc in duas. qz p̄ ordīnat h̄o inq̄tū ē p̄ncipiū p̄pagationis. scđo p̄t̄ est p̄ncipiū h̄uane opationis. cap. xix.

Prima adhuc i tres. qz p̄ ponit̄ inductio ad obseruantia dicēdoꝝ. scđo s̄bdīc̄ explicatio p̄ceptoꝝ: ibi. Om̄is h̄o. tercio cōcludit p̄minatio respec̄u trāsgressoꝝ: ibi. Ne pollu amini. Circa primū p̄ ponit̄ inductio ex auct̄e p̄cipientis cū dī. b. Ego sum dñs de⁹ v̄. q. d. l̄icet sim de⁹ oīm per creationē et dñs p generalē gubernationē. sim tñ v̄ dñs spāli mō p educationē de egypto. et legis datione. et p speci ale p̄tectionē et p̄fusionē. vt̄ ex decursu libri Exo.

c. Juxta cōsuetudinē terre egypti t̄c. lic̄ intendat exclu dere a filiis isrl om̄ez gentile ritum. et oīm mōdū vinendi inordinatū. tñ specialiter exprimit egyptios. qz filiū israel diu habitauerāt inter eos. et aliq; de ritu et morib⁹ eoz acce perant. d. Et iuxta more regiōis chanaan. qz i terra eo rum. habitaturi erāt et hoies de facili accipiūt mores ter re in q̄ debent habitare. et potissime qz egypti et chananei erāt viciōsi i his q̄ postea phibent. d. Juxta morem. i. mores eoz. e. Nō agetis nec in legittimis eoz. i. i eoz ritu colēdi. Ambulabit̄. Acđo ponit̄ inductio ex v̄tilitate obediētis: cū dī. f. Facietis iudicia mea. q̄tū ad p

cepta iudicallis. g. Et p̄cepta mea seruabitis. q̄tū ad moralia. h. Custodite leges meas. q̄tū ad ceremonia lia. et que sit utilitas hui⁹ obseruatōis exprimit cum dī. i. Que faciens h̄o viuet in eis. primo vite nature. qz f̄m decursum ve. testa. patet. qz q̄dīu filiū isrl seruauerunt de

mādata fuerūt in q̄te et p̄spitacē. qz aut̄ declinauerunt a dei obediētia fuerūt datū gladiū famē et capiuitatē. Scđovita grē: qz licet oīa legis f̄m se accepta nō iustificarent. tñ inq̄tū siebant ex obediētia ad deū. et fidē media toris vēturi iustifica bant ppter qd talis iustificatio in sacra scriptura attribuit̄ si dei et obediētiae ad deū. Tercio vita ḡlie apud deū qz illa oīa erant meritoria vite eterne: mō iam dō: nō tñ h̄nde statim h̄ amoto impedimento generali p mortē xpi k. Om̄is h̄o. b. p̄n ponit̄ explicatio preceptoꝝ ordinantiūz hoīem p̄t̄ ē p̄ncipiū p̄pagatōis debita at p̄pagacio impe ditur duplicit̄. Uno mō ex illegitimitate psonaz. Alio mō ex ordinata copula carnali. et iō p̄io exclu dunt̄ p̄sonē illegitimi me ad cōtrahenduz. scđo casus inordina te copule: ibi. ad mulierem q̄ patit̄ menstrua. Circa p̄mū excludunt̄. p̄io p̄sonē illegitimi rōne consanguinitat̄. scđo ratione affinitatis: ibi. Turpitudinē patris

tui. Circa p̄mū dicit̄ sic. k. Om̄is h̄o ad p̄xi. san. sui. nō ac. nō est intelligendū p h̄ q̄ om̄is grad⁹ cōsanguinitatis sit phibit̄ in cōtractu matrimonij h̄ illi gradus sunt phibiti q̄ inferi⁹ exprimunt̄. Alij at cōcessi intelligunt̄.

l. Tur. patris tui. et p. l. Turpitudinē matris tue. in hoc em prohibet concubitus cū matre qz si ipa sit vxor patris tūc reuelat̄ turpitudo patris. qz vir et vxor sunt una caro. et sic est ibi reuelatio duplicit̄ turpitudinis. s. patr̄ et matris. si aut̄ nō sit vxor est tñ ibi reuelatio vñ⁹ turpitudinis s. m̄ris. et hoc est qd s̄bdīc̄ m. M̄r tua est nō reuelab̄ t̄c. et patet. n. Turpitudinē vxoris patris tui. i. nouerce tue. et in oībus p̄ reuelationē turpitudinis. intelligit q̄cūq; concubitus carnalis. vnde et membra deseruentia concubitus dicunt̄ verenda. o. Turpi. so. tue ex patre. tñ.

p. Sine ex matre. tñ et multo fortius si ex vtracō pte. q. Que domi vel foris genita. i. in matrimonio v̄l extra matrimonium. r. Turpi. filie filiū tui t̄c. cui⁹ causa subditur cum dicit̄. quia turpitudo tua est. qz filius et filia sūt de patris substātia. s. Turpi. filie vxoris patris tui. nō est aliud p̄ceptū a precedenti de sorore: vt dicunt aliqui: h̄ est magis explicatiū cause cum dicit̄.

Liber

Et est soror tua. s. ex pte patris vel dicendū q̄ differt a p̄cedenti sicut ps a toto. q̄ in p̄cedenti phibet concubitus cū sorore. tā ex pte patris q̄ ex pte matris. et hoc siue genita sit in matrimonio siue extra. h̄ at phibet cōcubitus cū sorore ex pte patris tñ. et genite in matrimonio.

Turpit. so 20. pa.

tui. i. amite. et eodem mō phibet m̄rimoniū inter frēm et si liam eiusdē. q̄ idem grad⁹ ē. **T**urpi tu. soror. mat. tue t̄c. cui⁹ cā s̄bdit cū dicit. Eo q̄ caro sit matris tue. i. q̄a ip̄a et mater tua in eodem gradu descendērūt a patre.

Turpitudinē pa trui tui. Hic p̄n ex cludūt p̄sonē rōne affinitatis. et p̄ excludit vxor auunculi. se cundo nur⁹ xp̄ria vi delicit cū dī.

Turpitudinē nu rns tue. cui⁹ cā s̄bdit cū dī. **N**qua ux or filij tui ē. et p̄ phis vna caro cum eo.

Et vxor̄ fra. tui nullus accipiat. hoc

nō est i hebreo nec i

libris correctis.

Turpi. vx. fratri tui t̄c. cui⁹ cā subdit q̄ turpitudo fratris tui est. q̄a vir et vxor sunt vna caro excipi tur tñ casus. s. q̄i fra ter morit sine libet tūc em̄ frater vniens nō solū p̄t ea accipe in vxore. h̄ etiā tenet ea accipe: vt suscit semē frī defuncto. vt b̄ Deut. xxv. cap.

Turpi. vx. tue et fi.

ei⁹ t̄c. In hebreo h̄.

Turpitudinē mulie

ris et filie ei⁹. q̄ phibet accipi filia cu m̄re. vel p̄ ip̄am.

Filiā filij ei⁹ t̄c.

cui⁹ cā s̄bdit. **S**Quia caro illi⁹ sunt. q̄ descēderūt ab ea. licet mediate. **H**oro. vx. tue in pelicatu. i. ad cōcu cubitu. In heb. h̄. Horor̄ vxoris tue nō accipies ad anxiandū. q̄ si vna sit magis dilecta q̄ alia oris iuidia min⁹ dilecte ad magis dilectā. et p̄ p̄ns odiū et anxietas vite inter illas. cū tñ inter sorores debeat ēē pax et cōcordia et amor. et apter h̄ s̄bdit. **A**d huc illa vniētē q̄ si p̄ma soror sit mortua. talis iuidia nō oris. et iō alia soror tūc accipi nō p̄ hibet. **M**ulierē. Hic p̄n excludūt aliq casus q̄ sunt h̄ boni plis ex inordinato seu emissiōe semis cū dī. **M**ulierē q̄ patit mēstrua et. q̄ ex tali cōcubitu solz generari ples mōstruosa seu defectiva vt dcm̄ ē. s. **C**ū ux. pri. tui nō cos. q̄ h̄ nō solū h̄ p̄ primi fidelitatē. h̄ etiam h̄ plē inq̄stū saltus heres substituit et ver⁹ defrauda saltē in pte. **M**De semine tuo t̄c. h̄ exponit dupliciter. Uno mō accipie do semē p̄ spermate. q̄ sic aliq sacrificabant ydol de sanguine suo. vñ. iii. Reg. xviii. de sacerdotib⁹ ba. q̄ incidebat se cultris et lāceolis donec p̄funderent sanguine. ita etiā aliq ydolatre faciebat sacrificium de suo semine. q̄ ē sanguis magis digest⁹. Alio mō exponit accipi

endo semē p̄ p̄tero nato ex semie. q̄ aliq ydolatre sacrificabat de pueri suis ydolo p̄dicto. Erat em̄ vt dicūt hebrei ydolū cuprenū ad fornā hois factū iter⁹ cōcanū. et in illa cōcauitate siebat ignis quicq̄ ydolū eēt q̄si ignitū. et tūc po nebat puer inter man⁹ ydoli. et sacerdos tympons p̄cutiēs tñ sonitū faciebat.

q̄ vox pueri moriens ou diri nō poterat ne pates cōparerent h̄ magis crederet ani mā acceptā a diis in q̄ete et sine dolore.

Nec pollues no men dei tui. attribuendo ip̄m ydolis.

OCū masculo non cōmiseris coitu femineo q̄ abominatio est. Cum omni pecore non coibis: nec maculaberis cum eo. Mulier non succumbet iumento nec muscebitur ei: quia p̄ scelus est. **N**ec polluamini in omnibus his quibus contamineate sunt vniuersalē gentes: quas ego ejsciam ante conspectum vestrum: et quibus polluta est terra cuius ego scelera visitabo ut euomat habitatores suos. Custodite legitimā meā s atq̄ iudicia vt non faciatis ex omnibus abominationibus istis tam indigena q̄ colonus qui peregrinatur apud vos. Omnes em̄ execrationes istas fecerūt accolē terre qui fuerunt ante vos et polluerunt eam.

Tauete ergo ne et vos similiter euomat cum paria feceritis. sicut euomuit gentem q̄ fuit ante vos. Omnis anima q̄ fecerit de abominationibus his quip̄iam: peribit de medio populi sui. Custodite manda mea. Nolite facere que fecerunt hi qui fuerunt ante vos. et ne polluamini in

populi sui q̄ iudicium humanū si fuerit cōmīcū vel p̄ iudicium diuinū si euaserit humanū. Circa ca. istud p̄t p̄oi brevis moralitas. p̄ reuelationē em̄ turpitudinis intelligit indebita detectio criminis q̄ fit. xii. modis fin qd. xii. vicib⁹ h̄ dicta reuelatio replicat. in p̄ gradu est derractor: q̄ oscit aliquid vt min⁹ de alia habeat. in scđo ē maliuolus: q̄ tacēdo innuit vt pei⁹ suspicet. in tertio rephēso: q̄ nimis exagerat vt qui⁹ credat. i. q̄to susurro: q̄ i aure loq̄t: q̄i ex charitate moueat. in q̄to bilinguis: q̄ aliter de p̄site: aliter de absente loquit. et vñ vñ et altep alteri. In sexto adulator: q̄ p̄ntem etiā de malo cōmēdatvt et p̄ alijs placet. in septimo emulator: q̄ iuxta malū alteri⁹ bona xp̄ris singit et demonstrat. vt fama alteri⁹ vilescat. in octavo murmurator: q̄ mala seminat vt oib⁹ clareat. in nono maledictus: q̄ vba mala recitat. vt turbatio exciteat. in decimo simulacrum. qui mala aliorūz exaggerat vt ipse iustus putet. in undecimo diffamator: qui ea relatione malorum apparentium verba bona obnubilat. vt innocens condemnetur. in duodecio mendosus: qui de alijs falsa refert scienter. vt in hoc delectetur. Signum enim habitus generati est delectatio in opere. ii. Ethicorum.

Leuiticus

In ea. vbi dicit in postilla. Que faciens homo viuet in eis.

Omnis hō dī. Que facies hō viuet in eis. nō vñ intelligendum de vita nature. nā licet vex sit q̄ i statu velegis p̄spitas & aduersitas filioꝝ isrl̄ cōiter sepueba

mr ex obediētia vel

inobedientia eoꝝ re

spectu mādatoꝝ des

b̄n erat in vniuersa

li respectu tociꝝ po-

puli non āt respectu

cuiuslibet p̄sonae sin-

gularis. M̄lti em-

istit etiā in illo tēpe

affligebant & p̄secuti-

ones patiebant. vñ

de iōsia rege & Jere-

mia & alijs. vñ q̄ hic

loquit singularis dī.

Que facies hō viuet

in ea. intelligendū ē

de vita grē vel ḡlie.

put in postil. sequit

Nō āt de vita natu-

re. in illō Eccl. ix. c.

Vniuersa eque eue-

nunt iusto & impio.

In eo. c. xvii. vbi

dr̄ in postil. His aia

i. ois hō. Peribit o-

medio pp̄l̄ sui. p̄ iu-

dicū humānū.

Additio. ij.

On est intelligendū q̄ vbi.

acunḡ dī in le-

ge. Peribit o medio pp̄l̄ sui. q̄ talis trāsgressor p̄ iudicū

humānū interficiā si fuerit cōuict⁹. ecēt em̄ valde dux di-

cere & p̄ comestione modice adipis vel sanguis. aut p̄ iu-

nventione modici fermēti in alicuiꝝ domo i pastate & dem

naret hō s̄nia capitali. vñ fm̄ heb. numerant in lege mosa

yca. xxxvi. casus in q̄bus dr̄. Peribit vel interibit de pp̄l̄

suo. q̄ aliq̄ sunt in qb̄ iudicio hūano cōuicti erāt rei mor

te corpali. alij vñ sic h̄ sp̄ relinq̄bāt iudicio diuio. Qui

at sunt isti casus vel illi. esset longū enarrare & supflū. cū

sam ista q̄ p̄ maiori p̄te. iudicia sunt cessent.

Ca. xix.

Aicutus ē dīs. h̄ p̄n ponunt p̄cepta ordinatiua vite

put hō est p̄ncipiu opatōis. optet at q̄tum ad h̄ ho

minē ordinari respectu affect⁹ rōnalis. mot⁹ vegeta

bilis. acus sensualis. & cōisci⁹ cūilis. Et fm̄ h̄ istud ca. vi

tidit in q̄tuor p̄tes. sc̄da ibi. Tumēta tua. tercia ibi. Non

auguriabimini. q̄ra ibi. Corā cano capite cōsurge. Circa

prīmū sciendū & affect⁹ rōnalis b̄n ordinat erga suplores

p̄ reuerentiā. erga paupes p̄ miām. erga oēs p̄ innocentia

Et fm̄ hoc p̄ma p̄s p̄cipalit huiꝝ ca. diuidit in tres. sc̄da

incipit ibi. Cū messueris. tercia ibi. Nō facies furtū. Cir-

ca prīmū dr̄ p̄ modū pambuli.

Loquere ad oēz cētū

rc̄. q̄ magna p̄s legis ad quā oēs obligant. in h̄ c. replicat

Sanci estote. hoc cōcludit ex dictis in ca. p̄cedenti ut

turpitudines imūdicie sint excluse. immūdicie at excludit

sancitatis seu mūdicie cōclusio. p̄n inducit hō ad pa-

rentū reuerentiā. cū dī.

DUnusq̄s p̄ez suū & matrez

suā timeat. offensam eoꝝ p̄cauedo. & q̄ ex sensibilib⁹ ma-

nudicimur ad insensibilia. iō p̄n inducit hō ad reueren-

tiam dei q̄ est p̄ sp̄ualis. cū dī.

Sabbata mea custo-

dite. Qualiter sit at intelligēda obseratio sabbati dc̄m su-

it diffusi⁹ Exo. xx. & q̄ maxia irreuerentiā fit deo. q̄t̄ eius

cult⁹ ydolis tribuit. iō sb̄dit.

Holite cōuerti ad ydo-

la. eis quācungs reuerentiā exhibedo.

Hec deos con-

flatiles. p̄ h̄ etiā excludunt ydola q̄ sūt p̄ sculpturaz. seu p̄

quēcungs altū modū. h̄ scriptura loquit i casu freqnt⁹ ac-

cidēte. q̄ vt freqnt⁹ siebat de astro vel argēto vel alijs m-

tallis. Et q̄ sacrificia illi⁹ t̄pis nō erāt accepta fm̄ se: h̄ in-

qtuz siebat ex obediētia ad deū. vt supra dictū ē: iō sb̄dit.

Si imol. ho. paci. vt sit placabilis. i. si vultis & sit deo

placita facietis q̄d sb̄dit. i. **E**o die q̄ fuerit imolata co-

medet̄ rc̄. q̄a sic p̄ce

ptum ē de hostia pa-

cifica. s. vii. c. h̄ quis

ibi nō determinauit

penā transgressiōis.

iō h̄ repetit vt dīcta

pēa exprimat cū dī.

Et p̄bit aia illi⁹ rc̄.

Cūq̄ messueris.

h̄ p̄n ponit ordinatio

rōnalis erga pau-

ges p̄ misz cū dīct.

I Nō tōdebis vsc̄s

ad solū rc̄. Aliq̄ ex-

positores dicunt q̄ ve-

ra l̄ra est. tōdes. i. cō-

teres. & dī a tōdo. is.

h̄ hoc nō v̄r vex. q̄ h̄

nō loqt̄ scripture de-

tritura segetz. h̄ de

collectione eaz. & tō

vera l̄ra est.

I Nō tōdebis t̄. nō

secabis. m. **V**sc̄s

ad solū. q̄ sic dicunt

aliq̄ debeat dimitti

stipula paupib⁹ col-

ligēda. h̄ h̄ nō ē in

tellect⁹ scripture. sed

magis de spicis p̄p-

terrā nō seminata ex-

istentibus. vñ in heb. h̄. Nō finies vel p̄plebis angulum

terre tue ad metendū. q̄ in colligēdo messem suā nō debe

bebat aliq̄ p̄cedere vsc̄s ad extremitates cāpi sui vbi mes-

sis partim cōculat a trāseutibus. partim a bestiis corro-

ditur. & tō illud q̄d remanet nō est magni valoits. & tō lex

p̄cepit illud dimitti paupib⁹. sicut & spicas fugiētes man⁹

metentiū. & alia q̄ subdunt: & p̄t̄ l̄ra. n. **N**ō facies furtū. h̄ p̄n

ordinaē affect⁹ rōnalis ad oēs p̄ innocentia. rō

em̄ naturalis dictat nulli eē nocendū & tō p̄mo phibet no-

cumentū de facto & occulte cū dī. Nō facies furtū. q̄liter

aūt istud sit intelligendū dictū sūt pleni⁹ Exo. xx. Sc̄do

phibet nōcumentū vbo cū dī. o. **N**ō mēsemī. licet

em̄ oē mendaciū sit fugiēndū generaliter. t̄ h̄ phibet mē-

daclū quicolum sp̄aliter: tō sequit.

Hec deci. vñ. q̄s

primū suū. p̄n phibet nōcumentū vbo iuramento

firmato cū dī. q̄ **N**ō giurabis in noīe meo. q̄ p̄ tale iu-

ramētū nō solū sit iniuria. primo q̄ ledit. h̄ etiā ip̄ deo q̄

in testē falsitatis adducit: tō subdit.

Hec pol. no. dei

cuius rō subiungit. Ego dīs. & tō mīhi honor & reuerētia

debet. p̄n phibet nōcumentū facto apto cum dicitur.

Nō fa. calū. C alūnia em̄ est extorsio rei altene cū q̄daz

apparenti rōne h̄ nō vera. t̄ **H**ec vi. op. eū. motū volū-

tatis inique absq̄s rōnis allegatōe. v. **N**ō mo. op⁹mer.

tui merces op̄is sui. q̄ tales cōtēr sunt paupes de quoti-

diano labore viuentes. & tō nō p̄nt expectare solutionem

absq̄s suo detrimento.

A **N**ō maledices surdo. h̄ accipit

surd⁹ n̄ solū p̄uat⁹ sensu audit⁹. h̄ eē nō audēs. sicut ē

abñs. b **H**ec co. ce. rc̄. S̄ilr h̄ accipit cēc⁹ n̄ solū p̄uat⁹

visu. h̄ nō vidēs vel nō aduertēs offendiculū. Dicit ec̄ ra.

sa. h̄ q̄ cēc⁹ h̄ itelligit ignorās vel simplex. de q̄ phibet dī

ri sibi scient osiliū malū i aliq̄ negocio: iō sb̄dit.

Dīs t̄ mebis deū tuū. q̄. d. licet non debeas tales p̄sonas timere.

t̄ debes cauere a nōcumentis eorū timore dei qui videt

& vindicabit. cōsequēter ordinat rōnalis affect⁹ q̄tū ad iu-

dices: cū dī. d. **N**ō facies rc̄. penā fidebitā alicuiū impo-

Liber

nendo. **N**ec iniuste iudicabis motus falso re vñ odio suam iniustam pñnciando. **N**ō cōsideres psonā pauperis. nō phibet cōdescensio ad paipes in his q̄ pñt fieri absq; lesioe iusticie. s; in his tñ p̄ q̄ iusticia ledere.

Nec honores vultū potētis. l; em̄ potētes rōe sui star̄

sint pre alijs minoribus honorādi in cōibus. nō tñ in his p̄ q̄ iusticia ledere.

Nō eris criminat̄. detegēs crimen primi tui māifeste. **N**ec susurro. faciens hoc occulte.

Nō stabis h̄ sanguinē primi tui. iūgens te illis q̄ machinant in morte innocentis. **N**ō oderis frēs tuū r̄c. et rātoxē et odio dissimilans p̄tū suum donec possis destruere eū.

Sz publice argue eum. i. voce exp̄ssa. fm̄ illō Mat̄ p̄vij. Si peccauerit in te frater tuū vade et corige eū r̄c. si aut p̄ h̄ q̄ d̄r publice. in telligat̄ correptio facta in publico seu iudicio. tñc est itelligēdū de p̄tis q̄ possit̄ p̄bari et tūc talis cor rep̄io p̄niet ad iudicem exequēdo ad accusantēz testes denunciādo et testificādo.

Ne habeas sup̄ illo p̄tū. Si em̄ correptionē fr̄is sui aliq̄s omittet̄ vi in p̄tū rueret. facēt̄ h̄ charitatē. **N**on q̄res vltionē liuore vindicē. p̄t̄ tñ q̄ri amore iusticie. **P**ec memor eris iniurie ciuiū tuo. p. s. ad vindicanduz liuore vindicē. p̄t̄ h̄l memoria ad vindictam amore iusticie. **D**ilect̄es amicū tñū sicut teip̄m. ly sicut nō importat eq̄litatē h̄ imitationis similitudinē. q̄ amicabiliā ad altez̄ veniūt ex amicabilib̄ ad seip̄m vt h̄ Ethicoy. ix. **J**umenta tua h̄ p̄r ordinat̄ h̄ optū ad motū vegetabilis. fm̄ at p̄bm. ii. de aia. duo sunt opa aie vegetatiue. s. generare et alimento vti. Osus v̄o alimenti duo respicit. s. nutritionē et augmen tum. p̄mo igif̄ ordina h̄ respectu generatōis. scđo respectu augmēti. ibi. **Q**n̄ egressi fueritis. tertio respectu nutritionis. ibi. Ego dñs. Circa pñmū ordinat̄ h̄ in generatōe alioz ab hoie inq̄tū alia q̄ hoiez ad generandū applicant̄ et q̄tū ad h̄ d̄r. **J**umenta tua r̄c. q̄ ex aspectu talium possent hoies aliq̄ induci ad bestialitatis viciū. qd̄ ē coit̄ cū bestijs p̄cipit̄ etiā h̄ i detestatōez ydolatrie. q̄ ydolatre colentes celi militiā in cōiunctionib̄ planetaz faciebat̄ coniunctiones diversor̄ aialiu et eadē r̄de diversa semia in eo dem agro cōiunctum seminabāt. et vestib̄ ex plurib̄ contextis. vtpote ex lana et lino. vel ex diversis coloribus vte bank in veneratōe sydez. ppter qd̄ talia phibent̄. dicit̄ aut̄ Iosephus q̄ vestis ex duob̄ cōtexta alijs nisi sumo sacerdoti phibebat̄. q̄ in vestib̄ sumi sacerdotis erāt tales variates et iō nō erant licite alijs. scđo ordinat̄ h̄ respectu generatōis i spē h̄uana p̄ h̄ excludit̄ illicit̄ coit̄. cū d̄r. **N**ō si dor. cū muli. coitu se. q̄ sit ancilla etiā no. s. genē veditorū in ancillā i heb. h̄. Que sit ancilla et pataviro. vbi dicit̄ ra. sa. q̄ sc̄p̄iura loq̄ de ancilla chananea affidata suo hebreo q̄ p̄moniū erat ichoatu h̄ nō p̄fēt̄ et tūc forniciat̄ cū iudeo libero. q̄ l; hebrei liberi n̄ possint h̄ere etiā chananea. fui tñ poterāt de voluntate dñi; vt dīc. **T**ha

pulabūt abo. i heb. h̄. vapulabit̄ ip̄a. i. überabīt̄ ip̄a: enīs cā s̄bdit̄. **V**aria nō fuit libera. et tñ nō h̄ebat vñ offeret p̄ pctō suo. q̄: fūz et ancilla q̄cqd̄ h̄nt ē dñi sui. et dato q̄ br̄er tñ offerre nō potat i templō cū eēt alienigena. nec erat adhuc despōsata iudeo. h̄ de viro coētēt cū illa q̄ inde et liber erat et offerre d̄ suo poterat subdit̄.

Pro delicto r̄c. et q̄ itelligat̄ de solo viro. p̄zg h̄ q̄ s̄bdit̄ y Orabit̄ p̄ eo r̄c. vel aliter: q̄ non fuit libera. in h̄ redde cā q̄re ip̄a et vir forniciās cū ea nō incurrit pēna morti q̄ d̄ libera simpliciter affidata viro hebreo si forniciet d̄ Deut. xxij. q̄ vteroz d̄z mori y **C**ā in gressi fuerit̄ terrā et plātaueritis in ea ligna pomisea. auferet̄ p̄putia eorum. **P**oma q̄ germinat̄ immūda erūt vobis. nec edetis ex eis. **Q**uarto at̄ āno ois fructus eoꝝ sanctificabit̄. laudabilis dñs. **Q**uito at̄ āno comedetis fructus cōgregates poma q̄ p̄serunt̄. **E**go dñs dē v̄r. Non comedetis carnem cū sanguiñe. **N**ō augurabim̄. Nec obseruabit̄ somnia. **N**ec in rotunduz attondebitis comam. nec radet̄ barbā.

arbores p̄ea sunt min̄rtiles qñ nimis cito faciūt fructū scđa q̄ ydolatre tales fructū tāq̄ p̄mitivos reputabāt dñs gratiosos. et eos ydolls offerebāt. iō seq̄t̄ b **P**oma que germinat̄. trib̄ p̄mis annis q̄ aliquā nō auferebāt pfecte flores vel gēme ex negligētia vel oblinione. **A**mmūda erūt vob. r̄de p̄dicta. **D** Quarto āno ois ec. in heb. h̄. Laudabilis dñm. q̄ fructū q̄rti āni offerebāt dñs: et ce debant in vsuz sacerdoti. **A** Quarto at̄ āno. et deinceps. **B** Comedetis fructus. q̄ dñs arbor̄ poterāt inde comedē vēdere et dare p̄ sua voluntate. **C** Ego dñs. h̄ p̄r ordinatur h̄ respectu nutritionis. in h̄ q̄ phibet̄ esus sanguinis cm̄ r̄o freq̄nter i p̄cedentib̄ exp̄ssa est. **D** Nō augurabim̄. h̄ ordinat̄ h̄uana vita q̄tū ad actū lēnsualē inq̄ntū phibent̄ auguria et sup̄stītōes. in qbus siebat̄ qd̄ ap̄paritiones p̄ illusiones sensuū et q̄tū ad h̄ d̄r. **D** Nō augurabim̄. Auguriū ē p̄prie diuinatio p̄ garricū seu volatū anū tñ h̄ accipit̄ generalis p̄ oī diuinatōe sup̄stītōsa q̄ sit̄ i vigilis et maxie q̄ sit̄ ex aliq̄ illūsōe sensuū exteroz. **E** Nec obseruabit̄ somnia. in qb̄ fuit freq̄nter illūsōes demonū p̄ motionē sensuū interiorū q̄liter at̄ diuinatio possit fieri p̄ somnia dñm fuit. Gen. xl. ca. Sc̄lendū etiā q̄ aialia et anes et etiā pisces eo q̄ carēt rōne. et totaliter dūcunt̄ impetu naturali freq̄nter p̄cipiūt̄ imurationē cōtinētis futura de p̄pinquo et fm̄ hoc mouent̄ ad aliq̄. sicut̄ delphī ni iminētē tēpestatē de p̄fundō maris exēt̄ ad sup̄stītōes. et p̄ h̄ naute p̄nōsticat̄ de tēpestatē futura: et h̄ mō cōlectu rare de futuris p̄cedētib̄ ex cā nāli q̄ motū autū aialium seu pisciū inq̄tū p̄septūt̄ ip̄ressionē cause agentū nō est sup̄stītōsuz h̄ licitū. P̄nōsticare at̄ de futurū ad q̄ nō se extēdit̄ cā naturalis. vel si se extēdat̄ nō tñ sit̄ p̄nōsticatio q̄ signa naturalia mō p̄dicto h̄ mō sup̄stītōso est illicitū. **H**ec in rotundū r̄c. Hoc p̄cipit̄ in derestatōez ydolatrie. q̄ ydolatre faciebat̄ talia. vñ dīc̄ Baruth. vi. Sacerdotes sedēt h̄ntes tunicas scissas et capua et barbā rasas.

Leuiticus

Gup mortuos nō incideris carnē vnam. qd ydolatre h
faciebat: vt hī. iij. Reg. xviiij. vbi dī qd sacerdotes baal inci-
debat se cultris & lanceolis donec punderent sanguine.
Hecqz figuraz aliqz in vña carne. qd talia sunt signa pa-
ctoz tū demonibz. **i** Ne p̄stituas filiā tuā. h exponit
duplicit. vno mō de
p̄stitutiōe ad fornica-
tionē corpalem. alio
mō de p̄stitutiōe ad
fornicationē spūale
& corpale. Sacerdo-
tes em̄ idoloꝝ qd vo-
lebant abuti aliq̄ pu-
ella. fingeant qd de
qd colebat i ydolo di-
ligebar ea. & volebat
vni ei cōcubitu & pa-
rētes puelle creden-
tes sacrificiū facere
deo suo mitiebat eā
d nocte ad sanū ydo-
li vbi sacerdotes ea
abutebant i tenebris
et illa credebat se a
diꝝ cognosci. Et fa-
cium consile narrat
Joseph⁹. xx. antiqta-
tum rome accidisse
tēpe Tyberij cesaris
s. paulinā pulcherri-
mam feminā p sacerdotes ysidis deceptā. qd in fano ysidis
quendā iuuēnē amore ei⁹ accēsum loco numinis dō nocte
ad suū cōcubitu ppter pecunia eis pmissam & datā admi-
serunt. ppter qd idē impator sanū fecit dirui & sacerdotes
crucifigi. **k** Et impleat terra piaculo. l. pctō nephario.
Sū qd hī. Iudi. xx. **N**ō decliner ad magos. l. ad querendū
aliqd ab eis. & dicunt magi qd supstitiose diuinat p astra.
m Nec ab ariolis. qd in extis aialiu sacrificatorz demoni-
bus sup aras ydoloꝝ diuinat. **n** Ego dñs de⁹ vñ a qd de-
betis inqrere vñatē p apphas a me inspiratas. o Coraz
cano capite p surge. et bo-
nora psonaz senis et tume-
dām deū tuum. Ego sum
dñs. Si habitauerit adue-
na in terra vña. morat⁹ sue
carnes vestras. neqz figu-
ras aliqz aut stigmata faci-
etis vobis. Ego dñs. Ne
p̄stituas filiā tuā ne conta-
minef terra & impleat pia-
culo. Sabbata mea custo-
dite & sanctuarū meū me-
tuite. Ego dñs. Nō decli-
netis ad magos: nec ab o-
riolis aliqd sciscitemini vt
n polluamini p eos. Ego do-
minus deus vester. Coraz
p cano capite p surge. et bo-
nora psonaz senis et tume-
dām deū tuum. Ego sum
dñs. Si habitauerit adue-

vñ & istud caplū apūd antiqissimos hebreos sp̄aliter a sui
principio usqz ad illū locū vbi dī. Diliges p̄imū tuū sic
tei Im. inclusiue notabilissimū reputat. & qd in ei⁹ exposi-
tione postil. valde breuer se expediuit. iō circa ei⁹ decla-
rationē vñter insistendū vñ. Circa qd p inquirendū vñ q

suit rō iteratōis pce-
ptoz decalogi a mo-
yse in h loco. l. em p
ut qdam dicū h ite-
ratio fuerit ad maio-
rem firmitatem. & ut
magis mētib⁹ eonū
memoria pceptoz
infigeret. tñ h nō vi-
detur lfe cōsonū cū
moyses nō pcedit h
vt repetitor legū. sic
in Deut. h solū vt p
seu nouiter de man-
dato dei ea pponēs.
nō em dī. hec pcepit
vobis in synai. h sim-
pliciter loquif preci-
piendo ac si hacten⁹
nō fuissent a deo eis
pcepta saltē sub for-
ma qd h tradunt. Ad
qd vñ dōm qd pui di-
ctū fuit Exo. ii. ca. in
pma additōe. sicut i

scientijs speculatiis ex notiorib⁹ & cōfusis pcedit ad mi-
nus nota & magis determinata. vt in. i. phisicop. ita etiaz
oporet eū qd vult inducere hoiez ad vñtē p obseruantiaz
pceptoz de actib⁹ vñtū. vt ex illis eū instruere incipiat q
sunt notiora & faciliora: & iō in decalogo p tradito a deo sa-
cilia & cōsilia pcepta ponunt tam in his qd ordinant ad
deū qd in his qd ad p̄imū. vt ibidē fuit lat⁹ expositū. vñ i-
datione legis cū ppl's non eēt solū rudis. h qsl nouiter in-
cipiens in disciplia vñtū. iccirco non fuit eis tūc exp̄ssus
modus obseruādi illa pcepta. put p̄t cadere sub lege diuin-
na. h vt pcepta illa ex interiori motu tanqz volētes & eligē-
tes implerēt. h solū fnerūt eis pposita saltez. p malori pre-
qz ad actus exteriores. put p̄t cadere sub lege etiā hu-
mana qd de exteriorib⁹ tñ indicat in h at loco cū iā ppl's l.
rudis eēt. tñ magis erudit⁹ in hmōi disciplia tanqz exp̄
in multis & varijs iudicijs diuinis. qd iter ipos contigerat
pcepta decalogi eis iterant exp̄mēdo seu immēdo modū
ea obseruādi. put sub lege diuinā cadere dñt. s. vt ex mo-
tu interiori ad opa vñtū exteriora pcederef. qd sic p̄t. nā
circa parentū obsequiū in datione legis dī. Honora p̄ez
tuū & matrē. qd qdē pceptu ipleri p̄t p̄ solos act⁹ extiores.
Honoz em̄ qd ē exhibitiō reuerētē i signū vñtū. vt hī. i. j.
Ethi. i solo actu exteriori p̄t ipleri. in qd signū reuerētē demō-
strant. i hac at iteratōe dī. Pnusqz m̄fēz & p̄z suū time-
at. Cōstat at qd tio eētialiter in iterorib⁹ p̄sistit. qd ē diffi-
cilius iplore qd p̄mū. & ec̄ dat modū qd ipleri dēat pceptuz
illō. s. honora p̄ez tuū & m̄fēz. s. qd talis honoratio exterior
pcedē dēat ex timore iterorii. s. filiali seu reuerētali. Idez
ptz i. i. pcepto h tradito. cū dī. Sabbatā mea custodite. in p
ma em̄ traditōe decalogi hī. Nemēto vt dī sabbati san-
ctifices. vbi sabbatū ponit in singulari. h at dī sabbata in
plurali. qd nō vacat a mysterio. vñ glo. Nota qd nō ait sab-
batū h sabbata. qd intelligit reques qd nō ab vno h ab om̄ibus
carnalib⁹ qdēta ē & absoluta. & iō i h loco pluralis sabbatoꝝ
nomē i diuina sc̄ptura positt ē vt scias. qd sabbatū plena &
p̄scā qdē est. h in glo. Et attendendū qd h forte qd dī in hac
glo. qd sabbatū plena & p̄scā est qdē. intelligat de rege eter-
na. tñ satis daf intelligi. qd qdē sabbatū put cadit s̄b pcepto
legis vñtū. dī ēē ab oib⁹ impeditius qdē eiusdē.
qd nō intelligit: cū dī. sabbatū in singulari. vñ ptz qd h ite-
ratio difficilior est & pfectiore modū p̄cipit in obseruatōe

Liber

sabbati & pia ppositio. s. in datione legis. Idem patet i. phibitione ydolatrie: de qd h d. Nolite pertinere ad ydola t. hic enim actus interior in homini phibitione v. pertinet. Conuersio enim humana prie intelligit in corde. vñ Johelis. ii. ca. Conuertere mentem ad me in toto corde vno. qd pibitio se extedit etiam ad illos qui cultus seu superstitiones ydolorum metaliter approbat licet exterius nihil horum ostendat. qd non sit in datione legis circa h expissum. et quod forte ex se aliquis putaret quod tota phibitio ydolatrie pisteret in mente. sic quod quod metaliter ydola non tolereret. licet possit eis per actus exteriores exhibere cultus. prout fore quidam estimaverunt: ideo subdit. Non deos confatis facies vobis. vt intelligat quod licet quod in mente ad idola non conuertat. fabricat tamen ea per actum exteriorum. nihil omnino est transgressor huiuscepti. sicut circa phibitionem pueri infra paucis iterpositis dicit. Non puerab in nomine meo nec pollues nomine dei tui. Circa quod sciendum quod in prima pticula supadditum quod non solu in nomine domini tetragramaton phibet per iurium. vt in pria traditio de decalogi vbi dicitur. Non assumes nomen dei tui inuanum. vbi pdcitum nomine magni exprimitur et in quicunque nomine diuino phibet puerum. In scda vero pticula: cum dicitur. Nec pollues nomine dei tui. supadditum alia. s. ne quod qui obligatus iuramento aliquod malum promittat. sic legis de iuramento berodis ad filiam herodiadē. talis enim iuramentum custodiendo iuramentum videtur nomine domini polluere: vt in glo. sicut circa phibitionem homicidij dicitur. Non stabis haec sanguinem proximi tui. in quod auxiliu et consilii vel favore homicidij videtur phibere. nec solu ista quod in actibus exterioribus consistit haec etiam ranco cordis phibet cum dicitur. Non oderis fratrem tuum in corde tuo t. et quod ista negativa sunt nec comprehendunt intentionem legislatoris circa ordinationem hominis ad proximum. sed finaliter conclusit dicitur. Diliges amicum tuum. i. proximum secundum translatorem lxx. sicut teipsum. In hoc enim mandato totius legis confirmationem et abbreviationem consistit. vñ Ro. xiii. c. Qui diligit proximum suum legem implevit. similiter circa prohibitionem furti addidit. ne decipiat unusquisque proximum suum. Non facias calumniam nec vi opprimes. et multa alia quod sequuntur ad phibitionem cuiuscumque iniurie seu danni quod in bonis proximi potest inferri. vel etiam in eius fama: vt cum dicitur. Non maledices surdo nec eret criminatus. nec susurro in populis. nec in directo actu ignocatis cum dicitur. Nec coram ceco pones offendiculum. nec etiam permanendo favore iniusti in iudicio: cum dicitur. Nec iniuste iudicabis. non consideres personam pauperrimam. constat autem quod oia pcepta predicta negativa quibus phibent iniurie vel nocumeta quicunque proximo inferenda possunt impleri sine haec quod hoc diligat proximum. potest enim hoc non habere odium fratris suum in corde suo. nec querere ultionem: ab eo: et omnia homini: et tam in hoc non diligere eum. Cum enim amor et odium sint passiones proprie possibile est ut quis neutrā habeat circa proximum: sicut possibile est quod aliquid corporis nec sit albū nec nigra. unde sequitur quod licet quis impleret omnia pcepta negativa predicta circa fratrem. non tamquam ex hoc sequitur quod impleret pceptum in dilectione proximi circa eum. ille tamen quod diligit proximum suum sicut seipsum omnia predicta pcepta negativa circa proximum impletum. cuius ratio est. nam in hoc pcepto de dilectione proximi licet non importet equalitas dilectionis eo quod amicabilis ad alterum veneratur ex amicabilibus ad se. vñ ix. Ethic. importatur tamen per hoc pceptum dilectionis quod hoc velit bonum anime et honoris seu fame et omnium aliorum quod licet hoc posset per se velle quis prius sibi et potius ista bona vellere. et hoc importat per hoc quod dicitur. Diliges proximum tuum sicut teipsum. nam postquam enumeravit omnia malorum generum quod phibent inferri proximo: subdit. Diliges proximum tuum sicut teipsum ut intelligatur quod si et hoc diligendo seipsum non solu oia mala predicta in se est a seipso amoueat. sed etiam eorum propria. s. bona procurat: pars modus proximum diligat. seruato tamen ordine charitatem quod intelligitur in hoc quod dicitur. Sicut teipsum. Exemplar enim prius et potius est exemplato. Ex quibus sequitur quod impleri huiusmodi mandata de dilectione proximi perfectius est quam implere cetera mandata circa eum preter pceptum dilectionis. nam per impletionem istius pcepti affirmatur virtus metaliter implens omnia alia negative circa proximum. sed non

contra: ut dictum est. Sequitur etiam ex dictis quod pceptum de dilectione primi: prout in lege divina traditum: non est de pceptis iuris naturalis propter se notis. Manifestum est enim quod talia pcepta prima iuris naturalis sunt eadem apud omnes haec constat quod pcpit pbi quod de naturali dictamine rationis maxime scrutati sunt ut peripateticorum haec non innoverunt. nam tractantes de amicitia quod apud eos virtus est. vel non est sine virtute. vt in viii. Ethicorum. Nam posuerunt solam esse inter viros virtuosos quorum alter alterius veraciter agnosceret esse tales. quod est de rarissime contingentibus. quod non esset si de primo dictamine rationis naturalis haec pceptum esset haec haec videtur sentire sanctorum doctorum in pria scda. q. ca. arti. iij. in ratione ad primum argumentum. vbi dicitur quod pcepta de dilectione dei et proximi sunt prima et cōia legis nature. quod sunt per se nota ratione humana. vel per naturam. vel per fidem. et idem in eadem. q. arti. xij. in corpore quoniam. di. quod quedam sunt pcepta rectissima. et adeo manifesta quod editio non indiget sicut mādata de dilectione dei et proximi. et hoc ut tenere in multis alijs locis. quod valde mirandum est propter predicta nisi forte sanctorum doctorum loquitur in statu nature integre. non at in statu nature lapse. quod tamen non intelligitur bene ex verbis suis. perspicuum cum hanc ratione assignet quod ista duo pcepta non fuerint posita inter pcepta decalogi que quodam pcepta alia admiratione inducunt. Nam si hec duo pcepta solum non ponuntur inter pcepta decalogi quia ex sui manifestatōe editio non indiget. multi omnes debuissent ponere inter pcepta supaddita decalogo. quod rō non est certum liber manifesta. sed solu sapientibus secundum ipsum in eadem. q. sequitur ex dictis quod haec pceptum de dilectione proximi est difficulter certis pceptis. quod ordinatur ad proximum. quod sic predictum. nam quod diligere proximum sicut seipsum. prompte et delectabiliter exercet erga ipsum opera amicitie. sicut erga se talia opera exercet. Ille atque qui non diligere proximum sicut seipsum. licet alia pcepta negativa supradicta impleat abstinentia se ab odio proximi et alio documento sibi inferendo. non tamen est necesse ut haec faciat prompte et delectabiliter. sicut enim ista impleri timore pene. vel quodam simulatione sine promptitudine nec delectatōe. quod non pningit in eo quod proximum diligat sicut seipsum. nam cum amor sit causa delectationis sub pcepto de dilectione proximi cadit. ut implētum homini cum delectatōe et hilaritate opera amicitie exercet erga proximum. vt in prima scda. q. c. arti. ix. in ratione ad tertium argumentum et sic ex vi homini pcepti datum modus adimplendi alijs pceptis ad proximum ordinariis licet ex vi aliorum pceptorum quod non datur de dilectione sed de abstinentia a documento vel odio proximi: talis modus non cadat sub pcepto. Concordat atque huic expositioni quod in pria traditio de decalogi pponitur ut preambulū. Ego sum dominus deus tuus qui eduxi te de terra egypti. in quod ostendit quod deus volebat eos inducere ad observantia pceptorum ex recognitōe redemptoris accepti. In hac atque scda literatōe decalogi pmittit ut preambulū. Sancti estote quoniam ego scimus sum dominus deus vobis. in quod ostendit quod haec intendit eos inducere ad pceptorum obseruantiam ex imitatione divine scientiarum. Cōstat atque alio modus venientia ad scientiam eu ad opera virtutis est. cum quod imitari intentum divinam bonitatem seu sanctitatem quod humana fragilitas pmitit. quod cum quod ex recognitione beneficij percepti ad hoc inducitur. sicut maior est pfectio seu bonitas divina in se considerata quod infinita est quod si consideret ex certo beneficio alicuius ipenso. quod si est finitus unde hoc dictum. Sancti estote tamen non videtur intelligendum ut conclusio predictorum puit postillatorum dicitur sed magis vi preambulum sequentium. non enim solum in hoc preambulo exhortatur ad separationem ab omnibus immundiciis seu turpitudinibus corporalibus que in precedenti causa tractantur. sed etiam ab immundiciis spiritualibus et intrinsecis. de quibus in hoc capitulo tractatur ut dictum est. et ideo dicitur. Quoniam ego sanctus sum dominus deus vester. tamen. Sanctitas enim divina non solum est a contagio corporalibus a quibus etiam spiritus maligni sunt immunes. sed etiam a spiritibus quibuscunq. Si autem quera quare inter predicta pcepta in haec causam contenta obmittit pceptum. Non mechaberis. Dicendum quod in precedentibus capitulo fuerunt multa supaddita illi pcepto. sensuiter et infra in hoc

Leuiticus

capitulo quedā alia eidem superaddunt. idcirco hic non
terat cū alijs. Precepta autē de nō p̄cipiscēdo rē p̄ximi
tui satis includuntur in hoc p̄cepto de dilectione p̄ximi
in q̄ cōstituit finē h̄mōi iterationis. finis em̄ p̄cepti chari-
tas est. i. Thibmo. i. vii ea q̄ sequunt: cū dicit. Leges meas
custodite. Iumenta tua nō facias r̄c. p̄cipue p̄tinet ad cere-
monialia. vt ex ipsis p̄z. et exponāt vt in postil. Si autē q̄rit
de ordine horū p̄ceptoz q̄re deriat ab ordine p̄xime tradi-
tionis. q̄r ibi incipit a p̄ceptis ordinatib⁹ ad deū. h̄ autē de
his q̄ p̄tinet ad p̄ximū. dōm q̄ p̄ma traditio sequit̄ ordine
dignitatis. q̄ illa q̄ ordinat̄ in deū sunt portiora. in hac autē
sc̄da traditōe. q̄r dilectionē p̄ximi p̄cipalē exprimere in
tendebat. reservata explicatōe p̄mi p̄cepti chartatis q̄d
mainis et summū p̄ceptū legis ē: ad ultimā explanationē
legis. s. in Deut. vi. q̄n tā audītores erāt magis p̄neci. sc̄p-
tura sequit̄ ordinē n̄rē cognitōis sensitivē fm̄ quā p̄xim⁹
est nobis magis nō p̄ḡdeus: in x̄ illud. i. Job. iiiij. Qui nō
diligit p̄ximū suū quē videt: deū quē nō videt quō p̄t di-
ligere. et iō p̄posuit p̄ximū p̄ceptū de obsequio parentū in
q̄ matrē anteposuit patri. eo q̄ etiā fm̄ nostrā cognitōem
m̄ p̄mo innotescit filio q̄ p̄ adiungit etiā huic p̄cepto de
custodia sabbato. q̄d p̄tinet ad p̄cepta ordinatua in deū
q̄ est p̄ceptū affirmatiū et sic iteratione incipit ab affirmati-
uis. Cetera autē ordinant̄ diuersimode in q̄ ordinis diuer-
sitate daf̄ qdāmodo intelligi pluralitas p̄ceptoz fm̄ quā
cuilibet eoz obseruatōia necessaria ē ad salutē. q̄r vi. Iacobi
ii. ca. Qui in uno deliq̄rit factus ē oīm reus. introducitur
autē in hac iteratione. Si imolaueris hostiā pacificā dño.
vt sit placabil̄ ad offendendū q̄ act̄ interior mētis de q̄ ī hac
iteratione potius intēdebat q̄ in p̄ma traditōe ē ap̄d deū
p̄cipalē accept⁹. vñ in heb. h̄. Si imolaueris hostiā pa-
cificam dño sit placabil̄. et est serius ut sit acceptabile obse-
quiu deo. sic vt nihil p̄mittat̄ de agēdis circa ipsā. et exēpli-
ficiat de hostia pacifica q̄ minimū locū tenet in sacrificiū
innēdo q̄ si de ceremoniis aliqd obmittat̄ totū ē x̄phanū
Itē in hoc ca. xix. vbi dī. In hebreo habet̄ yidetur esse
addendum.

Omod in hebreo vbi in h̄ loco dī fm̄ Ra. sa. Et pata
q̄ vñrō. est vñrō vocabulū obscurū q̄d fm̄ Rab. moy.
gerundē. significat p̄cubinā et sic scriptura loq̄ de
ancilla chananea q̄ ē ancilla alicui⁹ liberti hebrei. cū q̄ non
h̄sit m̄rūmonū h̄ ē ei cōiuncta in p̄cubinatu. et sic tales nō
incurrūt penā mortis cū nō sit ibi adulteriū. vnde dī. Da
pulabit ip̄a. i. verberab̄. q̄r nō fuit libera. et sic nō h̄z vnde
offerat p̄ p̄ctō suo. Vir vñrō p̄ delicto suo offert r̄c. put̄ in
postilla.

In eo. ca. xix. dī in postilla. Tufereris p̄putia eoz videt
esse addendum.

Omod in heb. h̄ in hoc loco. Preputiabit̄ p̄putia
q̄ eoz. et ē sensus q̄ illi fruct⁹ sunt imundi p̄p̄t rōnes
in postil. allegatas. et iō reputādi sunt sicut p̄putia
q̄ apud hebreos restitāda sunt tanq̄ supflua et inutilia. vñ
sequit̄. Homa q̄ germinat̄ imunda erut vobis. ex q̄ p̄z q̄
nō auferebant̄ p̄mi flores seu gēme ne erūperent̄ i fruct⁹.
put̄ dicis in postilla. sed p̄mitteban̄ crescere: et tamē esus
eorum erat illicitus r̄c.

Eplica correctorij contra Burgensem.

Tu ca. xix. cū postillator̄ breuit̄ et clare se expeditiū-
ser de replicatōe p̄ceptoz. Burg. facit longā digres-
sionē. in q̄ p̄ reprobat sc̄ti Tho. cui⁹ dicta tñ in p̄-
logo sui opis firmis credit eē igne charitatis examinata et
naturalē rōnis dictamine multipl̄ purgata. h̄ tñ abiūcit et
sepe postil. redarguit̄ q̄ aliqui ex manifesta rōe ea declina-
uit. Notat̄ dī in eadē digressionē postil. asserēs q̄ expo-
nat illud dictū. Sc̄i estote qm̄ ego sc̄iūs sū. vt p̄clusionē
p̄dictoz cū sit p̄ambulū sequentiū. h̄z apparet burg. nō di-
ligent̄ h̄vidisse postillatorē nō em̄ ponit illud. H̄cti estote
p̄ p̄clusionē. h̄ pot̄ p̄ p̄clusionis p̄ncipio cā et rōne. vt p̄z
bene intruent̄ dicta postillatoris.

Dicutusq̄ ē dñs. supra posita sunt p̄cepta ordinatua
vite absq̄ determinatōe pene h̄ eadē licet. n̄ oia

replicant̄ cū dicta determinatōe. Rō autē h̄i ordinis est.
q̄r intentio legislatoris ē ciues facere bonos et vñuosos. h̄
autē est q̄ bene opant̄ ex amore iusticie. et iō p̄misit p̄cepta
absq̄ determinatione pene q̄ h̄ insinuās q̄ essent adimplen-
da ex amore boni. h̄ q̄ nō oēs sunt vñuos sed pauci respe-
ctue. iō replicant̄ p̄
cepta cū determina-
tionē pene vt impfe-
cti ea adimplerēt sal-
tem timore pene. p̄
igit̄ ponit̄ dicta det-
minatio. sc̄do deter-
minatōis rō: ibi. Cu-
stodite leges meas.
etio intēta p̄clusio:
ibi. Vir sine mulier
Circa p̄mū ponit̄ de-
terminatio circa rō-
nalem. sc̄do circa ira-
scibile: ibi. Qui ma-
ledixerit patri. etio
circa p̄cupiscibilem:
ibi. Si mecbat̄. Cir-
ca p̄mū ponunt̄
duo casus de ydola-
tria q̄ ex dictamine
rōis ē fugiēda. Pr̄-
mus ponit̄ cum di-
citur.

A Capitulū. xx.
Dicutusq̄ est dñs ad
loq̄ris filijs isrl. H̄o de fi-
lijs isrl et de aduenis q̄ ha-
bitat̄ i isrl: si q̄s dederit de
semine suo ydolo moloch
morte moriat̄. Ppls fre la-
pidabit̄ eū. et ego ponā fa-
ciē meā h̄ illū succidāq̄ eū
de medio ppl̄i sui eo q̄ de-
derit de semine suo moloch
et p̄taminauerit sanctuarī
e meuz: ac polluerit nomen
et sc̄ti mēu. Q̄ si negligens
ppls fre et q̄si p̄cipendens
ip̄m meū: dumiserit hoīem
q̄ dedit̄ de semine suo moloch
nec voluerit eū occidē: po-
nā faciē meā sup hoīez illū
et coq̄tione ei⁹. succidāq̄ et
ip̄m et oēs q̄ p̄senseit̄ ei. vt
fornicaret̄ cū moloch d̄ me
dio ppl̄i sui. Q̄ia q̄ declina-
uerit ad magos et ariolos et
fornicata fuerit cū eis po-
nā faciē meā h̄ eūt̄ inficiā
illā de medio ppl̄i sui. sc̄ti
ficamini et estote sc̄ti. q̄r et
ego sc̄tūs sum dñs de⁹ vñ.
Custodite p̄cepta mea et fa-
cite ea ego dñs q̄ sc̄fico yos

hebreoz modo indebito literē innitentes q̄ si aliq̄s daret
oēs pueros suos ydolo moloch nō incurreret penā predi-
ctam. q̄d vñde valde absurdū. q̄r p̄s includit̄ in toto: et iō
dans totū dat partē. tū etiā quia dans totū graui⁹ peccat.
Ap̄ter q̄d nō min⁹ h̄ magis debet puniri. et iō aliq̄ volentes
colorare dictū p̄dictū dixerūt q̄ dans totum semē ydolo
moloch ita grauiter peccat q̄ nō p̄t aliq̄ pena expiari in
vita p̄nti etiā morte. Et iō dixerūt doctores q̄ nō incurrit
penā mortis. quia reseruaf̄ maiori pene. s. gehenne. Sed
isti volentes saltare dicta doctor̄ suop̄ dicunt p̄tra verbū
dñi. Ezech. xviii. Si autē impius egerit penitentiā et seq-
tur. Uniuē iniquitatū suarū q̄s operatus est recordabor
Ex quo p̄z q̄ nullū est p̄ctū q̄d in vita p̄nti nō possit expi-
ari. **C** Succidāq̄ ip̄m eū. delendo eius posteritatem.
D Et contaminauerit sanctuarī meū. **V**abi sacrificando
q̄ ad sanctuarī meū quasi locus sacrificij mei esset con-
taminatus. **E** Alc polluerit nomen sanctū meū. ipsam
moloch attribuendo. **F** Quod si negligens populus
terre. Ex quo patet q̄ illi q̄ debet corrigere criminā si ne-
gligant̄ p̄sentētes reputant̄. et eandē penā icurrūt. **H**cd̄s
autē casus ponit̄ cū dī. **G**alia que declinauerit ad ma-
gos r̄c. et patet sententia ex p̄ditis. ca. xix. quia h̄ solū addi-
tur pena cum subdit̄. Interficiam illam r̄c.

Liber

b Qui maledixerit. Hic pñr ponit determinatio pene
qñ ad irascibilem in uno casu cū dñ. **b** Qui maledixerit patri suo vel martri morte morietur. Non est in intelligendu
qñ ex una maledictione aliquis incurrit pena ista hñ qñ fuerit assuefactus et seriose fecerit non ioco sicut fuit declaratum
Exo. xxi. **i** Si me
chatnis. Hic pñr de-
terminat pena qñ ad irascibilem et re-
plicant eadem pcepta qñ singulis dicta sunt.
et solū hic addit determinatio pena. et iō
p3 lra ex supradictis
vñqz ibi. **k** Dec⁹
qñ occidite. nō quia
peccauerit cū nō ha-
beat liberū arbitriū
hñ in detestationē cri-
minis et ne ex aspe-
ctu talis aialis aliqui
inclinarent ad idem
vicium. Qui coierit
cū mu. in flu. mē. rē.
Sequitur. **a** Inter
ficiens ambo. hñ ē in-
telligentū qñ aliquis
sciret mulierē men-
struataz cognouerit
et fuerit de hoc cōni-
ctus in iudicio. si au-
tem eēt occultū: im-
mund⁹ eēt. viij. dieb⁹
ut dicū est. s. **E**xod.
xv. capi. Qui coierit
cū uxore patrui. seqꝝ
b Absqz liberū morientur. quod exponit
Ra. sa. dicēs. qñ si tūc
hīent pueros. sepe-
lierent eos ante mor-
tem suā. et si nō habe-
rent tūc nec haberēt
decetero. sicut pueri
a deo et sic morerentur
absqz liberis. beatus
dñs. aliter exponit
di. qñ si ex tali mat-
rimonio aliqui pueri na-
serent illegitimū re-
putaren. nec succe-
derent in hereditate
et iō p hñ intelligit pe-
na exhereditatis et
eadem mō exponit ca-
sus sequens.

c Custodite leges
meas. Hic pñr poni-
tur p̄dicta determi-
nationis rō. ad. hñ em⁹

determinata ē pena p̄dictarū trāsgressionū. ut hoies saltē
timore pene coercerent a trāsgressionē legis. et hoc est qđ
dñ. **d** Ne et vos euomat fra. tāqz abominabiles. **e** No-
lite ambulare i legitimis nationū. i. in ritu et mō vivendi
ipsarū. **f** Ego dñs de⁹ vñ rē. qñ signū circūcisionis et va-
tionē legis. **g** Sepate ḡ et vos rē. in hebreo hī. Bestiā
mundā ab imunda. iumentū em⁹ prie acceptū dñ qñ si iumentū
qñ sc̄z deseruit hoi tm̄ in laborādo. sicut equ⁹ asin⁹
et silla qñ oia sunt imunda ad esum. et iō distinctio mudi ab
imudo nō hñ hic locū. **h** Eritis mihi scri. quia si gialta
muda debet separari ab imudis. multosont⁹ bō qñ est rōnāl

creature dñ separari p̄ctō:ib⁹. **i** Hic sine mulier. hñ pñr
ponit intenta p̄clusio. intentio em⁹ p̄ncipalē q̄re determina-
te sunt pene in casib⁹ p̄dictis. est ad destructionē ydolatrie
et circūstantiarū ei⁹. ido finalit p̄cludit. **k** Hic sine mu-
lier in q. phī. vel dī. fu. spī. mor. mo. nō ē p̄ hoc intelligendū
qñ si aliq fuerūt arre-
pticij a demonib⁹ in
eis loquentib⁹ absqz
pcuratōe illoꝝ in q̄-
bus sunt tales spūs
mali. q̄ tale qđ ē pe-
nale et nō culpabile.
si aut p̄ pcurationez
alicui⁹ hñ fuerit dire-
cte vel idirecte ita q̄
sit ei culpabile. tunc
incurrit pena istā.
l In ca. xx. vbi dñ in
postilla. Qñ si negli-
gens ppl's terre.

m Additio. i.
n Xbac lra nō
ebi qđ negligē
tes corrigerē
crimina eandē penā
incurrit. hñ solū si sūt
p̄sentientes: dñ em⁹ in
lra. Succidāqz ipm
et oēs qui p̄senserint
nō em⁹ dixit Et om̄s
q̄ neglexerint. hñ qui
p̄senserint. ex q p̄z
negligētes l̄ sint di-
gni pena. nō tñ eadē
penaz incurrit sicut
trāgressores nisi cuž
hñ sint p̄sentientes.

o In eo. ca. vbi dñ in
postil. Qui maledi-
xerit patri suo vñ ma-
tri morte moriatrē.

p Additio. ii.

q Hod autē ex
vna maledi-
ctionē p̄ris q̄s
incurrit pena capi-
talē. dictū fuit. s. in
additōe sup Exo. xxi.

r Replica correc-
torij. 3 Burgensem.

s In ea. xx. de ma-
ledictionē parentū et
ei⁹ pena. vide supra
Exo. xxi.

t Capitulū. xxi.

u Hic qđ dñs.
v Postqz possi-
ta sūt p̄cepta
ordinantia vite qñtū
ad cōem statū. Hic
pñr ponit p̄cepta ordinantis vīle qñtū ad divinū cultū. et
p̄ qñtū ad ministratē. scđo qñtū ad ministrata. ca. xxi. Cir-
ca p̄mu. oñdit p̄ qđ circa sacerdotes mīores sit obseruan-
dū. scđo qđ circa sacerdotez magnū: ibi. Pontifex. t̄cio q̄
sunt inepti ad sacerdotiū ibi. Locutusqz ē dñs. Circa p̄mu
inhibet sacerdotib⁹ minorib⁹ ne int̄sint funerib⁹. nī certa-
z p̄sonaz q̄ in lra exp̄munt. et p̄z lra. Causa hñ⁹ duplex
est. vna ex hñ q̄ z̄hebant quandā imundiciā seu irregulari-
tate impediēt eos ad tēpus a ministerio tabernaculi a q̄
oporebat eos p̄ purgari. et iō magis arcebant a funerib⁹
q̄ alij qui nō habebant sic ministrare in tabernaculo. He

Leuiticus

cunda rō est. quia sacerdotes q̄ magis debebat h̄e cognitio de resurrectōe futura n̄ decebat ita lugere mortuos sicut cōem pp̄lm. b Nec radē caput r̄c. hoc expositū est. s. xix. ca. Hic tñ replica. q̄ licet oēs ad hoc tenerent. sp̄aliter tñ sacerdotes q̄ debebat esse alijs mūdiores et hoc est quod subditur.

c Incēsum em dñi super altare thymia matis. d Et panes dei sui offerunt. sup mēlam p̄positio nis. e Et idō sci erūt. i. ab imūdicis magis elongati et q̄ vilitas vxoris redun dat in virū cum sint vna caro. iō subdit. Scortum et vile p̄sti bulū nō ducet vxorē et q̄ silt stuprū filie redūdat in patrē qui eā d̄ custodire. ideo sequit. f Sacerdotis filia si dephensa fuerit in stupro. i. deflorata ipsa cōsen tiente. g Flamis exuret. q̄ filia sacerdotis debet pollere maiori mūdicia. idō puniebat q̄uori pena. illie aut v̄gines dico mō deflorate n̄ puniebantur morte. nisi essent viro affida te. vt dicunt s̄. Exo. xxij. et idem h̄. Dentro. xxij. dicit tñ Ha. sa. q̄ h̄ est intelli gen dū de filia sacerdotis maritata. vel saltē affidata et nō de illa q̄ ē oīno libera a viro. q̄z hoc v̄f p̄riū textui q̄ nullaz facit exceptionē. Itē q̄ in tentiōne legis. q̄ sic nō esset dñia q̄tu ad hoc int̄ filia sacerdotis filia hoīs alteris q̄ filia cuiuscūmā ritata vel affidata si forniseb d̄ lapidari fin legē datā. Dent. xxij. et Exo. xxij. et ita

lex h̄ de filia sacerdotis eēt supflua: iō p̄ma expositio v̄f me lior. h Pontifex. Hic p̄nr oñdī qd obfūndū sit circa sacerdotē sumimū cū dī. i Caput suū r̄c. amouendo cy darim de capite suo. p̄luctu mortui. k Et ad oēm mor tuū n̄ ingre. oīno. q̄ sp̄ debebat eē pat̄ misstrare corā dño et iō magis arcebat a cōtagione ex mortuis q̄ alij sacerdo tes. l Sup p̄ie q̄z et m̄re. si moriant. m Non ptam inabit. iste due psone sunt h̄ exp̄sse ad maiore declarationē dicti. q̄ si nō debebat ptaminari i morte p̄is et m̄ris: multo plus debebat vitare talē ptaminationē in alijs. n Nec egrediet de sc̄tis. etiā alonge sequendo feretri. et q̄ vir et vxor s̄t vna caro. iō subdit. Virginē ducet vxorē et seq̄t o De pp̄lo suo. q̄d fuit institutū a p̄ncipio. tñ fuit p̄cessū ut possit accipe vxorē de stirpe regia. et h̄ ppter nobilitatē generis et ut rex q̄ p̄sset in tp̄lib. et summ̄ sacerdos qui p̄sset sp̄ualib. essent magi p̄cordes. q̄d faciebat ad bonū régimē pp̄li. et ut reges et familiaritatē sacerdotū eēnt ma

gis edocti de lege dñina. et talis p̄lunctio v̄f p̄cedi p̄ h̄ qd subdit. p Nec p̄misceat stir. r̄c. i. cōib. de pp̄lo. et p̄ hoc videt p̄cedi cōmixtio cū stirpe regia. Sciendū aut q̄ p̄di cōtra que sp̄aliter sunt ordinata circa sacerdotes. et potissime circa sacerdotē magnū ad eoy excellētiā h̄ fuit ut haberet

a pp̄lo i maiorū reue rentia. q̄ h̄ redun da bat i honorē cult⁹ di uini. q̄ Locutusq̄ est dñs. h̄ p̄nr oñdī q̄ debeat reputari in epti ad sacerdotū. l̄z s̄nt de semine aaron cū dī. r̄c. Qui ha maculā. i. notabilēz deformitatē. et h̄ fuit ordinatū. q̄ tales homines vident p̄ceptibiles. ne ex h̄vilescēt sacerdotale officiū. et exp̄munt iste deformitatē magi in p̄ticulari. cū dī. s̄. Si cec⁹ fuerit. et p̄z. Ira v̄sq̄ ibi. t̄. Si gib bus. i. gibbosus i pe ctoe vel in dorso. v̄. Si iugē scabiē. i. scabie vel pungēte. x̄. Si imp̄etigine. i. scabiē siccā q̄ suedo lore corporis corpus sedat et deformat. Et idē ē iudiciū de alijs deformitatib⁹ notabilib⁹ p̄p̄ q̄s reddit h̄o p̄ceptib⁹ alijs. iō subdit. Dis q̄ habuerit maculā r̄c. et p̄z. y. Desceſ tñ r̄c. hoc dī ad diuam pani p̄ positiōis q̄ siebat de cōiūptu. et non erat lictū de eis comedē nisi sol sacerdotibus cetera patēt. Moraliſ sacerdotali officio reddunt indigni Cec⁹. i. ignar⁹ legis. cū sacerdotū sit offi ciū doctoris. Clau dius. i. iust⁹. q̄ ē offi ciū diffinitor⁹ i foro conscie. P̄naso defor mis. i. indiscret⁹. q̄ ē

officiū d̄scretor⁹ lepre a nō lepra. Fract⁹ pede. i. inept⁹ ad gradēndū in via mo. q̄ sacerdotū ē officiū p̄cursois. Manc⁹. i. imp̄otēs opari v̄tuose. cū sit officiū cultoris in vinea dñi. Gibbosus. i. supbus cū sit officiū exēplatoris. Lippus. i. vides obscure in p̄tinentib⁹ ad salutē. cū sit offi ciū ductoris. H̄is albuginē in oculo. i. atar⁹ cū sit officiū largitoris. H̄is iugē scabiē. i. castrimargia. cū sit officiū p̄dicatoris: cē castigare corp⁹ suū et in fuitutē redige. H̄is sp̄etigine. i. luxuria. cū sit officiū p̄secatōis agni imacula ti. Herniosus. i. rupt⁹ vel p̄oderosus. i. ad trena affectuo cū sit officiū genitor⁹. q̄ h̄ gignē filios sp̄iales i ecclia dei

z. In ca. xxj. vbi dī in postilla. Virginē ducet vxorē. et seq̄t. De pp̄lo suo. Additio. z. Hoc q̄ dī. de pp̄lo suo. nō intelligit de genere sa cerdotali vel leuitico tñ. sed sufficit q̄ sit de popu lo israelitico. Nunq̄ em v̄ credo legitur fuisse p̄bitum summo sacerdoti v̄i contraheret cū aliqua de alia

tribu q̄cunq; sicut etiā nec fūisset dispensatū seu pcessum
vt accip eret vxore de stirpe regia. qz in different poterant
matrimoniu ſphere cū muliere de q̄cunq; tribu. dū tñ esset
virgo. t nō esset vidua vel fōrdida ieu repudiata. **H**oc autē
subdit in Ira nra. Non cōmisceat stirpe generis sui vulgo
gētis sue. In hebreo
b̄. Non polluat. s. q̄
itelligere polluere.
ſi cōmiceret alicui
p̄dictorū ſibi p̄hibi
tar um.

Replica correctio
rii ī Burgensem.

Tac. xxj. bur
gen. ponit qn
dam extortā
iniam illi dicit. Du
cet uxore de populo
ſuo. opponēs ſe cō
ſine oīm doctoꝝ no
ſtroy dicentū trib
leti t iuda p̄iunctas
t neutrā illa p̄tribu ſu
uxoribꝝ plebeoꝝ co
ſungi t econuerſo. t
puto ſolli bur. hic nō
fore credendū ī ſen
tentia cōem oīm.

Capitulū. xxij.

Locutus qz ē
dñs. Postq; ſcripta ſunt
precepta ordinatina
diuini cultus q̄tu m
ad ministrat̄es. Hic
p̄n̄ ponunt precepta
diuini cult⁹ ordinati
ua q̄tu ad ministra
ta. Et p̄ oīd qd ſit
obſeruādū circa ſam
oblata. ſcō qd circa
offerēda: ibi. Locu
tus est dñs. tercio ad
verū pponit rō indu
ctua: ibi. Cufodite
mādata. Circa p̄mū
ponit multiplex pre
ceptū. ſcō trāſgressi
omis mediū: ibi.

Qui comederit de ſcificatis. Circa p̄mū
excludint octo pſone ab eſu ſcificatoꝝ: videlicz leproſus
ſeminifluis: imundus ex tactu: imundus ex eſu. alienige
na. inqlinus. mercenari⁹: filia ſacerdotis nupta. **N**ō lſalit
autē hui⁹ excluſionis ē ppter reuerētiā cultus diuini. **N**ā
ex eo q̄ nō q̄libet admittebat ad eſu ſoblatōnū q̄ cedebat
in uſum ſacerdotū: ſe excludeban̄ pſone imunde: viles et
extrane: habebant ſoblatōes ī maiori reuerētiā. **N**ō autē
figural fuit qz p̄ hoc designabat q̄ libet nō ē admittēdus
ad pceptionē eucharistie: ſi tñ pſone fideles ſtūde. patet
autē Ira paucis exceptis q̄ exponent diſcurrēdo. **C**aveant ab his q̄ pſecrata ſunt. vt non irreuerent t indebit
ad tangen dū t comedendū ſe ingerant. Conſecrata filioꝝ
iſrl̄ h̄ dicunt ſoblatā ab eis. **E**t nō p̄taminēt nomē ſan
cificatoꝝ mihi. i. oblatōꝝ mihi. qz ſicut dīcū ē vilescerent
in reputatione hoīm: ſi q̄libet etiā imundus eis vilescerentur.
DIn q̄ est imundicia q̄libet corā dñ. ſicut nadab t abiu
dictu ſuit. ſ. xj. ca. Conſequenter explicat in ſpāli imundi
clas excludētes ab eſu ſcificatoꝝ cū dī. **E** Hō de ſe
mine aaroncē. t p̄ ex p̄cedentibꝝ. **F**Qui tetigerit im
mundū ſup mortuū. i. ex p̄tinentibus ad mortuū: ex quoꝝ
tactu homo efficitur imundus. p̄t. habet **N**umeri. xix.
GEt ex quo egredit ſemen. i. qui tetigerit ſeminiflum.

Gusta cibis illius eſt. eo q̄ est de ſemine aaron.
Horticinū. i. per ſe mortuū: t loquit ſcriptura de an
mali mundo. fm ſuā ſpēm. ſe modo moriendi efficiunt
carnes immundae t illicite ad eſum. **K** Omnis alieni
gena nō comedet de ſanctificatis. **H**ic accipit alienigena
omnis q̄ nō eſt de ſe
mine aaron: exceptq̄
aliquibus poſtea ex
preſſis. **I** Inquili
nus ſacerdotis. qui
manet ad tēpū ſim
in domo eius. t non
eſt de genere eius.
M Et mereenarius
q̄ ſeruit pro mercede
ſacerdoti: quia iſtū n̄
ſunt ſui turis.
N Quē autē ſacer
dos emerit in ſervū.
et q̄ vernaculaſ do
mus eius fuerit. id ē
ſernus nat⁹ t nutri
tus ī domo ſacerdo
ris. **O** H̄i come
dēt ex eis. qz ſunt q̄
dam res ipſi⁹ ſacer
dotis. **P** Si filia
ſacerdoti cūlibet ſe
i. alicui q̄ non eſt de
genere ſacerdotali.
Q Non vescet quia
eſt emancipata a pa
tre: t facta vna caro
cū marito: t ido tra
bitur ad modū viue
di mariti.
R Qui comederit.
Hic ponit transgres
ſionis remediu q̄ il
la transgressio fit per
ignorantiā. qz debet
reddere qd comeſtū
eſt: t ſup hoc quinta
partē eo q̄ nō adhi
biuit debitā diligētiā
ad p̄canendū ſibi de
comeſtione ſanc tific
ator: t ideo nō ex
cusatur a toto: ſed ſolū a tanto. **M**oraliter p̄ comeſtione
ſanctificatoꝝ: intelligitur pceptio eucharistie a qua exclu
duntur iſte pſone. Leproſus. i. peccatis affiduns qui pec
cat ex corruptione habitus. Seminifluis. i. mendosus q̄
defluuit verbis falsis. Immundus ex tactu. i. luxuriosus.
quia luxuria eſt circa delectationes tactus. Immundus
ex eſu. i. carnosus vel gulosus. Alienigena. i. excōmuſica
tus: t a ſocietate gentis xpianae pſcissus. Inquilius. i. in
conſans qui manet ad tempus: ſed tēpore temptationis re
cedit. Mercenarius. i. cupidus vel ſuarus qui nō habeat
oculū nīſi ad tēporale lucru. Filia ſacerdotis. i. effemina
tus t mollis. **S** Locutus eſt dñs. Hic ostendit quid
obſeruan̄ dū ſit circa offerenda. Et primo ostendit que de
beant offerri. ſcō a quibus pſonis: ibi. De mani alieni
gen. tercio determinat tempus oblationis: ibi. Locutus
eſt dñs. Id huc circa offerenda primo ponit generalis de
terminatio. ſecundo circa hoc ponit quedam exceptio: ibi.
Houē t ouē ſure tē. Circa p̄mū ſciendū q̄ in omni ſacri
ficio generaliter hoc erat obſeruandū q̄ aīal offerendū in
ſacrificijs oporebat eſſe imaculatū. i. abſq̄ defectu alicui⁹
mēbri vel notabili deformitate: ita q̄ macula nō accipit. p
varietate pellis: ſed modo dicto. In ſacrificio vero holo
cauſti qd totum incendebat ad honorem diuini: t ſic

Lemiticus

erat d̄signus alijs sacrificijs hoc erat p̄seruandū sp̄liter q̄ offeret aial in masculinū t̄m. q̄ serus masculin⁹ p̄fectior est: eo q̄ femina ē mas occasionar⁹. et hoc ē q̄d dī. t̄ Hō de domo isrl. i. iudeus natione. v. Et de aduenis. i. alienigena p̄uersus ad iudaismū. x. Masculus imaculatus erit ex bobus et ouibus t̄c. q̄ ex his tribus sp̄ebus aialium t̄m siebat sacrificiū.

y. Hō q̄ obtul. vi. cimā pacificor⁹. s. p̄būficio obtento vel obtinēdo. z. Immaculatum offerer. Verūtamē nō semper oportebat q̄ eēt aial masculinū. Consequēter oñdit qliter aial debeat dici maculatū cum dicitur. a. Si cecū fuerit. i. carens duob⁹ oculis vel uno. b. Si fractum. i. fracturā h̄nis in aliq̄ parte corporis. c. Si cicatricem. i. notabilēm deformitatib⁹ post sanationem plage. d. Si papulas. i. pusulas ex q̄bus oris dolor et scabies. e. Mut scabie vel impetiginē. hec exposita sunt supra i. principio capituli. Et eadē rō est de alijs notabilib⁹ deformitatibus. q̄ talia redunt aial p̄ceptibile: iō nō dī dño offerri in sacrificiū: ne vi lescat cult⁹ diuin⁹: et q̄ dño debet offerri meliora. f. Non et ouē. Hic p̄n̄r̄ oñdit in q̄ casu maculata aialia p̄nt offerri cū dī. Hō et ouē: aure et cauda amputatis. In hebreo h̄. Hō et ouē supflū et diminutū. i. h̄ntē aliqd mēbrū supflū: sicut t̄ciū oculū: vel terciā aurē: vel deficiētē in uno oculo vel aure vel h̄mōi: et reddit in eadē suam cuī trāslatiōne n̄ra. q̄ rā isti defect⁹ illi reddit aial maculatū. g. Voluntarie offerre potes. etiā in sacrificiū ut dicūt cōriter expositores n̄fi. h. si aliq̄ esset obligat⁹ ad tale sacrificiū nō poterat ex tali aiali fieri: h̄ hoc dictū videt̄ p̄dicere textū p̄cedentī cū dī. Hō q̄ obtulerit victimā pacificor⁹ dño. vel vota soluēs: vel sponte offerēs imaculatū offeret ut acceptabile sit: ex q̄ p̄z q̄ sacrificiū de aiali h̄ntē talē defectū nō esset deo acceptū: etiā si esset oblatū voluntarie et absq̄ obligatōe: et iō q̄d dī hic. Voluntarie offerre potes. aliter exponit R. a. sa. di. q̄ h̄ in telligit̄ de oblatōe q̄ siebat sacerdotib⁹ t̄m: vt de p̄cio talis aialis fieret aliq̄ necessaria in tabernaculo vel tēplo. vt pote repatio cortinā seu vren siliū: q̄bus vtebant̄ ministri tabernaculi: h̄ non poterat ex eo sacrificiū fieri: nec de eo aliqd offerri sup altare: iō subditur. h. Potū aut̄ ex his solui nō p̄t. h̄ accipit̄ votū p̄ q̄cunq̄ sacrificio. vñ in hebreo h̄. Id sanctificatōe nō placebit. i. ad sacrificium. i. De manu alienigena. Hic p̄n̄r̄ oñdit a q̄bus nō debet sacrificia accipi cū dī. De manu alienigena vocat̄ h̄ alienigena q̄ nō ē iude⁹ natōe nec p̄uersus ad iudaismū. quia a talibus non debebat accipi aliqd offerendū in altari poterat tamen accipi pecunia vel alia dona: ex q̄z p̄cio emerent illa q̄ essent offerenda. et h̄ mō dī. ii. M. ach. iii. q̄ seleuchus illis rex ex sumptibus suis p̄stabat ea q̄ p̄inebat ad sacrificia. k. Quia corrupta et maculata sunt oia. sacrificia em̄ et oblatōes veteris legis nō erāt accepta fin se. h̄ ex fide offerentū: ideo gentiles q̄ nō habebant circūcisionē q̄ erat signū fidei re-

putabant̄ īmundi: et p̄ p̄n̄s dona eoz. et iō nō poterat offerri in p̄pria sp̄e ut dictū ē. R. a. sa. alit̄ exponit passum istū. Id cui⁹ intellectū p̄ ponēda ē hebraica l̄ra q̄ talis est. De manu alienigena non offeretis panē deo vestro: de oibus bis. q̄ corruptōes eoz in eis sunt et macula in eis ē: nō p̄ficient eis. Dicit̄ igit̄ tur q̄ lex ista dat ad remouēdum dubiū q̄ lex non fuit data gentilib⁹: sed iudeis t̄m. et ideo p̄cepit̄ de oblatōe imaculatoꝝ tantū n̄ astringebat gentiles. ppter q̄ sacerdotes iudeorum possent credē q̄ aialia maculata oblatā a gentilib⁹ ex denotione possent offerri i altari holocaustoꝝ et id h̄ remouet̄ p̄ h̄ q̄d dī h̄. Corruptōes eoz t̄c. dicit̄ t̄n̄ q̄ aialia maculata īmola ticia poterant ab eis recipit̄ offerri. h̄ hoc dicit̄ v̄ esse p̄textū vbi dicit̄. De manu alienigena nō offertis panes deo vestro. In panib⁹ t̄n̄ nō poterat esse tales macule sicut in aialib⁹. Et si dicit̄ q̄ aliq̄ panes poterat ēē maculati ex aliq̄ mixtione in-

debita: et de talib⁹ loq̄ h̄. nō valet. q̄ absolute dī. Nō offertis panē. et in diffinita lex equipollet v̄li. et sic oblatō pa nis generaliter videt̄ phibita recipi a gentilib⁹: et eadē rōe oīm aliaꝝ rerū. Itē de agno paschali q̄ īmolabat extra locum sanctū. q̄ in hierlin vbiꝝ poterat īmolari. vt habeat Deut. xvii. dī. Exo. xij. q̄ nullus poterat admitti ad cōmissionē ei⁹ nisi p̄us circūcisus et ouersus esset ad iudaismū. Et multos fort̄ videt̄ q̄ null⁹ esset admittēdus ad offerēdū aliqd in loco sacro: nisi iudeus vel cōuersus ad iudaismū. Itē illi q̄p̄ oblatō recipiebat ad offerendū sup altare: ingrediebant̄ atriu tabernaculi in q̄ erat altare holocaustoꝝ vt p̄z ex p̄dictis in multis locis: h̄ gentiles nō debebat ingredi. vt p̄z Trenop. i. vbi dī. Vidi gentes ingressas sanctuariū tuū: de q̄bus p̄ceperas: vt nō intraret ecclesiā tuā. Et ezech. xlviij. vbi dī. Sufficiant vobis oia sclera vestrā domus isrl. eo q̄ inducitis filios alienos incircūcisos corde et incircūcisos carne. vt sint i sanctuario meo et polluat domū meā. Hacerdotes em̄ cuplitate ducti introducebant gentiles intra atriu vbi erat altare holocausti. vt p̄cipierent ab eis oblationes. et Actuū. xxij. iudei insurrexerūt in paulū dicentes eū violatorē tēpli: eo q̄ credebant eum introduxisse throphimū q̄ erat gētilis in atriu templi: vbi Nazarei soluebant votū suū: et sic patet q̄ nō erat licitū recipere aliqd a gentilib⁹ vt offerret in eadē specie vt p̄dictū est. Litera etiā hebraica nō facit p̄ dictio R. a. sa. cū dicit̄: quia corruptiones eoꝝ in eis t̄c. Quia p̄ hoc nō intelligitur aliud nisi q̄ īmundicie gentiliū īq̄tū erat incircūcisi et ydolatrie dediti redundabat in oblationib⁹ eoꝝ et sic patet q̄ litera hebraica in hoc loco nō differt a trāslatione nostra in sensu: licet q̄tū ad aliqd differat in verbis. l. Locutusq̄ est dī. Hic consequēter agitur de tēpore offerendi cum dicitur. m. Die aut̄ octauo et deinceps. quia ante octauā diez serus natī sunt nimis molles et imperfecti: et ideo ante octauā diem nō debebant offerri dī. sicut nec aialia īmpfecta p̄pier defectū alicui⁹ mēb. n.

Liber

n Siue illa bos siue ovis non imolabuntur. hoc fuit preceptum: ut iudei qui erant crudelis exercecerent ad pietatem circa bruta animalia; ut per hoc mitiores efficerent erga boves. **D**ebatur autem quodammodo crudele qui mater cum fetu imolarebat et hoc fuit prohibitum ratione dicta. Itē quod aliquis ydolatre finitū suū matrē cum fetu ydolis immolabat.

Esset rōnib⁹ p̄cipit Deut. xxiiij. quod si quis innenerit nidiū et matrē incubante pullis qui non teneat simul matrē eū filijs: sed partiat matrē abire capitos filios tenens.

Si imolaueritis hostiam hoc. s. viij. ca. positū ē et expositū: sed repetit ad maiorem immissionē.

Custodite mādatā mea. Hec ē cōclusio hui⁹ capituli: videlicet obserua tio p̄ dictio: cui⁹ rō subditur cū dicitur.

Ego dñs. I. tante auctoritatis qui debet simpliciter obedire.

Ne polluatis nomē meū scīm ut sacrificer in medio filioz isrl. Ego dñs qui sacrificoyos et eduri dō frā egypti ut essem vob⁹ i deū. Ego dñs. Capi. xxiiij.

Locutusq⁹ est dñs ad

Moysen dices Loqure

filijs israel et dices ad

eos. He sunt ferie dñi quas

vocabitl sc̄tas Sex dieb⁹

b facietl op⁹: dies septimus

q rabbati requies vocabitl

sctūs. Omne opus non facie-

tis i eo. Sabbatū dñi ē. in

cūctis hitationibus v̄ris.

He sunt ḡ ferie dñi sc̄tē q̄s

celebrare debetl tēporib⁹

d suis. Nō ē primo q̄tade

tione dictū fuit plenus Exod. xiiij. 2. xiiij. 2. H̄ est qđ dē bīc. **d** Mense primo r̄c. dicebat aut̄ illa imolatio phase. i. trā situs: quod angelus in illa nocte percutiens p̄mogenita egyptiorum trāsibat dom⁹ hebreorum: in quā supliminarib⁹ erat de sanguine agni imolati nihil percutiēt in eis sed magis saluās.

e Et q̄ndecima r̄c. Incipiebat tñ sicut dicū ē a vespere precedingens die: in quo nō debebat apparere fermentū seu fermentū in domib⁹ hebreorum.

f Septē dieb⁹ azima comedetis. quia tot dieb⁹ durabat solenitas. Comedebat aut̄ azima in memoria hui⁹ qui filiū isrl imminentē exitu de egypto nō poterant fermentare egyptiū cogentib⁹ eos extre. vt h̄. Exo. xiiij. ca.

g Dies prim⁹ erit vobis celebri. Erat em̄ celebrorū q̄nq̄ sequentibus. ideo subditur b Omne opus servile nō facietis i eo. poterat tñ p̄parari illa que erat ad cibū et potū necessaria: quod talia opera nō reputantur servilia.

i Sed offeretis sacrificiū r̄c. Istud sacrificiū determinat infra. Num. xxviiij. k Dies autē septimus erit celebrari. nō respectu p̄missus respectu in mediop

in quibus nō solū erat licetū p̄parare ea quod ad victimū pertinet. H̄ etiā alia opera facere. Considerandū tñ quod quācumq̄ occurribat dies sabbati. s. prima vel septima die hui⁹ solenitatis: vel in aliq̄ intermedia illa dies erat obseruanda: sic quod nullū opus fieret etiā circa p̄parationē ciboz.

l Locutusq⁹ ē dñs. Hic p̄fir agit de oblatō primitiay q̄ siebat i crastino pasche cū dī.

m Tū ingressi fueritis terrā r̄c. Ex quod p̄ istud p̄ceptū de primitiis nō obligabat donec essent in transmissiōnē.

n Et messueritis segetes. Non ē intelligendum quod tūc esset messis cōtis segetū. quod non poterat esse ita cito: h̄ inīc boves colligebat spicas appropinquantes ad maturitatē quod magis festinabant ad hoc in aliq̄ parte terre isrl: et dicitur hebrei qui erat in sorte neptalmi et de his offerebant primitie in pascha: et hoc est quod dī. Feretis manipulos spicarū r̄c.

o Qui elevabit fasciculū. In hebreo habet. Qui elevabit gomor, et sic p̄sequēter in isto capitulo ubi habet. Manipulus. In hebreo gomor. quod ibi apparet spice p̄ primitiis: tñ ante quod de ipsis fieret sacrificiū torrebant igni: ut h̄. S. i. ca. et quod sacrificationē excutiebātur grana. de quibus simplebat gomor quod est decima pars ephii: ut dictū fuit Exo. xvij. et inde siebat sacrificium.

p Altero die sabbati. In hebreo habet. in crastino sabbati: et accipit sabbatū p̄ die septima septimane. h̄ p̄ prima die pasche quod erat. xv. dies mēsis primi quod etiā vocatur hic sabbatū eo quod requies erat ab omni opere seruili. et oblatio dictariū primitiarū siebat. xvij. die eiusdem mēsis.

q Et libamenta sc̄z illa que simul cū agno offerebant in holocaustū que:

sint illa ostendit cū dicitur. **D**uc decime simile r̄c.

Capitulū. xxiiij.

Locutusq⁹ ē dñs. Hec ē tercia pars p̄ncipalis hui⁹ libri in quod agit de tribus offerēdi: quod quidē ipsa sunt solenitates in quibus siebat spālia sacrificia ultra quo tildiana. Et p̄mo agit de tpe dīcray solenitatis. sc̄do ponit inducitio ad obseruātiā eaz. xxviij. ca. Circa p̄mū p̄mittuntur solenitates quod durabat p̄ aliquā pte anni. sc̄do subdūt ille quod durabat p̄ totū annū. xxv.

Aldhuc circa primū p̄mitunt illa quod p̄tinebat generalē ad totū poplū. sc̄do quod spāliter ad sacerdotes. xliij. ca. Prima in duas. quod p̄ p̄mitit obseruatio solenitatis sabbati que siebat q̄libet hebdomada cū dī.

b Dies septim⁹. Omne opus non facietis in eo. quod etiā illa quod p̄tinebat ad cibū et potū nō poterat illo die p̄parari: sed die p̄cedēti. ut h̄. Exo. xvij. q̄liter aut̄ sabbatū sit obseruandū pleniū dīctū fuit Exo. xx. ca.

Sed h̄ et in pluribus alijs locis repetit h̄mōi obseruatio ut magis cordibus hominū imp̄imeret. c He sunt ergo ferie. Hic sc̄do ponunt solenitates quod siebat semel in anno. Et primo agit de solenitate pasche. sc̄do de solenitate penthecostes: ibi.

Numerabitis ergo. tertio de solenitate tabarū: ibi. Locutusq⁹ est dñs. q̄rto de solenitate expiacionis: ibi. Decimo die. quinto de solenitate tabernaculorum: ibi. Et locutus est dñs. Aldhuc primo agit de solenitate paschalis. sc̄do de oblatione primulay q̄ siebat infra festum pasche: ibi.

Locutusq⁹ est dñs. Circa primū sciendū quod solenitas paschalis celebrabat in memoriam beneficij quod educti sunt filiū israhel de egypto quod quidē eductio fuit. xv. die mēsis primi et idō tūc siebat solenitas illa. Incipiebat tñ a vespere p̄cedēti dies in quod vespere imolabat agnus paschalism. di cui⁹ unimola

Leuiticus

¶ Quarta pars hinc finem propria duplex est hinc: unum maius quod continet quasi duas quartas parisiensium et dimidiā: aliud minus quod continet duas quartas. Credo tamen quod melius sit descendere quod quantitas huius mesure et alias quod ponunt in scriptura: nobis est incerta: quod measure liquidoꝝ et aridoꝝ multū variantur.

finem varietatem tempore et locoꝝ.

s **D**anē et polen. et pul. non comedere ex segete. Intentio legis huius est: quod nullus cibus factus ex segete noua mode-ret ab eis donec oblationis predicta primitia-rum facta esset.

t **N**umerabitur. Hic pater agit de festo penitentia-les. quod celebra-bat in memoria bani- ci legis date quod data data fuit quinquagesima die ab egressu domini egypti: deinde egressus ex-cluso: ut ostensum fuit Exo. xix. et hoc celebrabatur quinquagesima die a prima die festi paschalium exclusive: et hoc est quod dicitur.

d **N**umerabitur ergo ab altero die sab-bati. id est crastino pa-sche inclusiue.

v **S**eptem hebdoma-das plena. id est qui nō ginta dies. quod seprem hebdomade plene faciuntur. xlvi. dies. et di- es ieiunii est. id est dicitur vsque ad alteram diem ex-pletioneis.

p **E**t sic offeretis sacrificium novum. id est de nouis fru-gibus: non in grano sicut in paschate sed in panibus. id est subdit.

y **P**anes primitia-rii duos de duabus decimis sile: in quo-libet enim pane erat una decima. Secundum alios in quilibet pane erant due decime: et accipit decima pro pri-ma parte ephod: de cuius quātitate dictum fuit Exo. xvii. in fine. Ex dictis his et alibi per quod ter in anno soluebant primutie: primo in pa-schate de nouis gra-nis. secundo in penthe-coste de nouis panis.

bus. tertio in septembri de nouis fructibus de quibus reddidē erat primitie. quod finis haec. non dabant primitie de trencascen-tibus nisi de septem spēibus. scilicet frumento. ordeño. vinea. olitia. malogranato. fico. et palma. dicitur super Gen. xxvii. capi.

z **C**u libamētis suis. quod determinantur. Num. xxviii. Cetera patet ex supradictis usque ibi. **a** **P**ostquam messueritis se-ctem non secabitis eam usque ad solum et. In hebreo huius. Qui metes segetes terre tue non finies vel cōplebis angulum tre-

tue. istud est expositum. S. xxi. h. h. repetit ad maiorem immissio-nem.

b **L**ocutusque est dominus. Hic pater agit de festo tabernaculo quod siebat in memoria liberatois. Isaac ab imolatore ut hunc Gen. xxvii. et hoc illa die clangebat in cornibus pecorum: quod arles imolatus per ipsum: int̄ fructuosa cornibus herebat: ut dicitur ibidem.

Erat etiam talis clangor prima die mensis septem-bris quasi quedam preparatio ad festa ventura in eodem mense. scilicet festum expiationis: et festum tabernaculorum: et patet ista ex dictis usque ibi.

c **E**t holocaustum offerentis dominus non determinat hic quod beat esse ista oblationis: sed determinatur. Numeri. xxix.

d **L**ocutusque est dominus ad moysen dicens. Decimo die mensis huius septimi dies expiationis erit celeberrimus et uocabilis sanctus affligetisque anni mas vestras in eo: et offerentis holocaustum domino.

Quod opus seruile non faciet in tunc diei huius quod dies propiciatorum est ut propicieat vobis dominus deus vester.

Quis aia quod afflictia non fuerit die hac: pibit de populis suis: et quod opus propria fecerit: delebo eam de populo suo.

Nihil opus facietis in eo. Legitimum sempernus erit vobis in cunctis generationibus et habitacionibus vestris. **H**abatū requetus est et affligetis aias vestras in eo. Tunc enim debebant affligi iudei vigilis et telunias.

f **E**t offerent holocaustum domino. eo modo quod determinat numeri. xxix.

Dile no-no mensis septimi et ceterum quod sicut dictum est frequenter dies solenes iudeorum incipiebant a vespere precedentis diei.

b **E**t locutus est dominus.

Hic pater agit de festo tabernaculorum quod celebrabat in memoria illius beneficij quo dominus filios israel. et annis sustentauit in loco deserto in tabernaculis habitan-do: et incipiebat ista festivitas a decima quinta die mensis septimi et durabat per septem dies prima tam die que erat celebrata: cessabatur ab

omni opere seruili: et sicut die octava in quod celebrabat aliud festum quod dicebat festum certus vel collecte. quia eadem die colligebat pecunia per sacrificium per annum suendis: et alijs necessitatibus tabernaculi vel templi que debebat fieri de cibis sumptibus: et patet ista ex dictis paucis exceptis quod expoenentur.

i **E**t septem diebus offerent holocausta que autem

sunt ista determinata. Numeri. xxix.

Et similiter de sacrificiis suendis in festo certi vel collecte determinat ibidem.

Mumetisq; vobis die primo fru. arbo. pul. r̄. que aut sit arbor ista nō dī. dicunt tñ aliqui q; sunt poma citrina. quia sunt valda pulchra. ista tñ siebant ad denotandum: q; dñs in terra deserta sustentauit eos dñm absq; defectu notabili: vt h̄ Deut. ii. vbi dī. Novit dñs iter tuū habitans tecū. xl. annis. t nihil tibi defuit. t ad designandū q; de illo de seruo trāsierūt ad frā fructiferā t delectabilē.

In capl. xxiiij. vbi dī in postilla. Et sūr die octauo r̄.

Additio.

Hec hoc q; ista dies octaua dīcebat festū cete vel collecte: non habet q; eadē die colligere pecunia p̄ia cristicus t hmōi: tum q; sūr dies septima festi pasce dicebatur festū collecte. vt habetur. i. Deut. xvij. t tñ in illa die nullus dicit q; colligebātur pecunie: tū quia manfestū est apud doctores hebreos cōpter: q; illa collectio p̄ necessitatib; cōibus sacrificiorū hmōi fiebat p̄ totā terrā promissionis in prima die mēsis. xij. q; p̄cedit p̄ mēsem p̄incipiū anni sequēns. vt habet p̄ scripturas eoz autēticas: de q; t̄ libis q; nō p̄tinent ad errores suos illis credendū ē. H̄n festū cetus dī ex hoc q; erat dies celebris in q; pp̄ls debebat adunari seu colligi ad vacandū diuinis: t p̄ p̄ns cessare ab opib; seruilibus. H̄n semp subiungit immediate huic dictiōnē: cetus seu collecte: in hac materia cessatio ab opib; us. vñ hic dī. Est em̄ cetus atq; collecte: om̄ne opus seruile nō faciet in eo. Et sūr Deut. xvij. de septima die pasche: h̄ circa h̄ est at tendendū: q; hoc festū qd̄ siebat p̄ septimū diē tabernaculoz nullā h̄z rōnē l̄falem q; p̄ineat ad memoriam p̄teritorū. H̄a festū tabernaculoz cui hoc festū cōtinuabat qd̄ celebrabatur p̄ septē dies cōtinuos: erat memoriale eoz que fuerūt facta in deserto. H̄n in l̄fa dī. Habitabit in vmbra culis septē dieb;: t ita vt discat posteri vestri q; in tabernaculoz habitare fecerim filios isrl̄. De die aut octaua l̄z eēt celeberrima nō fit mēto in cui p̄teriti memoriam sit vnde tota rō hui festi est figuratiua de futuro. Nec est dicendū q; p̄ istud festū figurabat adunatio pp̄li t p̄x p̄stita in tra p̄missionis: q; si sic debuisset cessare post ingressum terre p̄missionis: sicut figura cessat adueniente figurato. vnde dicendū videt q; hoc festū figurabat p̄gregationē fidelium in ecclesia xp̄i in p̄nti: vel in regno celoꝝ futuro. Cui signū est: q; in tota lege mosaica septenariū celebrat: sicut p̄z de sabbato int̄ dies hebdomade: t septē dieb; pasche. t septē dieb; tabernaculoz: t de celebratione penthecostes post enumerationē septē hebdomadarū: t de mēse septimo in q; plurima t p̄cipua festa celebrabat. vt in h̄ ca. Sūr dies septima in veteri lege nō fuit celebris: nisi tñ in h̄ loco in q; manifeste denotat q; expletis oib; festis veteris legi q; oia in h̄ ca. recitant immediate succederent festa xp̄i. que in octauo die. s. resurrectio icipiūt seu exordiū recipiūt. p̄t ista largius in glosa t̄ actant: q; nō sunt intelligēda ad sensus mysticos p̄tinere: h̄ ad literalē rōne p̄dicta.

Replica correctorij contra Burgensem.

cetus atq; collecte. Om̄ne op̄ huile n̄ faciet i eo. H̄e sunt ferie dñi q; vocabit̄ celeberrimas atq; sanctissimas: offeretisq; i eis oblationes dñi: holocausta et libamēta iuxta ritū vniuersitatisq; diei excepti sabatū dñi donisq; vris. t que offeret̄ ex voto: v̄l q; spon te tribuet̄ dñi. A qntode cimo q; die mensis septimi qñ p̄gregauerit loēs fruct̄ fre v̄re: celebribit̄ ferias dñi septē dieb;. Die p̄mo t die octauo erit sabbatū. k. i. req̄es. Mumetisq; vobis die p̄rio fruct̄ arborū pulcērime spatulasq; palmaꝝ t ramos ligni densarū frondiū: t salices d̄ torrēte t le tabimini corā dñi deoꝝ v̄ro

Esta. xliij. vbi postillator ad l̄fam exponit q; de es octaua post festū tabernaculoz dicebat cetus vel collecta. Burg. p̄dicit afferē illius diei octaua nullū esse sensum l̄fale n̄ figuratiū de futuro r̄. In q; digressione se inuoluit in multz p̄mo q; arguit p̄ locū ab auctoritate negative dices nō h̄ i l̄fa: igit nō ē v̄p. Paret aut hoc esse argumentū p̄firmās errorē busi taz. scđo q; dicit septimā pasche dici cetus t collecte. vt p̄z Deut. xvij. tñvt dicit tac non colligebant pecunie: sed postillator exponit illū locū multipl̄. vno mō vt hic: tūc em̄ burg. ibi nō p̄dicit. tertio incōueniēter sine allegatione sacri canonis p̄ponit auctoritez hebreorū catholicis doctorib; cū postillatore cettū t collectaz ad l̄fam exponētib; vt p̄z in scholastica hystoria circa li. mūcroy ca. de cenophagia. q̄to q; sine rōe t anēte dicit dici collecte nullā esse expōsitione l̄fale ex aliq; facto p̄terito: qd̄ falsum vides. q; scholastica hystoria t postillator t aliū doctores catolici assignat rōem l̄fale nullā absurditatē h̄ntē: q; rō t si i l̄fa n̄ expōmāt̄ vi dicit bur. ex l̄fa tñ trahi p̄t nō absurde. certe em̄ ē apōd̄ oēs: q; collecte siebat p̄ cōi v̄su sacrificioꝝ: h̄ q; tpe siebat ex l̄fa nō h̄: nisi h̄ t Deut. xvij. sunt etiā aliae festiuitates qb; in l̄fa nō dat rō l̄falis: q; tñ ex l̄fam sine absurditate per doctores sepe assignat: sicut expositō p̄ multoz psalmoꝝ ad l̄fam q; a sc̄is etiā doctorib; varie ponit. si em̄ l̄fa de oib; redderet rōem facile eēt l̄fam exponēt̄: cui tñ expositōnē multipl̄ difficultas ostendit a bīo hierony. in p̄logo biblie. Nec ass̄t̄io burg. ex l̄fa h̄z colorē. Dicit em̄ festū ceterū vel collecte: dici ex eo q; pp̄ls debebat adunari seu colligi ad vacandū diuinis: t p̄ p̄ns vacare ab opib; seruilib; h̄ l̄fa v̄p p̄dicere huic assignatiōni. Deut. xvij. vbi dī q; collecta dñi dei tui ē: t nō dī. q; collecta pp̄li ē. h̄ dñi dei tui ē. Collecta aut dñi dei nō v̄p posse intelligi de collecta pp̄li: h̄ de collecta facta a pp̄lo ad honore dñi dei: vt ex effectu dicat collecta dñi dei: t vt illa collecta cōpetēt̄ fieret p̄hibet in eo die op̄ huile vt p̄petēt̄ pp̄ls p̄ueniat ad cultū dei: vt etiā dic̄ bur. vbi collecta fieret ne p̄ op̄ huile alicui p̄ueniēt̄ excusatōi loc̄ eēt. H̄ l̄fale igit expositōz figurale quā bur. sumit ex glosa ordinaria laudo: q; fidei fauerit. La. xliij.

Elocut̄ est dñs. Descriptis solēnitatib; p̄tinētib; ad totū pp̄lm generalit̄. H̄ic p̄n̄ ponunt̄ p̄tinētes ad sacerdotes sp̄aliter. Et p̄s̄ describit̄ hmōi cultus. scđo ponit̄ incidēs casus: ibi. Ecce aut r̄. Prima i duas: q; p̄ agit de cōpositōe lucernarū. scđo de p̄positōe panū: ib. Accipies q; similā. Otrūq; em̄ p̄tinebat ad officium sacerdotū: t cedebat ad honore t cultū dñinū. Circa p̄mū dī. b. Precipe filijs isrl̄ r̄. q; oleū vñ lucerne debebat impleri: debebat a pp̄lo ministrari. c. Purissimū. sine amurca aut fece aliq;. d. Lucidū. vt eēt aptū ad dandū lumen. e. Ald̄ p̄ci. lucer. i. cōponēdas. f. Jugit. i. cōtinue l̄z arderet solū de nocte fīm aliq;: sicutz agn̄ oblat̄ in holocaustū mane t vespe dicebat iuge sacrificiū. vel dicit

Leuiticus

In gitter qz oēs. viij. lucerne ardebat de nocte: de die vero tres tm̄ fm̄ qd̄ dicit iosephus. g Extra velū. qd̄ diuidebat sanctū r sanctū sc̄to. qz cādelabru erat extra sc̄m̄ sc̄to rū: in illa pte tabernaculi qd̄ dicebat sanctū vel sancta.

b Ponetqz eas aarō. i. pponet. i. vespē vlsqz mane qz in mane oēs exti-

guebat fm̄ aliqz: vñ

aliqz fm̄ iosephus vt

dictū est. Ad qd̄ aut̄

ponerent iste lucer-

ne: z qd̄ significaret

dictū fuit Exo. xxv.

k Accipies qz. hic

pñr agit de ppositio-

ne panū quoqz mate-

ria erat farina tris-
cea purissima r d̄ su-

ptu ppli mistranda.

l Et coques ex ea

duodeci panes. Ad

officiū em̄ sacerdotū

prinebat istos panes

formare r coquere q

modum expositum

Exo. xxv.

m Singoli habe-

būt duas decimas.

Et accipit b decima

x decima pte ephi.

n Quoqz senos al-

trinsecus. qz de istis

duodecim panibus

fiebat duo ordines:

r i qd̄ liber ordine erat

sex panes vñus sup

s extra velū testimonij in ta-

b bernaculo federis. Ponet

i qz eas aarō a vespē vlsqz i

mane corā dñō cultu ritu-

qz ppetuo i generationibz

vñis. Sup cādela brū mū

dissimū ponet sp i pspectu

k dñi. Accipies qz similā et

i coqz ex ea duodeci panes

m q singuli hēbūt duas deci-

n mas. Quoqz senos altrise-

c sup mēsam purissimā co-

rā dñio statues r pones su-

o p eos thus lucidissimū vt

fit panis i monimētu obla-

p tiōis dñi: Per singula sab-

bata mutabunt̄ corā dñio.

q suscepti a filijs isrl sedere

r sempiterno. erūtqz aarō r

s filioz ei vt cōedāt eos: in

loco sc̄to: qz sc̄m̄ sc̄to z est

de sacrificijs dñi iure ppe-

t tuo Ecce aut̄ egressus fili

v mulier israelitidis qē pe-

pat dñiro egyptiaco iter si-

x lios isrl: iurgat̄ ē i castris

r cū vñro israelite. Cūqz pla-

spheasset nomen dñi: et

maledixisset ei: adduct̄ est

z ad moysen. Vocabat̄ aut̄

rat p̄dēnatus. v Qnē pepat de vñro egyptio. Iste vñ

egyptius fuit ille quē interfecit Moyses: r genuit istum

blasphemū de adulterio: put tactū fuit Exo. ii.

x Tigrat̄ est in castris, i. ppter sitationē tentorū sui in castris

rōne pdicta. y Cūqz blasphemasset nomē dñi, dicunt

ei aliqz q in publico
noiauit nomen dñi
Tetragramatō: qd̄
erat illicitum noiare
nisi in sacerdotū bñ-
dictionibus: r illud
nomē maledixit.

z Vocabat̄ aut̄ m̄
er Salumith. de q

dictū fuit Exo. ii.

a Misericordia en̄ in

carcerē. Hic pñr po-

nif punitiōis ei de-

termiatio. r sc̄do rō-

ne ei hm̄i determi-

natiōis fit quedā re-

petitio de lege talio-

nis: ibi. Qui pcusse-

rit. Circa primū di-

cūt aliqz hebrei: q id

fuit missus in carce-

rem donec sup b sc̄-

retur snia dei: eo q

ignorabat vñru icur-

risset penā mortis.

Alij aut̄ dicūt q bñ

sciebat ipm incurris-

se penā mortis. quia

iam pceptū fuerat a

dño Exo. xxj. Qui

maledixerit p̄i mor-

te moriat̄: r multo-

fortī incurrit b pe-

na p maledictione

dei: q est pater oīm

p creationē: r id fuit

reclusus vt sciret q

morte deberet mori

q bñ fuit determina-

natiō a dño: r id de-

termiatiō b cū dñ.

b Ednc blasphemū ex castra, tanqz oī

bus abomiale r execrabilē.

c Et ponet oēs q audiebit

sc̄p̄ blasphemātē.

d Nan̄ suas sup caput ei. tā-

qz testes. dicēdo malicia tua te adduxit ad mortē nō nos

e Et lapidet eu ppls vñiversus ad terrorē altoz.

f Et ad fi. Isra. loqr̄is ptestando q silī morte moriet̄ qui

blasphemauerit nōmē dñi.

g Qui pcusserit. Hic oc-

casione hui addit̄ repetēdo de lege talionis cū dñ.

Qui pcusserit r occiderit boiem r̄t. r intelligit d occidēre a ppo-

sito nō a casu: vt p̄t̄ p̄ illud qd̄ bñ Exo. xxj. vbi dñ q̄ interfi-

cēs a casti debebat saluari in ciuitatē refugij.

h Qui pcus. aial reddat vicariū. i. aial eiusdē speciei valoris: vel

pcū: fm arbitriū indiscū.

j Qui irrogauerit. i. fecerit.

k Maculā hic accipit maculā p mutilatione seu lesio-

ne: q nō p̄t̄ curari sine notabilis deformitate: eo mō quo

aial dicebat maculatū fm legē. Et qualiter istud sit intel-

ligendū dictū fuit pleni Exo. xxj. vbi pleni actū est d̄ le-

ge talionis.

l Qui pcusserit hoiem puniat. r fm expo-

siōres nr̄os intelligit de pcussoē ad quā nō sequit̄ mōs

nec mutilatio. nec deformitas notabilis. quia talis debet

puniri ad arbitriū iudicū.

In heb. bñ: q pcusserit hoiem

moriāt̄. Et dñ. Ra. sa. q loquit̄ ista lex nō de quoqz ho-

mine: q de patre: qz pcussoē patrē grāi pcussoē dñ mo-

ri: etiā si mōs nō sequit̄ vt dictū fuit Exo. xxj.

Vel dicē-

dū q loquit̄ hic de hoie generaliter r de pcussoē ad quā

sequit̄ mōs. r repetit̄ id qd̄ in principio hui p̄t̄ dictū

Liber

litterat ad maledicē exp̄ssione. **m** Equū iudiciū sit inter vos siue pegrin⁹ r̄c. Accipit̄ hic pegrin⁹. gētilis puerus ad iudicium: q̄ l̄ recipereſ q̄tū ad ea q̄ pertinet ad salutē nō t̄ ad ea q̄ sum̄ honoris in regimine pp̄li q̄ que d̄r aliq̄s simplicit̄ ciuiſ: ad q̄ recipieban̄t aliq̄ gentiles pueri post tertiam generatiōne alioq̄ post decimā r̄ aliq̄ nunq̄: vt b̄r Deu. xxiiij. Siq̄s aut̄ inde⁹ interfecisſet gētilē nō puerus ad iudicium. h̄o incurrit̄ penā mortis fīm q̄ dicit Hab. sa. prout exposuit Exo. xxiiij. **n** Locutusq̄ est moyses. b̄ ponit executio pene fīm sētētā dñi ī b̄saspēmū supra dictū r̄ p̄ l̄ra. **o** Caplī. xxv.

p locutusq̄ est .xxv. dñs ad moysen ī mōte synai dices Loq̄re filiis isrl: r̄ dices ad eos: b̄ Qn̄ igit̄ ingressi fuerit fr̄a quā ego dabo vob̄: sabbatizate sabbatū dño. Sex annis seres agrū tuū. r̄ sex annis putabis vineā tuā colliges q̄ fruct⁹ ei⁹. Septimo āt anno sabbatū erit terre req̄etiōis dñi. Agrū nō seres: r̄ vineā nō putabis. **Q**ue spōte gignet hum⁹ n̄ metes: r̄ vnas primitiarū tuarū nō colliges q̄si vnde miā. Ann⁹ ei req̄etiōis fr̄ est. H̄z erūt vobis ī cibū tibi r̄ tuo tuo: ancille: r̄ mercenarii tuo: r̄ aduene q̄ p̄ regrinaſ apud te. **J**umētū tuis r̄ pecorib⁹ oia q̄ naſcunt p̄bebūt cibū. Numerabis quoq̄ tibi septē hebdomadas annoꝝ. i. septies septē q̄ simul faciūt q̄dragī t̄ tanouē: r̄ clāges buccina ſabbatiza. Sab. do. q̄ſcedo. Dicit aūt Aug. q̄ terra colebat lepro anno r̄ ſeminabat. h̄nō colligebat a dominis: h̄tū pauperib⁹ dimittebat. r̄ fīm b̄ intelligit quies terre. q̄ nō exercebat p̄ vtilitate tpali colētū oēs aut hebrei r̄ d̄ndreas. ſup locū iſtū dicūt q̄ terra āno. viij. nō colebat nec ſeminabat. r̄ b̄ magis p̄cordat textui. q̄ ſtatū ſubdit. Sex annis seres agrū tuū r̄c. ſubdit. **c** Septimo anno ſabbatū erit terre. Si ei colereſ nō eēt requies terre vñ ſubdit. Agrū nō seres r̄c. **d** Que ſpōte gignit hum⁹ nō metes. Illa ſunt q̄ naſcunt in campis ex granis deſcentib⁹ tpe messis abſq̄ alia cultura: r̄ illa nō debebat dñi capoꝝ appropriare ſibi. **e** Et vnas primitiarū tuarū. dicūt aliqui q̄ loquunt̄ hic de fructib⁹ vinee ante quartū annū qui erāt imūdī: vt habeat ſupra. xix. h̄nō eſt verū immo de fructib⁹ annis septimi loquunt̄ q̄ abſq̄ cultura naſceban̄t vnde fīmittit. Enno ſeptimo agrū nō seres r̄ vineā tuā nō putabis, r̄ de vtrīnq̄ fructib⁹ ſubdit.

f Hed erūt vobis ī cibū r̄c. q̄t inde vſiebat cōter dñi r̄ ſerui pauperes: r̄ pegriniſ. etiā bestie: nō ſolū domētice. ſiluſtres vñ ſubdit. **g** Jumentis tuis r̄ pecorib⁹. In hebreo habet. Jumentis tuis r̄ bestiis. r̄ p̄ bestias hiſtinet ligunt aialia ſiluſtria fīm hebreos. **h** Numerabis q̄ ſolēnitate anni q̄nqua geſimi: de quo ē diplex opinio: t̄ ap̄d hebreos q̄ apud latīnos eo. n. q̄ dicit b̄ h̄ Numerabis q̄ ſibi ſeptē heb. an. r̄c. dicūt alioq̄ q̄ annas ſubile⁹ erat ultimus ann⁹ h̄n⁹ numeri. l. xlīx. dicebat t̄ q̄ ſolēnitas ſubile⁹ ſediet ad familiā priſtinā: q̄ ſubile⁹ ē t̄ q̄nq̄geſim⁹ ann⁹. Nō ſeret atq̄ ſmetet: ſpōte ī agro naſcētia. r̄ primūtias vindemie nō colliget: ob ſeſificatiōne ſubile⁹: ſz ſtati ablata co medet. Anno ſubile⁹ redeant oēs ad poſſeſſiōes ſuas. **Q**ui vēdes q̄ppiā ciui tuo vel emes ab eo: ne cōtristes fratre tuū: ſz iuxta numerū ānoꝝ ſubile⁹ emes ab eo r̄ iuxta ſupputatiōez frugū vēdet tibi. Quanto pl⁹ anni remāſerit poſt ſubile⁹: tāto crescat r̄ p̄ciū: q̄nto min⁹ t̄pis nūerauerē tāto minoris r̄ emptio p̄ſtabit. L̄ps ei frugū vēdet tibi. Mōlīte affligere p̄tribules v̄ros. b̄ timeat vnuſq̄. q̄ ſtū ſuū. q̄ ego dñs de v̄r. Facite p̄cepta mea: r̄ iudicia cuſtodiſte: r̄ iplete ea ut hitare poſſit. i. ſtra ab ſq̄ v̄llo pauore r̄ gignat vob̄ hum⁹ fruct⁹ ſuos q̄b⁹ veſcamini vſq̄ ad ſaturitatē

z hoc v̄ldeſ ver⁹: vñ r̄ vocat ſubile⁹ ab iſto clāgo: ſtū q̄ dicit Hab. sa. r̄ rōnabiliter vbi ei dicit⁹ ſubile⁹: i. hebreo habet iobel: q̄d ſignificat comi vel buccinā: vñ Exo. xix. vbt d̄r. Cū ſūt cept̄ clangere buccina. in hebreo habet iobel. **k** Sanctificabitſq̄ annū q̄nq̄geſim⁹. t̄ applicabit ad ſtū cultū. **l** Et vocabis remiſſionē. q̄ ſtū remiſſebeant ſeruitutes r̄ debita. r̄ etiā exiles p̄mittebant ſire ad terrā ſuā vñ ſequiſt. Reuerteſt h̄o ad poſ. ſuam: r̄ vnuſq̄ ſediet ad familiā priſtinā. cetera patēt ex p̄dicti m̄. **M** Quādo vēdes. Hec eſt q̄ ſi incidentalis in qua poſuntur duo incidentia ex p̄dictis. eo. n. q̄d dictū eſt imēdiate q̄ in anno ſubile⁹ oēs redibāt ad poſſeſſiōes ſuas: ſequitur q̄ poſſeſſio nō poſterat vendi niſi vſq̄ ad ſubile⁹. r̄ ſo necessariū ſuit detemiſſare modos vēditionis. Item q̄ ſtū eſt ſupra q̄ ſeptimo anno non poſterat ſeminarī nec meti: optebat detemiſſare de mō p̄uiffionis: r̄ ſo p̄mo tradit̄ modus vēditionis in generali. ſcō mod⁹ p̄uiffio

Zeuiticus

niſ ſancti. viij. 2. viiiij. ibi. **D** si dixeritis tercio reuertit ad mo-
dū venditionis in ſpāli: ibi. **T**erra q̄z. Circa primū ſcien-
dū q̄ ex quo nō poterat vēdi poffeffiones niſi viſq; ad an-
nū iubileū ad h̄ q̄ eſſet iusta venditio oportebat habere
reſpectū ad terminū iubilei: ut quāto plures eſſent anni
viſq; ad iubileū: tāto
plus vēderent: et q̄n-
to pauciores tanto
min⁹ et p̄t̄ l̄fa.
D si dixeritis. h̄
q̄ agit de mō pni-
fionis. q̄ dñs q̄ ē ve-
rat et potēs ad iplē-
dū dicit q̄ anno ſex-
to terra pferret fru-
ct⁹ in tanta abūdan-
tia: q̄ etiā ſufficerent
ad ſuſterationē ho-
minū viſq; ad t̄p̄s q̄
nouī fruct⁹ haberent
tur de ſemiſatis. viij.
anno et p̄t̄ l̄fa.

nulli⁹ ipetū formidantes.
D si dixeritis qđ comedē
m⁹ anno ſeptimo ſi nō ſeue-
rūm⁹: neq; collegerim⁹ fru-
ges nřas dabo bñdictio-
nē meā vobis āno ſexto. et
faciet fruct⁹ triū annoꝝ. ſe-
retiſq; anno octauo: et co-
medetis veteres fruges viſ-
q; ad nonū ānū: donec no-
ua naſcant edetis vetera.
Terra q̄z nō vēdet impe-
tuū. q̄ mea ē: et vos adue-

Terra quoqz. hic
revertit ad modū vē
ditionis in spāli: et p
agis d̄ vēditiōe agro
rū. scđo domoꝝ ibi.
Qui vendiderit do
mū. tercio psonaruz
ibi. **S**i paupertate co
pulsus. Circa primū
determinat qvēdēs
possessionem suā ex
paupertate poterat re
dimere si veniret ad
pinguorē forunam
sīlꝫ p̄pinqꝫ eiꝫ et si
emptor leuasset ali
quos fructꝫ valor d̄
p̄cio debebat defal
cari et residuū reddi
emptori. terra ei ꝫ
missionis erat ipius
dei imediate: iudei
aut̄ ibi habitates nō
erāt nisi sicut coloni
et id dñs noluit eam
aliter vendi seu alie
nari: et vt l̄ea.

PQui vendiderit
domū. **H**ic agit in
spāli de vēditidē, do-
moꝝ vbi determina-
tur q̄ dom⁹ q̄ erant
stra ciuitates vel vil-
las muratas si vēde-
rent poterāt redim⁹
infra annū venditio-
nis aliter nō poterāt
redimi s̄ cetero etiā
in anno iubileo. **D**o-
m⁹ aut̄ que erunt in
villis non muratis
semp poterant redi-
mi vscꝝ ad iubileū:

defalcatiōē tñ facta de p̄cio q̄ātū valuerāt emptori. Nō
aut̄ hui⁹ diuersitat̄ erat: vt ciuitates & ville murate rema-
nerent magis populate: & iō statutū fuit vt dom⁹ illarū
vēdite nō possent redimi nisi p̄ao anno: vt p̄ h̄ hoies eēnt
mīn⁹ p̄ni ad vendendū. Excipiunt tamē ab hoc domus
leisitariū que erat in yrbib⁹ muratis que vēdite ab eis

poterat redemī semp modo supradicto. Cuius ratiō assi-
gnat in litera. qz leuite nō habebāt pte in agris sicut alie-
trib⁹. et iō domus eoz que erāt in vrbib⁹ reputabant̄ eis
qz p heredestate agroz ⁊ iō simili mō redimī poterant et
ptz lra. qz Suburbana aut̄ eoꝝ nō veneat. l. vendent̄:

vñ **Y**sus **E**xculo va-
puloyeneo sio q̄tuor
ista: **G**ensuz passiuſ
sub voce gerut alie-
na. t. sub voce actiuſ
r **Q**uia possessio
ſempierna ē subur-
bana em̄ prie dicta
erāt quedā loca i cír-
cuitu ciuitatū q̄ erāt
cōmuñia: vt b̄f **H**u.
xxxv. vbi ista mate-
ria tangit pleni⁹. z iō
dicit h̄ possessio ſem-
pierna: qz cōmuñia
nō morit: sed p-
ſone ſingulares: z iō
nullus poterat ali-
qd vendere ibi: quia
nō habebat aliquid
apru.

Si paupertate hisc
pnr agit de venditio
ne psonar vbi deter
minat q si aliquis
Hebreus esset em
ptus in seruū: vel he
breu in ancillā: debe
ret tractari amicabl
liter e nō sicut seru
aliax nationū: t ian
no in bilo potat ta
lis egredit: t si annus
septimus remissiōis
veniret ante annū tu
bileū poterat egredi
similiter vt dictū fu
it **E**xo. xxj. Erat em
omnes hebrei serui
ipsius dei immidia
te: eo q redemerat
eos de seruitute egypti.
z iō nolebat eos
aliter vendi. **S**ecus
aut erat de suis em
ptis aliax nationuz
t hoc est qd subdit.
Seru⁹ t ancilla
sint vobis de natio
nib⁹ que in circūtu
vestro sunt. qui non
sunt conuersi ad iu
daismū. **v** **E**t de
aduents. id est de cō
uersis: sicut patet io
sue. lx. q Gabaonite
semper fuerunt serui
multitudinis. licet
essent cōuersi ad iu
daismū. **S**i autē alt

Si innaluerit apud vos man⁹ aduenie &c. et si videntis

Liber

modis nō poterit redimi: egredieſ liber cū liberis suis in anno iubileo: cuius cā reddit cū dī. Mei enim serui sunt filii isrl̄ quos eduxi de terra egypti: et iō nolcebat q̄ possent vēdi simpliciter et ad semp in seruitute hūmanā.

Con ca. xxv. vbi dī in postilla. Sciendū q̄ ann⁹ septim⁹ erit remissionis.

Additio.

Quod aut̄ i an no septio non remittant debita: nisi tm̄ nō potētib⁹ soluere: nō credo q̄ habeat fundamētu in l̄ra nec bebrei q̄ in istis locis li terā exquisite sequuntur h̄ dicūt: sed q̄ remissio debitorum de q̄ hic agit intelligit generaliter tā de potētib⁹ q̄ impotētib⁹ Qualiter aut̄ h̄ itil ligēdū p̄prio loco v̄dendum est. s. Den. xv.ca.

Replica corre ctioj cōtra burg.

Illud q̄d notat ca pt. xxv. p̄tractabitur Den. xv. infra.

Capitulū xxvij.

Ego dñs deus vester. Postqz actū est de solēnitatib⁹ que p̄tinēt ad cultū diuinū. hic p̄n̄ induciē ppls ad obseruantia eaz. Et h̄ quadrupliciter: p̄ p̄ phibitiones. scđo per p̄missiones: ibi. Ego domin⁹ si in p̄ceptis meis rē. tercio p̄ cōminaciones ibi. Q̄ si nō audier̄ me. quarto p̄ isolati ones: ibi q̄ si t̄ d̄ his Circa primum p̄b̄ter idolatriā: vt idu cat ad obseruātiām cultus diuinū cū dī.

Ego dñs de⁹ vester. cui cultū latrie deberis: et nulli alteri ideo subdit.

Nō facietis vobis idoliū. s. ope fusi li. et sic phibet idola triā in idoliis metal licis.

Et sculptile. s. p̄ dolationem: et sic phibet idolatriā i statuis ligneis.

Nec titulos eri. i. altaria p̄ idolatria in imaginib⁹ lapideis.

Solenitates q̄ vocant sabbata: q̄ in eis erat cessatio ab op̄ib⁹ servilib⁹: vt p̄t̄ ex supradictis.

Et sabbata mea: i. habete reuerētiā ad ip̄m: et nō ad idolatrie locū.

Ego dñs. Hic p̄n̄ induciē ppls ad obseruātiāz p̄dictorū p̄ p̄missiones bonop̄ si ea obseruaerit: et p̄ p̄mit

apud vos manus aduenere atqz pegrini: et attenuatus frater tu⁹ vēdiderit se ei. aut cuiqz de stirpe ei⁹ post vēditiōz p̄t̄ redimi. Qui voluerit ex srib⁹ suis redimet eū. et patru⁹ et patruelis et p̄sanguine⁹ et affinis. Qinaut ip̄e potuerit redimet se suppūtati dūtarat annis a tpe vēditiōis sue usqz i annū iubileū et pecunia q̄ vendit⁹ fuerat iuxta annoꝝ nūeruz et rōne mercenarij suppūtata. Si plures fuerit anni q̄ remanent usqz ad iubileuz: fin̄ hos reddet et p̄ciū: si pauci: po net rōne cū eo iuxta ānoꝝ numerū: et reddet emptori q̄d reliquū ē annoꝝ: quib⁹ ante fuūit mercedib⁹ im putat. nō affliget eū violē ter in cōspectu tuo. Q̄ si p̄ hec redimi nō potuerit anno iubileo egredieſ cū liberis suis. Mei ei sunt ser ui filii isrl̄. quos eduxi de terra egypti. **C**a. xxvij.

Ego dñs de⁹ vester. Non facietis vobis idoliū: et sculptile nec titulos erigetis: nec īsignē lapidē ponet̄ i terrā v̄rāt adoretis eū. Ego em̄ sum dñs de⁹ vester. Custodite sabbata mea: et pauete ad sctūariū meum. Ego dñs. Si i p̄ceptis meis ambulauerit̄ et mādata mea cu stodierit̄ et fecerit̄ ea: da bo vobis pluuias t̄pibus suis et tra gingnet germen suuz: et pomis arbores re plebūf. App̄hēdet messiū tritura v̄demia: et v̄demia

Custodite sabbata mea. i. solēnitates q̄ vocant sabbata: q̄ in eis erat cessatio ab op̄ib⁹ servilib⁹: vt p̄t̄ ex supradictis.

Et pauete ad sanctuarium meum. i. habete reuerētiā ad ip̄m: et nō ad idolatrie locū.

Ego dñs. Hic p̄n̄ induciē ppls ad obseruātiāz p̄dictorū p̄ p̄missiones bonop̄ si ea obseruaerit: et p̄ p̄mit

tis ei⁹ v̄bertas terre cū dī. **b** Dabo vobis plu. t̄p. su. i. p̄petentib⁹ ad fructificationē terrenascētū. **d** App̄phen der messiū tritu: v̄nd. h̄ est dictū: tanta erit copia bladi: et nō poterit colligi an t̄ps v̄ndemie. scđo p̄mitit̄ eis securitas ab hoste cū dicit. **k** Et absqz paurore habitabat q̄ sine securitate fertilitas partim aut nō b̄l valet. **l** Aluferaz malas bestias a vobis. ita q̄ nō nocebunt p̄sonis vestris nec bonis. tercio. p̄mittit̄ eis fertilitas in ple cum dicit.

m Helpiciā vos cre. fa. sicut p̄missus fuit Abrae Gen. xv. sō subdit. Et firma bo pactū meū vobiscū. **n** Comedet̄ v̄tūstis. v̄tēz. i. fructus terre ita abūda būt: et tābone collectiōis et maturitatis erūt: q̄ possent valde dū sernari et comedia vobis: h̄ dīmitter̄ p̄pter noaos sup̄tūstētes. q̄to p̄mittit̄ eis divina familiātis cū sua p̄tectionē cū dicit.

o Ponā tab. me. i. me. ve. vbi per signa enidētia apparebit effect̄ p̄ntie mee in rūsionib⁹ diuinis et p̄similiib⁹.

p Et nō abiūci. vos aia mea: q̄si abomia biles immo habebist vos valde amabiles q̄ Ambulabo iter inter vos. vos p̄tege do et p̄solando.

r Et ero vester de p̄ verū et spālē cultū.

s Confregi cathe nas cer uicū vestrarū. i. abstulī a vobis dū rūssimā seruitutē egypti qua tenebāmī astricti. **t** Prince deretis erecti. **u** Dodus ei dephsōx̄ ē in cedere inclinato capite: et q̄n̄ liberat̄ p̄st caput elenare.

v Si nō audie me. Hic p̄n̄ induciē p̄plus p̄ p̄minatiōis et p̄minas eis dñs q̄ tuor mala: si nō suauerit p̄dicta: et h̄ h̄ q̄ tuoꝝ bona: q̄ sunt ob

w stātib⁹ p̄missa. Promiserat ei obseruātib⁹ securitatē ab hostib⁹: et lō nō obseruātib⁹ p̄ p̄minat̄ ipugnationē hostiū cū dī. q̄ si nō audierit̄ rē. sequit̄.

x Disitabo vos ve lociter in egestate et ardore p̄ueniēte ex incursu hostiū: vi subdit.

y Frustra seretis semētē: q̄ ab hostib⁹ denouerit̄ p̄dicta.

z Ponā faciē meā cōtra vos. i. intentionē ad vos

Leviticus

psequendū. sō subdit. Et corrētis corā hostib⁹ vestris. t subdit. b Fugietis nemine psequēte. ex nimis paurore qđ est valde turpe. scđo p fertilitatē quā pmiserat seruitib⁹ mādata cōminat nō suātib⁹ sterilitatē cū dicit. c Hinaut nec sic obedi. m̄ addam coru. ve. i. penas vos affligenes.

d Septuplū. i. pfe et qđ septenari⁹ numerus pfectionē si gnisfcat. e Dabo qđ vobis celū desup sicut ferrum. qđ nec ros nec pluia de scēdet inde sup terrā secundā. f Et terrā enē. i. siccā et oīno infuctuosam. tercio cū dī. g Si ambulauerit ex aduerso mīhi. ptra fecū dītate plis: commi naeis paucitatem plebis vñ sequit.

h Emissāg in vos bestiā agri. i. feroce s. l Que pīmāt vos desertereg fiant vīeve stre ppter paucitatem habitator⁹ in terra: t non solū pīmāt eis paucitatem ex deuora tione bestiar⁹: h etiā ex gladiis inimicoꝝ vnde subdit.

k Inducāg super vos gla. vi. fe. mei. i. trāgressionū federi mei. l Cūqz pī geritis in vībes a fa cle gladii.

m Mittā pestil. rē. Ita qđ nō poterit ibi saluari h pīmīa mīseria t fame cogemēti vos tradere hosti bus vestris.

n Postqđ pīfrege ro baculuz panis. i. sustentamentū cibl. o Ita vt decē mul li. in uno clī. co. pa. i. Ita parū habebut de pasta qđ yn⁹ paruus cliban⁹ sufficiet pro decem domib⁹.

p Et reddant eos ad pondus. i. distri buant i domib⁹ suis ad pondus pīt pau citatē. Dicit autē hic Ita. qđ in h pīmīa tur eis dīs corrupti onē blādi t paste: in tantū qđ panes inde formati in furno po siti frangerent i par tes minutas: qđ ex traēde furno diuidenter ad pondns vt quēlber mulier haberet partē suā debitā: ylteri⁹ pīmīa eis paucitatē rā tam ex scīp̄is cū dī. Hinaut qđ hec audierit me rē. sequit qđ Ut comedā car. fil. t fi. vīestrax qđ fuit impletū in ob-

sitione samarie: vt hī. iiiij. Reg. vij. ca. t i obsidione hier salē p Tytū t Despasionū: vt dicit Josephus li. de iudas co bello. quarto ibi. m Destrū excelsa vīstra. p divīna familiaritatē quā pmiserat obseruātib⁹ mādata ei⁹ cōmīnat eis subtractionē sui auxiliū t totale deiectionē cū dī.

r Destrū excelsa. ve stra. i. loca alta in qđ bīs idolis immols bāt. s Et abominabīs vos aia mea. subtrahēdo effectu pītīe mee: etiā a tē plo: ideo subdit. Et deserta facīa sanctua rīa vīstra. t Nec recipiā vītra odorez suauissimū. i. sacrificia qđ tpe obedientiū mīhi: fuerunt mīhi odorifera t placita. v Et stupebūt sug ea inimici vīstri. de tāta abiectione vīra. x Cū habi. illi⁹ sue. qđ ipletū est qđ rex assyriop̄ trāstalit iudeos t in ciuitatib⁹ eoꝝ habitare fecēt extraneos vt hī. iiiij. regū. xvij. ca. Cōmina tur etiā pīsecutionē t abiectionē i terra alīena cū dī. Nos autē disp. i gē. t euag. pī vos gla. y Tunc place. terre sab. sua. Tunc em̄ quiescent a cultura pīt defectū habitatiū: eo qđ tpe qđ etiā spīus. s. āno. vij. t qđ quagesimo non pīmittebat quiescere ppter cupiditatē iudeop̄: t iō tūc redde tur sibi quies maior t plixior qđ fuerit sb tracta. z Terribit eos sonitus foliū volantis qđ hoīes i ter rore positi ad modū fremitū credunt adesse aduersariū spītū. a Cadent nullo sequēte. qđ hoīines ex terrore fu gientes frequēter cadūt in pīcipitia t allīqđ cadunt mutuū gladiis nō distinguētes socios ab aduersariis. vt hī iudicū vij. de fugientib⁹ coraz gedeone t sociis ei⁹. b Et si t de his aliqđ remāserint. h pīr inducit pīplū ad obseruātīa māda tor pīsolationes qđ quātūqđ fuerint abiecti: si aliqđ remāserint t afflictione dāte eis intellectū peccata sua reconquerit: t pī spīs orauerit pīmitis eis diuia pīsolatio: vñ subdit. Tūc orabūt pīmpītātib⁹ suis: ei recordabor se at y iii

toꝝ pīsolationes qđ quātūqđ fuerint abiecti: si aliqđ remāserint t afflictione dāte eis intellectū peccata sua reconquerit: t pī spīs orauerit pīmitis eis diuia pīsolatio: vñ subdit. Tūc orabūt pīmpītātib⁹ suis: ei recordabor se

Liber

deris meū tē. **T**erre q̄z memor ero. reducēdo sibi habitatores suos cetera p̄dēt ex dictis.

In ca. xxvij. vbi dī in postilla. Ponā tabernaculū meū i medio vestri.

A **I**cet plan⁹ sens⁹ līe hui⁹ q̄d dī ambulabo iter vos possit intelligi

Iez vos p̄tegendo et isolando put in postilla. tamē vltiori sensu intelligit et magis p̄pte: cū deus in carne assumpt⁹ eēt ambulans gressibus corpib⁹ iter illos: et sic illa p̄missio fuit impleta i aduentu xp̄i: qn xp̄s in propria p̄sona diuina ambulauit inter filios isrl: et erat eis de⁹ scz pplo cū quib⁹ cōuersabat: qui cū p̄tebant dicētes. Tu es xp̄s fil⁹ dei vini.

vñ sup illud verbū ambulabo inter vos: glo. Hō faciens vnde hic est de⁹ noster et nō reputabif alius ab eo: post h̄ in terra vīsus est. et cū hoībus cōuersatus est: hec in glosa Que nō est estymāda mystica expositio h̄lalis. Nā ex h̄ qđ dicit. Ponā tabernaculū meū in medio vestri iam intelligebat ambulatio diuina cū eis: dādo diuina respōsa et p̄gādo: et isolādo: put supra fuit tactū Exo. in additione. xxvij. Que quidē ambulatio ibi dī: cū eis. cū moyes hec petēda diceret. Obsecro dñe ut gradiaris nobiscū hic aut nō dī sic: h̄ ambulabo inter vos. et ero de⁹ vester. q̄ si manifeste innuēs q̄ ambularet inter eos q̄si vñ ex eis scz verus homo: vñ subiungit. Et ero de⁹ vester. Et notādū q̄ Ha. moy. gerūdens in sua expositione multa de hoc tradit: inter q̄ sic dicit: q̄ i futuro tpe. s. Messie pueri ista cliticū sunt demōstratūrī deum digito. **I**nixa illud Esiae xxv.ca. Ecce de⁹ noster iste: expectauim⁹ eū. Trē et antiqui nostri dixerūt futurū est qđ de⁹ exercebit cū iustis in h̄ seculo: in futuro tpe. s. tpe Messie. Que quidā p̄missiones nunq̄ fuerūt implete: h̄ implebunt in tpe p̄fectionis: hec ille. Que quidē verba manifeste p̄sonāt catholice veritati fin quā verus Messias q̄ est verus de⁹ demonstrat⁹ fuit digito a pueris hebreoz et ramis in die palmax: vt habet Math. xxj.ca. Qui qđē xp̄s sepe exercitat⁹ est et uerat⁹ cū iustis. s. aplis tanq̄ ver⁹ bō. Que quidā p̄missiones: put iste auctor p̄fitec nunq̄ fuerūt implete tpe ve. testa. h̄ spectabat impleri tpe Messie: vñā iste auctor intellexis set se ipm et bene egisset.

In ca. xxvij. vbi dī in postilla. Q̄ si non audieritis me. Hic p̄ur inducif pplo p̄ p̄minatiōes et. **A**dditio.

Iste maledictiōes p̄minatorie q̄ in h̄ ca. p̄tinēt. put cōiter exponunt sunt p̄phetice. q̄ oīa penalia h̄ p̄tentia p̄tigerūt illi pplo in diversis et varijs tēporib⁹. Sed circa h̄ est aduertendū q̄ infra Deut. xxvij. ponunt alie maledictiones seu cōminatiōes: q̄ in multis assimilant istis: et inter vrasq̄ fin Ha. moy. gerundē. q̄ inter oēs expoſtores hebreoz: dī hac materia magi p̄prie scripsit: est qđā dīa nō modicū attēdenda. s. q̄ p̄minatiōnes p̄phetice in h̄ ca. p̄tēt p̄tinet ad captiuitatē babylonī cā i q̄ fuerūt plenarie iplete. Cōminatiōes vō p̄tēt Deu. xxvij. p̄tinēt ad captiuitatē Romanā in q̄ fuerunt plenarie p̄plete: et in q̄ etiā hodie fm ipm durat: ex q̄ qđē p̄side ratione si bñ attendat. put i p̄dicto ca. Deu. dīo disponē te declarabit: p̄fundī posset error indeo et iprouide spectā tñ p̄ntis captiuitatis redēptionē p̄ messiā inaniter ab eis spectatū. Q̄ aut p̄minatiōnes p̄phetice in h̄ ca. p̄tēt p̄tineant p̄prie ad captiuitatē babylonīcā p̄tēt ex mult⁹ q̄ ab ipo Ha. moy. narrant in sua expositione i h̄ loco. Quo-

rū duō q̄ viden⁹ sufficere ad p̄positū p̄clūdēdū ad p̄ns oīdam ceteris oīmissis vt tractent i illo ca. supradicto Deu. xxvij. vbi deo duce plen⁹ tractabunt. Prīmū quidē ex q̄ p̄tēt q̄ h̄mōi p̄minatiōes p̄phetice in hoc caplo p̄tēt p̄tēt ad captiuitatē babylonīcā est: nā in h̄ loco assignat tā q̄ cā p̄cipua destrūctiōis eoꝝ p̄ctm idolatrie in quo fuerūt frequēter p̄uaricat̄ iudei tpe tēpli primi put p̄tēt. iiiij. Regum xxij. et in cōplurimis alijs locis: vñ h̄ dī. Destrūa excelsa vīa et simulachra p̄fringā: cadetis inter rūnas idoloꝝ vestroz qđ quidē p̄ctm nō iuenit tpe tēpli scđi: h̄ potius sacerdotes et alijs viri rustici. que tūc tpe pplo p̄siderbāt restiterūt idolatrie vñq̄ ad martyriū

bōr federis mei p̄stini qn̄ eduxi eos de terra egypti in p̄spectu gentiū vt essem de⁹ eoz. Ego dīs deus. Hec sunt iudicia atq̄ p̄cepta et leges q̄s dedit dīs inter se et inter filios isrl in mōte synai q̄ manū moysi. **O**cutus **C**a. xxvij. q̄ est dīs ad moyse dices Loquere filijs isrl: et dices ad eos Homo qui votū fecerit et spospon

vt p̄tēt. i. Mach. Secūdū vō ex quo p̄tēt p̄positū supradictū: sumit ex pte durationis hui⁹ captiuitatis. s. babylonīcē: q̄ ex iudicio diuino fuit p̄mēsurata tpi q̄ nō seruauerūt sabbata terre. vñ dī h̄ Tūc placebūt terre sabbata sua cūcris dieb⁹ solitudinis sue qn̄ fuerūt i terra hostili sabbatizabit et requiescat: eo q̄ nō requieuit in sabbatis vñs qn̄ habilitabatis in ea: ex quo p̄tēt q̄ tot annis terra eoz requiescit in sabbatis quot annis fuerūt in captiuitate babylonīcā. s. lxx. annis: vñ. ii. palip. vlti. ca. de duratione captiuitatis babylonīcē dī: et p̄plet̄ sermo ex ore Hieremie xxix. ca. qđ nō p̄tō dici de captiuitate eoz hodierna que hodie trāscendit mille et quadragesimos annos et aliquot vltra. Ex qb⁹ p̄tēt q̄ maledictiōes cōminatorie cū alijs ad h̄ p̄tinētib⁹ in hoc ca. p̄tēt intelligunt et totaliter iplete i destructione hierlm p̄ chaldeos l̄z p̄tialiter quedā earū fuerūt implete etiā in alia captiuitate cū dī h̄. **P**riomedatis carnes filioꝝ et filiar̄ vestraz. qđ fuit ipletū in obsidione hierlm p̄ chaldeos. Juxta illud trenor. iiiij. ca. vbl de his q̄ contigerūt in obsidione hierlm tpe chaldeoz dī. **H**an⁹ mulier misericordiū coxerūt filios suos: faciunt cibis eaz. Idē etiā fuit impletū in obsidione hierlm per Tūtū fm iosephū: vt habeat in postilla: et sic de⁹ quibusdā alijs hic cōtētis: q̄ in vrasq̄ obsidione seu captiuitate p̄tēt gerūt. **V**ia tñ in h̄ ca. p̄tēt integraliter cōtigerūt in p̄nti captiuitate babylonīcā tm̄. nō aut in scđavt dictū est.

Heplica correctoriū cōtra Burg. Ed qđ norat bur. ca. xxvij. vt p̄motiū xp̄iane fides traſeat: dūmodo cū sensu p̄ncipali q̄ est dī xp̄o sensus littere p̄mari⁹: q̄ est de gubernatiōe pplo p̄ deſertū nō abūciſt. et sic terminant̄ replicē in levitico.

Ocutusq̄ est dīs. Hec est q̄rta ps. Capl. xxvij. p̄ncipaliſ hui⁹ libri. put dictū fuit a p̄ncipio: in qua agit de solutionib⁹. et etiā redēptionib⁹ votoz que sunt quedā oblationes speciales. Et p̄ agit de voto obligatis. scđo de p̄segratis: ibi Omne qđ dīo cōſecrat⁹. tercio de decimis: ibi Dēs decime. Prīma in duas: q̄r primo agit de redēptione votoꝝ. scđo remouet circa h̄ dubiū. ibi. Prīmogenita et. Circa p̄mūz primo agit de voto circa p̄sonā humānā. scđo de voto circa rem posses-sam: ibi. **A**nimal autē Circa p̄mū sciendū q̄ homo nō est animal immolaricū. et sō votū factuz de p̄sonā humāna nō erat soluendū p̄ ei⁹ immolationē sed p̄ redēptionez. p̄sonā autē humāna fm diversas etates est maioris vel minoris valoris: et plus et minus posset vendi. et ideo fm quatuor etates taxat h̄ic p̄cū redēptionis et vicesimo em anno vsq̄ ad sexagesimū est etas melioris cōditiōis. **V**nde et fm tale etate numerabant̄ illi q̄ poterāt ad bel-

Leuiticus

la pcedere. vt h̄t **Q**ue. j. ca. et iō votū factum de persona humana in tali estate redimebat maiorī p̄cio. s. vir quinquaginta siclis mulier. xxx. vota autē facta in alijs etatib⁹ trib⁹ min⁹ apportionabiliter: et p̄t; l̄a. b **A**ldā mēsurā sanctuarij. b dicit q̄ aliud erat pondus q̄ vtebant̄ in sanctuario: et quo vtebant̄ in publicis negotiatio nib⁹: de quātitate at sicli dictū fuit Exo. xx. c **A**lliquando at anno. Licet em̄ pueri quicq̄ annoꝝ et vnius mensis nō possēt vovere: cū nō habet vsum rōnis poterat tñ obligari voto parentū: vñ et anna mater samuelis fecit votū de ipso etiā anteꝝ nasceret primo Reg. j. Cetera patet in l̄a. d **A**nimal autē Hic p̄t agit de votis factis circa rē possessam: et p̄ circa res vñentes scđo circa res nō viuentes: ibi. Homo si voverit domū. Circa primū dī sic.

d **A**nal autē qđ imolari p̄t. s. tā rōne speciei sicut est bos ouis et capra: vt p̄t ex supradictis. q̄ rōne indiuidui. videlicet aial p̄dictarū speierū nō habens ali quā maculā.

e **S**anctū erit. i. applicatiū ad sacrificiū dñi. f **E**t mutari nō poterit. alio aiali nec p̄cio redimi et si de facto mutaret p̄ alio animali: ipso facto vtrūq̄ aial erat obligatus sacrificio dñi. g **A**nal immundū dicit Rab. sa. q̄ h̄nō est intelligēdū de animali immundo fm specie suā: vt porcus vel hmōi: h d aiali immundo fm

individū tñ vt bos ouis vel capra h̄nō maculā. h̄tā post votū factū de ipso: p̄t quā offerri nō poterat: h̄t debat redimi: de cō redēptiō ab eo q̄ votū fecerat s̄bdit. b **A**ldā su. esti. quin. par. H̄o autē q̄re caris vēdebat voveri q̄ alteri erat: ne facientes votū de reb⁹ suis haberet oculū ad rehabet illa que voverat: et p̄ h̄tū esset deo min⁹ gratiū. d **H**omo si voverit do. Hic p̄t agit de redēptione votorū circa res inanimatas. Et primo c̄tū ad domos. se cūdo c̄tū ad agros: ibi. e **Q** si agrū. Circa primū dī: q̄ redēptio voti facti de domo debebat fieri fm estimationē sacerdotis cōsiderato valore dom⁹: et si voveris volebat eā redimere debebat supaddere quintā partē rōne supradicta: et patet littera. k **Q** si agrum. Hic cōsequēter agitur de redēptione votorū circa agros. Et primo agit de agro possesso ex hereditaria successione. scđo de agro possesso ex acquisitione seu emptione: ibi. Si ager emptus

est. Circa primū sciendum q̄ redēptio agrī tarabat fm quantitatē sementis quo seminabat: et hoc respicit agrī quantitatē: quia quanto ager erat maior: tanto plus recrēbatur de semente: dum tamen esset seminabilis per totum: et fm hoc maiorī p̄cio redimebatur. Item fm distā-

tiam ad annum iubilean: et hoc respicit temporis duratiō nem: et ideo quanto plures anni erāt ab obligatione voti usq; ad annū iubileum tanto erat maius p̄ciū redēptionis: et iste due consideratiōes tangunt cū dicuntur.

I **S**i triginta modijs ordei serit terra. q̄nquaginta siclis venūdet argentii. Si statim ab anno incipientis iubilei voverit agrū: q̄nto valere p̄t: tāto estimabit. Sinaut post aliquātulū tēpori: supputabit sacerdos pecunia iuxta annoꝝ q̄ reliqui sunt nūex usq; ad iubileū: et detrahēt ex p̄cio. q̄ si voluerit redimere agrū ille q̄ voverat addet q̄ntā p̄tē estimate pecunie et posse debet eū. Sinaut noluerit redimere: h̄t alteri cuilibet fuerit venuſdat: vltra eū q̄ voverat redimere nō poterit: q̄r cū iubilei venerit dies: sc̄ificat̄ erat dñō possessio p̄secrata ad ius p̄tinet sacerdotum. Si ager emptus ē et nō de possessiōe maiorū sc̄ificat̄ fuerit dñō supputabit sacerdos iū nūerū annoꝝ usq; ad iubileū p̄ciū: et dabat ille q̄ voverat p̄ eū dñō. In iubileo autē revertet ad priore dñm q̄ vē

m **Q** si voluerit redimere agrum ille q̄ voverat addet quī tam vendebatur autem sibi carius q̄ alteri nō solum ratio ne supradicta: sed etiam quia per hoc dānificabātur sacerdotes: quia quando dicitur ager alteri vendebatur in anno iubileo renertebat ad sacerdotes et erat possessio consecrata domino quādo autem

vendebat̄ ipsi voverenti in iubileo non renertebat ad sacerdotes: s̄ remanebat̄ qui voverat et redemerat.

n **S**i ager. Hic p̄t agit de agro possesso per emptionē cum dicitur. Si ager emptus est et nō possessione maiorū id est parentum illius qui emit.

o **S**upputabit sacerdos r̄c. id est determinabit p̄ciū redēptionis fm distantia ad annum iubileum: quia quāto est maior: distantia a tempore voti facti usq; ad iubileum tanto debet esse maius p̄ciū.

p **In** iubileo autē renertebat ad priore dominū qui vēderat eū et nō ad sacerdotes. q̄r nō poterat vendi nisi usq; ad iubileū: vt patet ex supradictis. xxv. capi. et ideo faciens votum de illo agro nō poterat illū obligare: nisi usq; ad iubileū. quia nihil iuris habebat in eo vltra. secus aut erat de agro quē habebat ex hereditaria successione ut p̄ dictum est.

Liber

q. **D**is esti. in p̄dictis redēptionib⁹. **S**iclo sanctua
rū p̄oderab⁹. q. ali⁹ erat siclus q̄ vtebant in alijs.
Siclus. xx. obolos haber. b̄ dī ad determinationē quā
statis siclus sanctuarij: siclus ei cōis erat maior vt dicit ra-
sa. q. p̄tinebat. xxiiij. obolos. Alij aut dicūt q̄ erat minor
dicētes: q̄ pondus

sc̄narij erat duplex
respectu ponderi cō
muniſ.

b. **P**rimogenita. hic remo-
uet dubiū circa p̄di-
cta. q. posset aliquis
credere primogeni-
ta aialū posse cade-
re sub voto: b̄ remo-
uet cū dicit.

c. **N**emo sanctifica-
re poterit et vouere:
cui⁹ rō est: null⁹ p̄t
facere votū deo nisi
de hoc qđ suā est pri-

mogenita aut rōne p̄mogenitura erant ipsius dei. vt ptz
Exo. xiiij. et in plurib⁹ alijs locis.

d. **R** si immūdū est
aial. b̄ nō referit ad p̄mogenita in qb⁹ erat macula. ppter
quā nō offereban⁹: b̄ redimeban⁹: vex tñ in redēptione

coꝝ nō siebat additio q̄ntē ptis fm q̄ dicit Ra. sa. hic aut
fit hmōi additio: vt ptz in l̄ra: et tō fm ip̄m referit ad illud

qd. s. dictū est de redēptione aialū mūdoꝝ fm speciem:
que tñ nō poterat offerri. ppter macula. hic aut loquit de
animalib⁹ aliter imūdis: q̄ licet nō possent offerri dño ad

hoc q̄ aliqd de ip̄s ponereſ ſup altare. poterat tñ offerri
manib⁹ ſacerdotis ut vēderent et p̄ciū ſi aliqua neceſſa-
ria tēpli cōuerteret: vt in repatione cortinaz vel viſiliuz

vel hmōi: ſi tñ offerēs volebat redimere addebat quintā
ptē: et ſibi cari⁹ vendebat q̄ alteri rōne p̄dicta.

e. **O**mne qđ dño p̄secrat: hic agit de cōſecratis: et accipit hic con-
ſecratio p̄ reputatione alicui⁹ rei ad cultū diuinū abſcg re-
ditu ad cōmūnē vſum: et tale quid nō poterat vēdi vel re-
dimi: et iō subdit.

f. **R**ō redimeſ ſi morte moriet. Scle-
dū tñ q̄ doctores tā catholici q̄ hebrei breuiter et ſupſicie
ten⁹ trāſeunt paſſum iſtū. cū tñ habeat multos ſin⁹ vt vi-
debiꝝ pſequēdo: ppter qđ hic intēdo diutius morari. dī
intellectū aut ſequētū pſiderādū q̄ vbi trāſlatio n̄a ha-
bet hic.

g. **O**mne qđ cōſecrat dño r̄c. in hebreo habet.
Omne herem dño. herem autē in hebreo duplicez habet
ſignificationē: uno em̄ mō ſignificat ſanctificationē: alio
mō ſignificat deſtructionē nō quācūq; ſi deſtructionem

aliquā ad gloriā dei ordinatā: vt ſit ſenſus. Omne herem
dño. i. oē qđ dño p̄secrat vel deſtruīt. et aliquā p̄tingebat: q̄
n̄ eodē facio p̄currebat herem fm v̄rāq̄ ſignificationē:
licet in diuertiſ reb⁹. ſicut in deſtructione ciuitatis hie-
cho q̄tū ad ciuitatem et habitatores ſuit deſtructio facta
ad dei gloriā ordinata. q̄ p̄tā illi⁹ ciuitatis b̄ meruerant
q̄ ſuam dñi erat puniēda ciuitatis eneſione habitato-
rū occiſione. q̄tū aut ad ſpolia ciuitatis q̄ poterat cedere
in cultū dñi ſuit ſbi herem. q̄tū ad aliā ſignificationem. q̄
aux⁹ et argētū es et cōſilia fuerūt dño cōſecrata: ita q̄ nō
poterat alijs vſib⁹ applicari. Aliqñ vo accipiebat herem:
uno facto p̄ deſtructione tm̄: aliquā vo p̄ ſanctificatiōe tā-
tū. Si aut accipiat p̄ ſanctificatiōe tm̄: ſic talis ſanctifica-
tiō poterat eſſe in pſona humana vel in aial vel in re in
animata fm q̄ dī in l̄ra. Omne qđ dño p̄secrat. ſue bō ſu-
erit aial: ſine ager: et fm b̄ illud qđ poſtea ſubdit.

h. **R**ō redimeſ ſed morte moriet varie intelligit: nō ei bō
dño cōſecrat interficiebat cū nō ſit aial immolatiū. ſimi-
liter nec ager p̄secrat est moris vel v̄te ſuceptiu⁹ loquē-
do p̄rie: et iō oportet q̄ accipiat mors equoce. Dicendū
igit̄ q̄ res p̄secrata dño erat pſona humana: aut erat hebreo
aut gētilis. Si hebreo aut d̄ tribu leui: aut d̄ alia tribu. Si
p̄mo pueri a parētib⁹ poterat p̄secrari dño ad ſuēdū in
tabernaculo dñi vſcq̄ ad mortē: et b̄ mō ſamuel fuit conſe-

crat⁹ a parētib⁹: vt habeſ. j. Reg. j. et eodē mō videſ q̄ leui
ta adulitus poterat ſeipm p̄ſecrare dlcō mō: vt b̄ Deut.
xviii. videlicet q̄ leuites manēs extra hſerlm̄ deuotione
duce⁹ veniebat ad manēdū in hſerlm̄ vt ministraret in tē-
plo. Si aut q̄s eſſet de alia tribu: nō poterat ſic p̄ſecrari. q̄
nō erat licitū ei acce-
dere ad ministeriuꝝ

tēpli vel tabernacu-
li: fm q̄ ar Num. iij.
Extrane⁹ q̄ ad mini-
ſtrandum accederet
morte mōrē et multo
magl̄ erat illicitū
gētilib⁹ poterat tñ p̄
ſone de alijs tribib⁹
iſrl̄ cōſecrari dño in
alijs p̄ijs operib⁹
exercēdis: ſic San-
ſon de tribu Dan fu-
it cōſecrat⁹ in abſti-
nētia ab omni potu-

mebratiō: et cibo ſuādū ad reprimēdū iugū philistino-
rū ſup iſrl̄: vt b̄ iudi. xij. et ſili ſilia iepite ad ſeruēdū deo
in vlglijs et orationib⁹ viuēdo in virginitate fm q̄ dicit
hebrei Judic. xl. et de hoc pleni⁹ diceſ cū venerim⁹ ad lo-
cū illū dño p̄cedēre. Si aut erat pſona gētilis: vt pote ſer-
uus vel ancilla hebrei ſicerat res dñi: et p̄ p̄is pote-
rat p̄ſecrare eā. q̄ erat pſona ſerua ſimpliſter: et ad ſemp-
nō tñ cōſecrabat ad faciendū oga leuitaz: vt dictū eſt. ſed
ad quedā oga ſeruilia ad tēplū vel ministros ei⁹ neceſſa-
ria: ſicut eſt cedere ligna: et portare aquas ad locū diuinū
cultus. Et hoc mō ſouſue decretuit Gabaonitas in ministe-
riū populi et altaris dñi: vt b̄ ſouſue. ix. Hoc aut mō non
poterat cōſecrari pſona hebreia. q̄ nō poterat eſſe ſua ſim-
pliſter ſi tm̄ ad tēpus. ſ. viſcq̄ ad ſeptimū annū remiſſiōis
et ſi tūc nolebat egredi liber: manebat ſeruus vſcq̄ ad iubile-
ū et nō vltra: vt habeſ Exo. xxij. et ſupra Leni. xxv. Si at
res cōſecrata eſſet inanimata aut erat immobilis ut ager
et tūc diſtinguēdū: q̄ aut erat ager de hereditate paterna
et tūc poterat dño cōſecrari. q̄ ſaliſ ager in iubileo nō re-
uertebat ad priorē dñm. ſed remanebat de poſſeſſione tē-
pli vel ſacerdotū. Si autē ager eſſet acquiſitus p̄ emptio-
nem non poterat ſic cōſecrari. quia in iubileo debebat
reverti ad priorē dñm: vt dictū eſt ſupra d̄ redē-
ptione votoū: et ppter hoc vbi translatio noſtra ſic habeſ
Omne qđ domino cōſecrat: ſue homo ſuerit ſine ani-
mal ſue ager: in Hebreo habetur. Siue ager poſſeſſio-
nis vel hereditat ſue. Si autem res cōſecrata erat mo-
bilis ut aurum et argentum. es. ſericum. et conſumilia de
quiſibus poſterant fieri instrumenta tabernaculi vel tem-
pli. aut alia neceſſaria ibidem tunc poſterant domino cō-
ſecrari: nec decetero poſterant ad vſus alios applicari: vt
dictum eſt de preda ciuitatis Piericho. et multa exem-
pla alia ad hoc ſunt in ſcriptura. Si autem res cōſecrata
erat animal: aut erat animal immolatiū: et tunc ſi-
ne mutatione aut redēptione immolabatur domino:
niſi poſt consecrationem anteq̄ veniret ad locum immo-
lationis fieret in eptū immolationi: vt per fracturam ti-
bie vel alterius macule inſanabilis. et tunc interficiebat
abſcg venditione ſeu redēptione: quia nō poterat alijs
vſib⁹ applicari. Si autem non eſſet animal immolatiū
ad templi tamē ministerium vel ſacerdotum vnde
vt equus asinus et ſimilia. tunc manebat in obsequium
templi vel ſacerdotum vſcq̄ ad mortē: ſicut de ſeruo v̄l-
ancilla dictum eſt. Si autem accipiat herem p̄ deſtruc-
tione ad dei gloriā ordinata. vt ſit ſenſus in allegatio-
ne ſupra poſita. Omne quod domino deſtruitur v̄c. tunc
talis deſtructio aut erat ex ſententia domini: aut iudicū
locum eius tenentium: aut ad implendum promiſſum
deo factum. Si primo modo tunc talis deſtructio erat
ſimpliciter inſerenda et hoc ſine eſſent pſone humana

Numeri

sicut de chanaanis sententiauit dominis ut interficerent a filiis isrl. Et qd dr. Quie. xxiiij. Cum transierit iordanem in terras chanaan dispergit cuctos habitatores regiois illius. excepti tñ fuerunt Gabaonite. eo qd principes isrl in cōsulto dño iurauerant eos no occidere. et apf hoc mors eorum corpora fuit mutata in cibile p seruitute. vt h̄ Josue. ix.

siue eent bruta anima lia et iō saul qd in occi sione amalechitarum ex cupiditate pcpit aalibus pingitoribus de quoq morte dñs sententiauerat. si cunz de hominib⁹ fu st a dño reprobat⁹ vt h̄ p̄io Reg. xv. siue eent res inanimate vtpote ciuitates sic destrucit qd nō debe bant ultra reedifica ri. vii Josue. vi. dicit Maledict⁹ vir qd su scitauerit edificare it ciuitatem Hiericho. Si aut talis de structio erat inferenda ex sententia indi cu locū dei tenentū ppter qd dñs appellat⁹. Exo. xxij. ca. Dñs nō detrahes. ta lis sententia erat executioni dāda absq redēptione aliqua vīcī qd aliquis p eos erat morti adiudicat⁹. maxime p̄i homicidiis nō poterat precio aliquo redimi vita e⁹. On de nume. xxv. dr. Nō accipietis p̄ciū ab eo qui reus est sanguinis statim et ipse moriet⁹. Alio mō talis destructio inferebat ppter adjunctionē pmissi deo facti. Et qd h̄ Numeri. xxi. vbi dr. Et isrlvoto se dño obligās ait Si tra sideris p̄plm istū in manu mea delebo vrbes eius. et ibidē subditvocatū ē nomē loci illi⁹ Hornia. qd significat de structū. et descendit de hereni qd significat destructionē vī vī translatio nostra habet. hornia scriptura hebraica haber herenta. Noia em̄ hebreia scripta litteris latinis mi nus ppter scribunt cōmuniter ex p̄dictis p̄t qd cū dicitur e. Dñe qd dño cōsecrat nō redimet s̄ morte morietur. mors em̄ in diversis accipit equinoce. qd leuite consecrati dinino cultui dicebāt mortui sicut apō nos religiosi mor tui mundo dicunt. Agri et res inanimate cōsecrat mor vel mortue dicebant sicut possēsiones ecclesie dicunt amor tizate. et eodem mō dicendum de seruis et ancillis. Halia vero immolatia moribantur ppter per immolationem Similiter et homines et animalia morti adiudicata p oc cisionem. Ciuitates aut destrucit decebant esse similitudinari mortue. qd non erat redditus ad eartū reedificatio nē. sicut in hominib⁹ et animalib⁹ non est reddit⁹ de morte ad vitam. Sciendū etiā qd consecratio p̄dictor et aliquādo cedebat in utilitatē sacerdotū. aliquā aut in necessaria ipsius templi fin qd consecrants exprimebat in cōsecrādo. de illis tñ que poterant venire in usum sacerdotū ut seru⁹ et ancilla. f. Omnes decime. Hic cōsequēter agitur de decimis que dicuntur sanctificate domino. qd erant depu tate ad sustentationē leuitarū. g. Si quis aut voluerit redimere decimas suas addet quintam ptem. cuius causa supradicta est de redemptione votoru⁹. b. Que sub pastoris virga transeunt. Nod⁹ est em̄ pastorū cum virga numerare animalia egredientia de caulis ad pastum. et si militer cum reuertuntur ad caulas. Cetera patent in litera. Ultimo recapitulat dicens. Hec sunt mandata et pater.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup leuiticum finit.

Postilla sup libro Numerorum incipit.

Locutusq ē dñs. Ex p̄dictis in p̄cedentib⁹ libr patet. qd sicut in libro Gen. agit de fi delis ppli electioe cui lex erat dāda. sic in Exo. agit de legi datione pplo iam electo

et a servitute egyptiaca liberato. verutn qd in Exo. sit vta lex qd ad precepta moralia. iudicia lia et ceremonialia h̄ tñ est breuiter et suc cincte et ideo in alijs libris subsequentib⁹ addite sunt aliae le ges ad ordinationē ppli dñs magis spe cificant ad tria p̄ dicta reducunt. In leuitico vō sunt addite leges v̄l p̄cepta qd specificant ordinatio cultus diuini v̄tissū est ibidē. Conseque nūt in hoc libro Numerorum addunt illa qd specificat ordinatione ppli respectu cō functus mutui. im

Numeri. j. Locutusq ē do min⁹ ad Moy sen in deserto synai in tabernaculo federis prima die mensis scđi. anno altero egressionis eorum ex egypto dī cēs. Collite sumaz vniuer

minebat aut tūc pplo p̄ficiendi ad terrā sibi pmissaz. et id p̄io ponunt illa qd pertinet ad ordinationē ppli p̄ficiendi de bētis. secundo qd pertinet ad ordinationē ipsi⁹ actu p̄fici scēntis. x. ca. tertio qd spectat ad ordinē ipsi⁹ ad terminum accidentis. xxij. ca. Circa primū cōsiderandū. qd i pplo debenti p̄ficiendi necessario requiri⁹ qd aliqui sint subditi et obediētes. et alij regentes. qd vī nō est gubernator ppls corruet. puer. xxj. Et ideo primo ponit ordinatō subdito rū. et scđo rectoy. vii. ca. Circa primū primo ponit ordinatio ppli p̄m legem cōmūnē. secundo qd ad speciale oblationē. vi. ca. Circa primū adhuc pmissis ordinatio populi subditi. secundo remotio impedimenti. v. ca. Circa p̄m p̄siderandū qd in pplo subdito cōmūniter sūt tres sta tus vel ordines. s. agricole. milites. et deo seruientes. Pri mus nō habet hic locum. qd ppls tunc habebat panē de celo collatum sine labore ut dicitū est Exo. xvij. et iō primo agitur de ordinatione bellantiū. scđo de ordinatione deo ministrantū. iiij. ca. Circa primū adhuc pmissis numer⁹ bellatorū scđo eoz situs circa tabernaculū ca. iiij. Circa p̄di etā numerationē primo ponit p̄ceptū dñs. secundo executio mandati. ibi. Nō nobilissimi p̄cipes. Circa p̄m dī sic. a. Locutusq ē dñs. Ista dicitō copulativa qd copulat hunc librū ad p̄cedentē. et est sensus. sicut in p̄cedenti libro locutus est domin⁹ ad moysi de ordinationē populi in cultu diuino. sic in isto de cōiunctu ppli ordinato. b. In deserto synai. ante qd inde recederet versus terrā pmissoris. c. In tabernaculo federis. qd ex quo fuit crectū. ibi loquebat dñs ad eū tabernaculū fuit erectū mensē primo. prima die mensis anni secundi exitus filiorū isrl de egypto. vñs aut ista dixit moysi qd mensez post sicut statim subdit d. Noia die mensis secundi. et p̄. e. Collite summā. Dicit Ra. sa. qd sile est homini h̄stī peculiū valde dilectū. ppter qd numerat ipm frequenter ppls isrl. crat qd peculiū dei. vt h̄ Exo. xix. ca. et iō numer⁹ eius exprimitur in exitu de egypto. vt h̄ Exo. xij. Itēs numeratus fuit post casis de adoratione vituli vt h̄ Exo. xxx. et. xxxi. Hic vō silt p̄cipit nūerari. et qd h̄ nūeratio sit alia ab illa p̄. qd de argento illi⁹ nūeratio facte s̄t bases tabernaculi. vt h̄ Exo. xxx. ca. et iō illa nūeratio p̄cessit fabricationem et erectionem tabernaculi. ista aut que hic precipit seculata est erectionem tabernaculi qd mensē vi tam dicitū est